Pintér Lajos

FEHÉR INGES FOG LYOK

Orpheusz Kiadó

Fehéringes folyók című kötetem 1975-ben jelent meg, Kormos István szerkesztésében, a kötet anyagát valamikor 1972 táján adtam át szerkesztőmnek.

Akkor azonban lassan mentek a dolgok, teljesen természetes jelenség volt, hogy a könyvem megjelenésére három évet kellett várakozni. E három év alatt rendszeresen bejártam a kiadóba, újabb versekkel egészítettem ki a várakozó anyagot, vagy csak bekukkantottam a házba, hogy a Móra legendás társalgójában szerkesztőmmel és nemzedéktársaimmal találkozzam.

A kötet címét is maga Kormos István adta, egyik versem címét emelte a kötet élére. A fehéringes folyó a Tisza volt, s én, aki a Tiszatájtól és a tiszai tájtól indultam, örömmel is vállaltam ezt a címet. Persze a magam ifjonti, fehéringes lobogását is hirdette.

Egyszer azonban Kormos rendhagyó szigorúsággal, mondhatni haraggal fogadott. Hogyan tehettem ezt ? - kérdezte. Mit ? Hát hogy a háta mögött, a tudta nélkül megváltoztattam a kötet tervezett címét ! S mutatta: a szerződéseken, a kiadói levonatokon, a könyv készülő borítóján is ott volt a cím: *Fehéringes foglyok.* Rövid tűnődés, magyarázkodás után egymásra nevettünk. Nem én voltam, hanem a nyomda ördöge, vagy valami félrehallás vagy félregépelés indította el az új címet hódító útján, mígnem valaki kiadói lektor vagy cenzor útját nem állta.

De a talált címnek híre ment, szerkesztőm is szerette, pályatársaim is szerették, s én is. S most, hogy huszonöt év költői termését egybeszerkesztem, hadd veszem birtokba e véletlenül talált címet.

Hisz valamennyien azok vagyunk: a lét s a költői lét fehéringes foglyai.

Pintér Lajos

Pintér Lajos

FEHÉRINGES FOGLYOK

Válogatott és új versek

ORPHEUSZ KÖNYVEK
1998

Pintér Lajos

FEHÉRINGES FOGLYOK

Válogatott és új versek

ORPHEUSZ KÖNYVEK
1998

E kötet a Nemzeti Kulturális Alap,
az OTP Bács-Kiskun Megyei Igazgatósága,
és a Petőfi Nyomda Kecskemét
támogatásával készült

© Pintér Lajos, 1998

FEHÉRINGES FOLYÓK

(1971–1974)

APÁM ELLEN MALOM ÉPÜL

Adj király katonát,
nem adok;
ha nem adsz,
ellenedre hús-zabáló, csonttörő
malmot ácsolok.

Építhetsz malmot átokból, vasvillából,
fején tobzódó fakanál-táncból,
építhetsz guzsalyt akár aranyból,
fonhatsz ostort ajtócsapkodásokból;
ennek a forgásnak nem leszel gazdája,
aranyaidat széjjelhajigálja,
aki erős, kakasokkal cimborázik,
gonoszokkal jól elbánik.

Építhetsz malmot átokból, vasvillából,
fején tobzódó fakanál-táncból;
segítség-hullócsillagok, Napok: feldobott-kövek,
holdezüst-bumerángok hívószavára csak elérkeznek,
őt bántó seregekkel
bátran vitézkednek.

Malom, malom, lakodalom,
minden ellen táncos hatalom,
ebben a táncban kötéllé válok,
apámat kenderkóccal csupálom,
malomkövekkel csontját megőrlöm,
pedig én őrzöm, pedig én őrzöm.

A fájdalom patkós csikói szivét ne rugdossák,
torkát vasmarkok össze ne szorítsák,
arcát könnycseppek sose szántogassák,
határtalan gyötrelmeit képkeretek határolják.

Hívtam a fényképészt, itt van
megörökíteni álmainkat:
tessék kérem, ócska táska, hej nincs benne egy pogácsa,
szerencse, hogy albumában ürességét Ön sem látja,
uram,
a menyasszony gyöngyök gyöngye, keze a munkára gyönge,
ilyen-olyan, szánom-bánom, de fényképen szépnek látom
csakugyan.

Ez itt az új autónk, ellenünk tutul,
ha fénykép is, felettünk vígan átgurul.

Adj király katonát,
nem adok;
ha nem adsz,
mindörökre hús-zabáló, csonttörő
malmot ácsolok.

Aki ezt az éneket fájdalommal mondogatja,
bánatokkal annak nem lesz gondja,
aki ezt az éneket vidám kedvvel mondogatja,
vigalommal annak nem lesz gondja.

Fészkükből billentett kisfecskék

ÉNEK

A magamnak maradástól ments meg.
Üdvözlőlapok sortüzétől ments meg.
„Csókolunk a messzi távolból”
ettől ments meg –
„Csikorgó hidegben
tavasz a szivekben”
A vigasz ötfilléreseitől ments meg –
„Ez itt az új autónk”
A fényképek dobpergésétől ments meg –
Fehér ruhával öltöztetem a falakat,
arcod párjáért almát hozok.
Hogy hazaérkezz,
utakkal álmodom.

KÉRDŐJEL-GERINCOSZLOPÚ FÉRFI

Öléig érő földből oldozd fel őt.
Piros kukoricacső-füzérek,
remény-olvasók, kezeket görcsbe
kulcsolók, mondassatok imát is végre,
mert szemmel vert az érkezése:
kősziklából hangot pattintó átkok
segítik, dereshátú hajnalokon lovagol
a halkszavú, a kérdőjel-gerincoszlopú.

Nyergéből billen, jövőnkre kérdez;
földön ha lépked, bilincsbe lép be:
őrzik már arcát csírát-szakító,
rögökkel csatázó virágzás-vitézek.
Emlékét csak a derekat-tépő, meggörbítő
fájdalom-öklelések. Jajára
nyugalmat varázsolnak a vének:
az egyszer-volt-mámor-szívűek,
a fiamnak-akkor-is-jobb-lesz-majd-hétszentségűek,
a mégis-érdemes-volt-hitűek.
Mert szemmel vert az érkezése,
a halkszavú, a lovakkal-tipratott
homlokú, a kérdőjel-gerincoszlopú
megérkezése:
köszönne dalra, de jöttét titkolják
szőlő-testecskét
törő fejsze-mesék;
dallal köszönne, de Kelemenné, a kőműves
felesége már féli a halált,
bujdokol mész mögé, vakolat alá;
kitakarja és vetkőzteti
a falruha-omlás, vályog-zuhanás.

Világa: érvénytelen, álma: érvénytelen,
élete: érvénytelen.
Pohárból tajtékzó mámor-paripák
feledést rá mégse tiporjatok,
pálinkagőzök: érte
gyertyát gyújtsatok.

A MESÉK TEMETÉSE

meggyalázták hófehérkét
megfogták a tökös törpét
beletették egy bográcsba
és megfőzték vacsorára

ALATT

Szavad mégsem kereskedik
piacon a kofákkal,
hanem földekkel beszélget,
csillogásnak is fordulva háttal.

Ha a göröngyök barna sátránál kopogtatsz,
az igazi lakodalmak éjszakájába betoppansz,
messziről érkezettet, hívnak magukhoz,
ölelni gyöngyöt megkörnyékeznek.

Kenyérré-öklösödő
búzaszál-ujjacskák fordulnak, integetnek,
tündérkedsz viselős tündérlánnyal:
kontyos rögökkel, sár-bakákkal.

Világosság elmúlásáig, várj élő fáknak dőléséig,
földünkről vallani akkor jöjj csak,
kopogtass a göröngyök barna sátránál,
igazi lakodalmak éjszakájába betoppanj.

A sár-bakák már érted
harcoltak morzsolódva halottá;
de cövekelve akár aszályba, kéred, hogy éljen:
tündérkedsz búzaszál-tündérlánnyal.

NAGYMAMA-ARCÚ TANYÁK

Tanyák, vér-vályog csodák,
izomtól izomig hidaló hiteket
takargató, kemence-ölű tanyák;

leomló, rögökkel dobált
nagymama-arcú tanyák,
embertestű falak:

füvek fölött, nyelvem alatt.

BALLADA A MÚLÓ IDŐK MODORÁBAN

Pecsétet, a szabálytalan szabályosságra
pecsétet, engedélyt az engedetlenségre
adunk egymásnak, s leszünk az igazi farsang;
aki él, ünneppel felkeressük, keresztre
egymást mégse feszítjük, elég ha feszül
rajtunk a nadrág, áldozatnak elég lesz nagyon;
hazának hazája: ne csavarj minket vizes ponyvába,
hanem inkább takarj kincses nyoszolyába,
győztes a vasvillák mauzóleuma rögtön,
bordát ma nem forgathat a penge, eljött a
dalnak maximuma, csukott ablakomat
ricsajjal megtöreti, szoktatja a csípőket táncra,
ha torka volt a géppuskának, letorkolása
ezennel megessék, recsegjen torkunk géppuskája helyette;
látja apókám: jeleink tótágast állnak
miértünk; a tiki-taki csak taktika
az eszményi szövetséghez, ajánlólevél a rózsaszín
hűséghez; merengés helyett kéretik merevedni itt,
ünnep van, ünnep: galambok
zsírban megsütve szájunkhoz menekülnek;

de értelmet az érthetetlennek nem hímezhetsz
sehogy sem, Gyöngyvári Katica fekszik hét sebben,
fekszik hét sebben, hangunkat lerontó csendben.

ANGYAL ALÓL KIGANÉZNI

angyal alól kiganézni
seregemmel napba nézni
konkoly közé lecsücsülni
lebecsültet megbecsülni

ANTI-DÓZSA

Kapaszkodj a szoknyámba.
Nem. Megszöktem
szorításából a vaspántnak,
tárgyak markáról, tűzszoknyádról
lehamvadtam.
Hangnyitódástól hangáldozatig
léptem.
Ajtótól ajtóig lépek újabban.

Uraim, belátom, hogy hibáztam –
üzletembere a lázadásnak,
anti-Dózsa:
alkudhatunk.
Ne félj,
se trón, se láng.
Visszakapod az életed.
Vagy az életed átiratát.

IDŐVARÁZS

Egy ösvény a mennyből alászáll,
rajta menyasszony mendegél,
fehér ruhában, hópehely-ingben;
mellette én: a vőlegény.
De falon már – képkeretben.

FÉSZKÜKBŐL BILLENTETT KISFECSKÉK

Fészkükből billentett kisfecskék,
legördül csontjukról olaj és festék,
fészkükből lökdösött béna szobrok,
nullák, a széllel kibélelt roncsok,
romok, elátkozottjai a létnek,
számlálatlan nyavalyával meglépnek
végleg;
küldi utánuk viharzó fiát az ember,
eljön kisgömböc, zabálja impregnált
kegyelemmel;
fészkükből billentett kicsi-kis fecskék,
megfeszül értük a nyögés és felejtés,
mert ami hús volt, cseréltük vassal,
örökre őrző vas akarattal,
dermedő tollukat kenőccsel kentük,

hogyha repülnek, egyik se nyikorogjon
felettünk;
műhelyében a csodás szerelésnek
minden kezekben késes, vérzések,
íme, a nyavalyák meglépnek végleg,
lesznek átkozottjai a létezésnek,
nullák, tarka kencékkel megkent roncsok,
fészkükből kilökött béna szobrok,
fészkükből billentett kicsi-kis fecskék,
gördülnek csapágyon, a tolluk festék.

ZÁSZLÓ HELYETT

Aki kedvesnek nemcsak
lányt szólít –
de asszonysörényű tájat,
fekete szalaggal átkötött házat,
tanya-hazákat.
Aki azt mondja:
népem, népem – –
de emlékezetében
világgá-szélednek a rétek, kinek
emlékezetében a Gímszarvas is
leégett.

Hogy ne hullna, ne
hitványulna: karolom, pántolom,
minden széleit átfogom – s határán
kifröccsen a vérem.
Véremet szépen
megszokom, megszokom azt, hogy megszökik.
Zászló helyett
kézről kézre adhat akárki,
akárhol.
Hirtelen így beszédesül a mámor és
megindul a dal magától.
Négysarkú
kendő az úton, négysarkú-nagykendő-
földek.
Valaki megőriz mégis: hajnalra
hírt hoz felőlem.
Aki kedvesnek nemcsak
lányt szólít,
de asszonysörényű tájat,
fekete szalaggal átkötött házat,
megcsonkolt fákat – – –
lehet annak a győzelem,
hogyha fölötte fű terem.

APÁRÓL FIÚRA

Bűvész, ki egyensúlyozni úgy tudott,
magára holdat aggatott:
függjön, mint apai érem, nyakban láncon –
s hogyha lánc nincs, arannyá fújjon
valami tavihínárt, sárga rögöt – –

Mi arra rendeltetett még,
hogy békát királlyá koronázzon!

Békakirályom, békakirályom,
hej, egyetlenegy ifjuságom!

Rozsdás rézpengő az emlék.

Rostába tesszük, általhullik,
szememnek fénye – elhalványul.

S úttalan vándor, cipője nincsen,
mert énekre váltott minden kincset –
hej, békahősöm, békahősöm,
örökösöm, énekes ősöm;
rézpengősöm, te rézpengősöm!

Bűvész, ki úgy egyensúlyoz,
ingét gombolja csillaggombra,
s hogy napról napra fényesítse,
arra is van némi gondja.

Hej, csillaggombok, csillaggombok,
van egyetlen halotti ingem –
nem pénzért való, apám életre
rámterítette, rámterítette.

Hej, egyetlenegy életingem,
kigombollak majd a halállal,
hej, ingem, ingem, szakadó ingem –
ha levetem, kire terítsem,
ha levetem, kire terítsem!

Ráruháznám békakirályra,
varangyával újramintázza –
ráteríteném fa ágára,
hogyha szél támad,
meglóbálja.

Hej, árva lengedező ingem,
támadjon jó szél, megsegítsen,
támadjon jó szél, megsegítsen!

Bűvész, ki egyensúlyozni úgy tudott,
két kézről ösvényt futtatott,
de két lába ágbogas árok – –
jaj, békakirály, békakirály,
pörög a föld, gurul koronád,
pörög a föld, gurul koronád.

Hej, egyetlenegy örökös ingem,
rajtad kívül már más kincsem nincsen.

Ha levetem, fiúra szálljon,
rajta lengjen, mintha faágon!
Bűvész, vásári mutatványos:
áll kővé dermedve a város,
magányom, szerelmem, a város.

Mutat nekem legszebb lányarcot,
szívet dobogtat, hogyha látom.
Kövéhez utam honfoglalásos,
kövéhez utam honfoglalásos!

Imátlan ima

IMÁTLAN IMA

1

Dévavár reánk ne omoljon,
hajunk kötéllé ne fonódjon.

2

Játék lovamat harcba küldtem,
te nem szóltál, hogy dögre ültem.

3

Arcom homokját szélre bízzad,
földbe pányvázni úgysem bírtad.

4

Nyelvedről hullhat Átok-Vércsepp,
szét nem szaggathatsz, Átok-Vércse.

5

Lábadra patkót dalolok mégis,
lapuló hiteket lázítson égig.

6

Szívünkben, szemünkben vér lüktet,
itt ring a bölcső a vérünkben.

7

Kagyló-hitünkre mérget ne zúdíts,
utunkat sivatagnak ne fordítsd.

ISMERKEDŐ

ez az emberarcú világ
állj lábra
járj

fák katonák fák katonák

nézd
kihullnak a mesekönyvből
boszorkányok
indiánok

nézd
a mesekönyvből
a betűk is kihullnak

fehér lapok
beszéd helyett mozdulatok

KŐ-ÜNNEP

Kő-köpenybe, köd-cement-ruhába
öltözködik már a város,
és jön a fény szépszavú futára,
készüljetek tégla-lányok.

Jaj, jaj, hosszú hajú tégla-lányok,
táncos, tűz-markú férfiak
vágya titeket a falba pántoz.
Ha megölted, hej, ne sirasd!

Húzd – dünnyögő szél, hívatlan zenész,
iszap-hitű, kavics-hitű ne félj,
kemény az öklöd, kőkemény;

csontos válladra házak kövülnek,
fogaidról szárnyas szó röpül fel.
Zengj ünnep, örök kő-ünnep.

COMBCSONTRÓL LEFUTÓ VONAT

Szántogatták arcát, nem szólt – nyelve sem
volt már:
elrabolták szárnyaló szelek,
csönd szájpadlására tapasztották.
Volt halott, magát barázdás, fekete gyásszal
öltöztető,
útmenti gyomokból, gazokból
szakálla nőtt csak.

Jutottunk ide, akik erősek
ragaszkodásban.
Földből, szántásból forgácsolt
szobrok lettünk, megvésett, véres példák.
Arcunknak éle
késélben él már,
vágódik kőbe, akárki
most érkezőbe.

Hol van a volt, hol van,
sehol.
Ahova megyünk,
mások mutatják,
beszédünket eltanulva
magukat jól mulattatják.
Istenem add, hogy ne lennénk
megvésett, védtelen, véres példák.

Menj, mert aki él a Nincsben,
önmaga sincsen. Állj vállamra,
arcomra épül az emberi állvány –
téged emel meg.
Állj vállamra, arcomra végre.
Talpad szemfedél a szemen; sarkad
szögletei koporsómnak szögei akkor,
nyugalomnak szögei mégse.

Fejjel zuhanva vissza, magammal
nem vonszollak,
minden erővel lerúglak, előre tollak.
Lábszárcsontom sín lesz,
vonatként roboghatsz róla,
küldelek:
vigyázz magadra majd,
gyerek.

EZ A FEKETE ESŐ ÉJSZAKÁJA

Az együgyű dalocskák utáni
reggelen, amit nevezhetsz így:
hajnal –
te, kinek száját
nem koronázza még a mocsok,
akinek tenger a tenger:
álmokat mintázó csoda,
hited hullámzó ostora –
rajtam végigver:
hideg veríték.
Az első
reggelen azt mondod:
valami volt;
filléres kofa, múltad
dekázgatója.
Azt mondom: valami
eljöhet holnap; készülj
örömre, tragédiára.
Mert ami lesz, megmérhetetlen.
Fekete és fehér, fekete és
fehér.

Kormot köpsz, csontok
viharfelhőiből hulló esőt, ez a
fekete eső éjszakája, ez.
Most ne védekezz.
Ez a fekete eső éjszakája.
Lányokat
mégse zabolázhat.
Szenderít valahol rettegést,
ébreszthet valahol lázat.
Megjósol egyszer –
egyszer megőriz.

ZUHANÁSUNK SZÉP ÍVÉRE

Uram. A mai napra megadassék –
zuhanni sirályvonalban is lehetne.
Nagy emelkedések vigyori istenére,
lehetne!
Hisz ama levelek már
közöttünk járnak,
kerülnek kézről kézre.
Nézd, milyen szeles beszédek:
csomózzák ágait a fának,
mindenki megtörik, pusztul –
így állít emlékműroncsot a ragyogásnak.

Majd lesz fogadás. Tortával cicomázott
tányér. Sarokban árnyékolt anyás
asszony, böjti babával megriasztott.
Joga csak neki van,
hogy visszafogadjon.
Lehetnek kacagó lányok is,
hasra-fekvő, szakadék-széle-lányok!
Ez az én országom?
A te országod?
Vagy ez a mélység
minden országgal határos?
Jó lenne visszazuhanni –
sirályvonalban.
Nem mindig.
Néha.
Közénk terül a tenger most.
Eső lesz, trópusi
eső. Indulhatok én ilyen időben, uram?
Biztat, biztatgat, persze.
Bal kezén
fekete fényű penge.
Jobb kezén csillagok csacska tánca,
s ami lehetnénk,
persze, persze.

HOL VAN AZ A LÉPCSŐ, SÁNDOR?

nem akarnánk de haladnánk
indulnának utak úgyis
lábunkhoz elérkeznének
fordulnának talpunk alá
három utak egyezkednek
gyámolítni legelőször
hanem akkor tart valaki
tanácsolja kéretlenül:
„ami fontos nem is fontos
ami fontos talán mégse”

másik utak megmozdulnak
áldozatra hívnak szépen
hanem akkor tart valaki
tanácsolja kéretlenül:
„azért mondom jót akarok
ne maradj ott hol ég a ház”

harmadik csak ösvényféle
mi lesz ha itt eltévedünk
hanem akkor tart valaki:
„számolatlan kaptak kincset
akik tévedtek előttünk
könnyen akik varázsolnak
köpönyeget megforgatnak”

ne is legyen ami nincsen
ne nézz előre se hátra
Petőfi hej te elég már
szólás lett az anyámtyúkja
hol van az a lépcső Sándor
melyen mennyből a földre jársz

hej hej szivárványhavasán
igazán jelenjél mostan
fekete s piros hit ellen
tolulnak színek szürkében

HÚSVÉTI LELTÁR

Áldozati bárány, hajfürt
s kölniláng a máglyán.
Elmúlik a tűzveszély,
ha tilos a dohányzás.
(mellékjáték:
Kicsi Samu kalapja
ráhullott a havakra –
hozza isten jó napod,
szél pördítse kalapod.)

Áldozati bárány, hajfürt
s kék szeszláng a máglyán.
Elmúlik a tűzveszély,
ha tilos a dohányzás.
(mellékjáték:
A kezedbe sodrófát,
fánkgörgető fegyvert –
Zarándokolj a Holdra,
ha az anyád megvert.)

AZ ROSSZ

Ha anyáink neuraszténiásak,
apáink alkoholisták,
az rossz.
Vagy ha túl józanok,
és a Nagy-Közös-Ágyban is
magázzák egymást,
vagy ha megfáradtak,
güri-tündérek:
pihenni vágynak,
elalusznak a tévé előtt,
s nem szólnak hozzánk,
az rossz.

JÁTÉKOZLÁSAIM

K. A.-nak

-talan
-telen
talán
télen

téli lét
téli élet
létitélet

sumák
helyett
ha a mák
(összegyűrött
verseim)

hórukk
helyett
ha a hó

VÉGÜL

Gerinced csontsarló.
Nincs szavam. Fű leszek.

MOST JÖTT LE A FALVÉDŐRŐL

„Magának is jónapot
háztető uram”
(W. S.)

ha
ba

bá
ját

ö
leli

bol
dog

sá
gát

leli
ő

(Omló kő-arcot
karcoltam tűvel –
írtam e képet
játék havában.)

LÁNCDAL

Ott, ott
muzsikálnak a messzeségek,
én váglak pofon, nem a végzet!

Ott, ott
a messzeségek muzsikálnak,
ne akaszd vállfára a vállad!

Lánc helyett tánc.

(ték talán már nem új talál
öröm nélkül dalra talál
szivem ha ha fogva kacagd
pöröl rúttal néma varázs)

MÁRCIUSI RÁOLVASÓ

Március, fagyokkal meg ne csalj,
Hűtlen záporral meg ne bánts,
Vérrel vértez fel a hajnal,
Lángot vet érted a csalán.

Hozzád indultam, eltévedtem.
Léptem sodorja jeges ár.
Az éjszakák bevarrják két szemem,
ahogy a kotlókét bevarrja anyám.

Hozzád indultam, eltévedtem.
Csapdába lökne havazás.
Elrejtőzöm a rügyekben.
holnap tavasz lesz már talán.

Március, fagyokkal meg ne csalj,
Hűtlen záporral meg ne bánts,
Vérrel vértez fel a hajnal,
Lángot vet érted a csalán.

SZÜRKE SZÜRKESÉG

Ebben a szürke,
salétromszagú bérházban
születtem. Hallom hangjait:
durvák. Látom fényeit:
sértik szememet.
Félemeleten lakik a
kovács, éjjel-nappal
patkolja lovait.

Az első emeleten
lovak élnek,
a másodikon
megölik őket.
A harmadik emeleten
lovak élnek,
a negyediken
megölik őket.
Az ötödik emeleten
emberek élnek,
a hatodikon...
Szerencsére ötemeletes
ez a ház;
az ötödiken emberek,
félemeleten a kovács.

AZ IFJÚSÁG, AZ ANGYAL ÉS A NAP

A természet tavaszi
rügyrobbanásait hordozó,
beszélni tanító szeretetet,
életet adó,
fáradtan szép örök anyám:
csók-pofon-glóriás névtelen.
Jössz a tengerektől, elérsz az
éjszakáig: gerinced életszivárvány.

Mondd, gondjaim lettek-e
ráncaid;
és ha lesz holnap is bátorság,
álmaid lesznek-e álmaim?

*

Anyám engem úgy álmodott,
hogy szivéből szakad szivem,
ő szemével lát a szemem,
testem is ruháit hordja...
Testemet el nem takarja,
szemem lát az én szememmel,
szivem fakad én szivemből.
Apámat már hívogatja
engem szóval panaszolva:
asztalunktól elkergessük,
szarvunk hegyére feltűzzük,
dobálgassuk kőről kőre,
egy sziklához hozzávágjuk
piros ingét megtépázzuk,
szakállát a tűzbe vessük,
ifjú haját nyesegessük,
gyomrát mellét megtapossuk,
fehér pólyába csavarjuk,
langyos tejjel élesztgessük.

Engem szóval panaszolva
mamákám így mondogatja...
Ezt meghallom, már felugrok,
mint a szarvas, futamodok,
zúgó fejjel távolodok.

DIGÓZÓK

Hol vagy most, János, te mesebeli,
mennek utánad a lányok szépen,
vagyok velük nagy részegségben részes;
kócoló vitézek a lányok ilyenkor,
téged utánzó vonulásban
hozzám is járnak, dobnak ágyamra üszköt,
rejtenek nyilvános rejtekezést, lángol
a szalma szobámban, jár valaki,
jár valaki ebben a házban, ébredek
lázban, gyógyítnak kígyózó hideggel,
sziszegő léptekkel takarják el az árnyam;
ha hoztak ágyamról üszköt,
lennének küszködésben is hűek,
de páváskodásban nagyszerűek;
nevezem őket könnyen szarkának, pedig meglopom
nyelvét egy madárnak én is,
kis madárnak,
aki árva, és tud élni, mikor nem tud

semmit beszélni; látod, eleget beszélek,
mégis bánatoknak élek, lányos lángoknak vagyok
földön futó füstje;
vagyok csináltja annak, ki a Piavénél hagyta
vérét, s akit megkeres a részvét,
ha a sárkány-fejű combok arra szállnak, szorítva
szárnyaló szerelmet, hódítva barlangos barangolást;
már az se baj, ha másfajta keresztet állnak
hódolójaként az ácsnak, ki mindörökre dicsértessék,
de a láb egymásba kulcsoltassék, újrendszerű
emlékműben, in memoriam János, te mesebeli,
megőrzött kígyózó hideggel.

FEHÉRINGES FOLYÓK

Most játssz velem,
folyó:
vízcsöppnyi vágyaidat
pataktól tengerig úsztató;
kavicsugrató játszótársam,
parttalan álmodozó.

Luca, Luca, kotty-kotty,
koloncos kutya vagy,
vásári ringlispil szédelgő
fáknak,

virággal öltöző réteket szöktetsz
magad után,
de kötőfékeid
a gátak.
Fényből fonódott kötél
érve-
lésül a húsodba
belevág;
mint egy eldobott tükör,
összetörnek a habok,
az iszapon halak
vére,

Luca napján ér a
látomás!

Vasárnapok öröme vár –
öltöztetlek fehér ingbe,
felvértezlek tisztaságra.
Köt szemeden méreg-cement,
ruhád olaj átaljárja,
medred tűnik koporsónak,
szelek hozzád harangoznak;
s fejfák a fák.

Támasszon fel, őrizzen meg ráolvasás:

több szem megnézte,
pokolszem találta,
akarom, hogy tiszta legyen,
ahogy anyja szülte világra;
fájjon annak a feje
aki megigézte!

Könyörgöm érted,
folyó,
kavicsugrató játszótársam,
parttalan álmodozó,
vízcsöppnyi vágyaidat
pataktól tengerig úsztató,
fehéringes folyó.

Vásári ringlispil szédelgő fáknak,
imádni járnak
a szeretők,
mezőkön lépnek,
a mezők kimosott lepedők.

Radnóti ólomarca előtt

SZENTENDREI ÁKOMBÁKOM

Házak mintha játszanának,
nem élnek, de énekelnek;
jön az ember gőzha-
jóval, sörhab
habzik gondja ellen.
Utak szélén alig állok –
a lábamon csizma,
mint egy flegma aláírás,
odakanyarintva.
Integetek autóknak,
nem vesznek fel: mutogatok.
Tisztelettel kérem szépen,
nem mennék csak Aligáig;
jön a válasz nagysokára:
alig hiszem,
hogy elviszem,
vigye el az anyukája,
vagy vigye el február,
mert az úgyis gyalog jár.

Így folyt le egy igen szép
szentendrei párbeszéd;
de meg lehet szokni,
hogy mi: olyanok, ők: ilyenek.
Nyakuk körüli halálkatlanban

köröznek a legyek,
fehér inghez feketében
éppen illenek.

HITLÁTÓ

Egykor a szavak holtvidékén,
falujában leomló hangoknak,
beszédek országos udvarában.

Kitörő lelketlenség,
kitörő lelkesedések nyomában.

Árulásokkal árva ha
lennénk,
csak csöndesebben felelgetnénk
egymásnak;
nénik velünk így elindulnak:
gyűrött fejkendőt ők forgatnak,
mások beszédet kiforgatnak
nyugodtan.

Mégsem a cinizmus utcájában,
albérletben a ravaszsággal,
bábujaként a mozgatásnak.

Mégis csodáknak csodájára:
lakunk a hitek utcájában,
kedveseként a kedvnek.

(Olcsóságunk
elvetessék;
időnk, hitünk
őriztessék,
mellékdal.)

RÉSZTVEVŐKHÖZ RENDEZŐKHÖZ

a himnusz nem egy énekszám hanem a himnusz
az ars poetica nem egy vers hanem valaki vére

és a tömeg nem a tömeg hanem emberek
mindez nem önmagéért önmagáért mégse

ELKÉPZELÉSEINKHEZ SZÍVET, ÖKLÖT

Fiatalok vagyunk,
szavainkhoz formát,
energiánkhoz mozdulatokat,
szerelmünkhöz ellenfelet,
háborúnkhoz barátot,

zenénkhez éneket,
énekünkhöz zenét keresünk,
zenét, harmóniát,
elképzeléseinkhez szívet, öklöt.

(Egy néni:
köve tele tudto kazt
joka ito kat
csaka köte köteles
tele sirogat)

RADNÓTI ÓLOMARCA ELŐTT

Gyönge vagyok, hullnak könnyeim, pedig ne omoljak földre itt,
ha megbunkóznak az álmok! Hívj csak – én is fölállok,
szólj rám, én is fölkelek; de biztass legalább: minket várnak,
s nem vethet senki gáncsot a szökő tisztaságnak.

Mondd – igaz, hogy kiabálással, bicskát lázító varázzsal,
menekítő önkorbácsolással vagy úszva az árral
jutnánk csak valamerre? Igaz, hogy aki másért szólal,
életét szántja föl ekével, önmagát eteti meg sóval?

Ajtót nyit az a rontásoknak, házába kínok tántorognak,
tarkóját festik sárral, vérrel, célozzák semmi-reménnyel?
Jaj, most látom, a te arcod kín nem sebzi:
örökít könnyet, de szívünket ólomcsodákkal megedzi.

NEM ÉS NEM

Öklökből mancsot csináljon,
ha tud,
hitekre mocskot szitáljon,
ha tud,
égre ragtapaszt tapasszon,
nem tud,
hazugságért megszalasszon,
nem tud.

HÍVJ MAGADHOZ

Pókhálók és jókedvek másnaposssága,
ez maradt.
Hasfalra kiülő fájdalom;
ölelés koronázatlan királya
hatalom nélkül,
ez maradt.
Sohasem érkező levelek miatt
boszorkány-léptű lett a postás,
csak ő maradt.
Elhoz arcod-nélküli
éjszakát. Bőrtáskában.
„Mi van?" Mintha köpés,
a kedvessége. Mi van? Semmi –
Hajnal, a hátunk mögött,
hajnalnegatív. Ez maradt.
„Olyan a szerelem, akár a
favágás, pedig lehetne
ünnep. Öröm – nemcsak
a hiány tükre." Jól van, öreg;
már elhallgass! Csak ennyi.
Ágy, hőshiány, mosolypótlék:
főúr, ez volt ma, fizetek. Mindent.
Pókhálók mögötti ablak; ablakon
üvegen túli reggel – te hívj
magadhoz. Óperenciás pohárból

kínálj. Szöktess héthatáron át,
sárkányőrizte bánatok házába. Ott ül
a Várakozó. Hívd magadhoz
őt is. Eljövünk akkor; ahogy régen-kelt
levél, megérkezünk. Orrunk
mögötti égen, ködös tekintetek helyén
virrad a szem. Ez a helyzet.
Ami lehetünk, ami leszünk még,
ez maradt.

KÉPEK

Rángasd le rólam a nyugalom-vértet,
döngesd remény-nagy rejtekezésem;
majd átkozódom, a kényszerűséget gyalázom,
de a hűtlenséget végre kibugyolálom.

volt két illatos
pirosalmám

két narancsért
elcseréltem

hozzám hasonló kisgyerek
mosolyog

illatozó gyümölcs
leve csorog az arcomon

alma bombáim
felrobbannak

narancslé
arcomon vér csorog

vigasztaljátok meg
a kisfiút sír örökké

Visszafutni már nem tudunk többé,
mögöttünk álltál, tarkón ütöttél;
kicsiny múltunkból kizuhantunk,
sziksó, csalán ébred alattunk.

MINT NAGYTESTŰ LASSÚ MADARAK

Miloš Crnjanskinak

Mint nagytestű lassú madarak
fölszállnak titkok és falak.

Utakat lépünk egymás felé,
pereg asztalunkra kés, kenyér.

Ablakok rácsa porba hull,
dohos levegő napba szivárog.

vendég érkezik gyanútlanul,
nem hoz átkot, hanem virágot.

HA

Ha szomorú vagy,
arcod országának királya
kissámlin trónol –
ha elalszik: horkol,
ha felébred:
hálósipkát horgol
drótból.

Ha vidám vagy,
arcod országának zsiványa
csillagot lődöz,
nem jól céloz: dörmög –
de egyszer talál,
s talán
csillagot kötöz
a földhöz.

NÉGY FAL NÉGY ÉGTÁJA

Az álom lokátorain ismét a
tenger
a tánc

nem a sárban
sárban
járni a Mókák Belvárosában

hajnalra kevesebb
a tiltás!

négy fal négy égtája
pörgess
huzatban magadhoz
szöktess
Hazám!

NYÁRESTE – OLDOM, KÖTÖZÖM

Nyáreste, lépek –
reng a föld, lányos
hajam leng, lengez.
Sej, az én lobogómat
remegteti szellő.

Sej, az én göndör hajam
szellő kifésüli, akár
isten-odúból kikotor
csillagot, akár isten-odúból
hullat madártollat.

Nyáreste, lépek –
nagy meleg, támad homlokon
izzás – medvés kabátom
elpereg – nyáreste, fekete
földre terítem ingem.

Névtelen itt a szerelem, itt
a szerelem számol:
ez meglett, ez elveszett, ez meglett,
ez elveszett; oldom, kötözöm –
lengetem, akár ligeti hintát.

Tükörbe nézek, gyerekarc –
nyugtatom magam: jól van,
jól van, visszanéz gyerekarc –
az, aki vagyok, voltam – oldom, kötözöm,
hej tükör, hej tükör: álmodoztass!

Nyáreste, lépek, lépdelek –
anyámerdői fát vágok; indára
szeder települ, kicsordul, csorog
a nyálam. Anyám kökénykék kötényét:
asszonyerdői fát ne csörtess.

Oldom, kötözöm – jobbfelül
szenesedik az emlék. Szénné válik,
meszesedik – hej, te
tüdőm, el ne veszíts – oldom,
kötözöm: balfelül terül a szemre fátyol.

Szoknyás lány álldos tótágast,
elöl kuvasz fut farkával, üldözi hej,
falkával, esernyővel nyúlsereg.
Nyárest, micsoda fenefi –
égre hófelhők szállnak.

Hiába várom, nem esik – csak
felhősödik a jókedv; hiába várom,
nem esik, de hószínre hajam átcsap.
Nyáreste, oldom, kötözöm – állj mellém,
várlak. Vagyunk örököse a ragyogásnak!

Kardlapok füzete

POHÁR ALAKÚ ÉNEK

Óvnánk egymást – egymásra dőlve
éjszakázás két híres kölyke!

Szívem úgy dobban mint földrengés
ritmizálja hogy nincs menekvés
Ünneplő ruhám: izzó bőröm
nekem gúnyám is selymes börtön
Eső csak arcom csontját mossa
fakad a szakáll: fekete rozsda
Már emberhez jó szavam nincsen
de az sincs aki megsegítsen
Hangnélküli ház csont felel csontnak
jelentése lesz az arcoknak
Dongom donogom „tűnj el fájás”
ne férceld tűvel tarkóm táját
S mielőtt bármit mondasz rólam
mártsd meg a nyelved
v
ö
r
ö
s
b
o
r
b
a
n
!

ZÖLDTÜKRÖS ÉLETFA

Zöldtükrös életfa:
milyen ajándék,
jog szerint enyém és egy
lányé!
Arcunk ágak közötti
útja,
mozdulni egyet a csúcsra,
vagy zuhanni
aranyostorral a kézben,
ha borodból eleget szoptunk
szégyen:
tükrös ítélet.
Csak ne körözz
fordított, furcsa gólya,
biteknek
abortálója.

Hozsánna, hozsánna;
húszéves,
kinek a szíve itt
látszik:
zöldtükrös életfán
csalinkázik,
gyökértől a koronáig,
gyökértől a koronáig!

KÜLDŐ-MASZKBAN A FALAK

Felső-ég madarai: felhők,
alsó-ég madarai: pockok,
és küldő-maszkban a srácok –
felhőmaskarában, pocokmaskarában.

Járjuk utunkat szájról szájra,
ki van melletted, kérdezem;
melletted-égen: ágyban,
melletted-ágyban: hasadon?

Jaj, nem tudom, én nem tudom.

Küldő-maszkban a falak itt,
mész és salétrom maskarában;
alsó-szín madara, szikes szőnyeg,
felső-szín madara, plafon.

Szép lesz mégis, mondom, szép lesz,
melletted-égen: ágyban,
melletted-ágyban: havason,
hol alatt felett már nincs korlátnak –
s falaknál szebb határ a hátad.

ÓCSKAPIAC

eladó mindenem
mindenem
csak te nem
hát engem ki vesz meg
az isten
hidege

azt mondja ráfázott
jéghintán
hintázott

eladó ingem is
eladó
ingyen is

dió és mogyoró
mindegyik
gyereknek

aki rossz maradhat
faggatni
nem fogom

de jön már az apja
keresi
ostorral

ne bántsa jó ember
ha veri
csak szóval

nem bántsa szóval sem
egyetlen
egyszer sem

fakardom eladó
vegye meg
inkább azt

adja a fiának
örül majd
láthatja

hangtalan köszöni
többet ér
beszédnél

hanem most figyelem
érkeznek
tündérek

kezükben csemege
megsütött
sólyomvér

mit árulsz kérdezik
lóvásár
van-e itt

lovam csak télen van
akkor is
friss hóból

sátorfám szedhetem
sátorfám
sose volt

jókedvünk estéje
véget ér
a piac

árusok merülnek
égboltra
kerülnek

KELL EGY CIGI, HOGY...

Ülne valaki vászonnak háttal.
Ahogy a moziban
történni nem szokott.
Lovagolna. Lova lábán
visszafelé veretett patkó volna.
Ne nézzétek.
Amit beszél, ne hallgassátok.

Öltöznek a falak, de önmaguktól.
Ülj le, mondja valaki szék képében.

Egy kabát kezet nyújt, elfogadom.
Egy doboz megkínál, elfogadom.
Mondóka megtalál, elmotyogom:

„Kell egy cigi, hogy meg ne zavarodj."
Ülj le, mondja a szék –

Vegyél, mondja egy doboz;
és elfogadom a cigit,
akár a kibívást.
Kérek még tüzet is, lányívű
láng lobog;
szoknyája szalmából,
most veszem észre csak.

HISZEKEGY A CSIKÓS MOTÍVUMOK KÖNYVÉBŐL

mint a gyerek
alukál
nem veti le
ruháját
sem

szíve helyén
vadalma
arcot kedvet
savanyí-
tó

nem kell neki
hintaszék
annak való
aki jól
él

falu-kati
kedvesem
domborodjál
környékez-
zél

ölelhessük
egymásban
ami nincs de
egyszer el-
jön

vérből hóból
kivágtat
zabla mellé
csikót is
ad

NAPONTA MÁS

Rokonainkat előkeressük sorra.
Rokonaink pedig nincsenek, mondom.
Mintha készülnék parancsot kiadni: „Boszorkányok
pedig nincsenek.” Nincsenek, de inkább lennének.
Inkább ők, mint a szentlélek!
Mi ez a küzdelem, mi ez? Harkályok:
fákon patkolókovácsok. Kipi-kopi,
tili-toli. Naponta ugyanaz. Naponta
ugyanannak a hiánya. Elindult valaki
ismét, lépni a meséből. Ha kardot
nyitott a rózsa ága. A két fiú meg
elveszett. Úgy hírlik, kinőtt mindkettőnek

a szárnya. Mert reggelre elrepültek a
tárgyak is. Két ágy, ruha, két öltözet.
Valaki elment, ki indul utána?
Naponta más. Rokonaink pedig nincsenek,
mondom; és nem idegen
senki.
Hitetlen – úgy lehet, folytatja.
Hitetlen – lehet, hogy újrakezdi.

AKÁR A TÖK OLYAN EMBER

Akár a tök
olyan ember
fekszik tarlón
veri dérrel
a november

gondolnád hogy
magnak marad
rosszat ütni
mint egy karó
úgy mered

de legbelül
összes csontja
rontva lehet
olyan ritka
mint a rosta

Letelepít-
ve senkihá-
zára csilla-
gok közül a-
ki silány

fekszik tarlón
úgy marad
gyertyát szállnak
fölig égő
madarak

hitem lángja
az édesem
egyet gondol
meg sem csinál
nem létezem

SIRATÓGALAMB

Galambok készülnek
húslevesbe,
mert vigyázni kell a betegre;
galambok, vigyázzatok
a nagymamára –

de másként, mint mázolt képen.

Hajoltatok már űrbe érte:
postásai galaktikának,
ügyintézői kusza aktának;
vén Európa, vén, vén,
kihez kell írni
legújabb kérvényt?

Iktasson mozgást a kocsiútra,
rövidnadrághoz illőt: gyereknek–
s hitesse, hogy felénk közelednek,
akik szép csöndben mennek,
mennek.

Vagyunk dúcolva ház tetejére,
rétek melletti domb élére,
fújni a füstöt onnan.
Lennénk kötözve kötényére,
lelnénk magunkra jobban.

Most járnak aések szépen, sorban;
készülnek hívők
húsleveshez,
mert vigyázni kell, persze, jól van –
röpülnek galambok a tálba,
eltakart homlok magasába.

ÉLEK SZILÁNKOK KÖZÖTT

Egésznek látszó részletek, szólok hozzátok.
Engem megidéztetek,
egésznek látszó részletek:
részlet-szerelmek,
részlet-bánatok; fekete hóval, engem
fekete hóesés kardjaival
kergettetek. Pirosló véremet, születésemtől
piros-ruhás újasszonyomat, hogy elraboljátok. Erek
durva ponyváival takart lakodalmas házamból:
életemből, hogy kergessetek. Eladó a menyasszony.
Vetne gyöngyöt a homlokom gondtól. Ezeken a gyöngyökön
múltamba visszavágtató ménest vennék én. Hozzád
elmennék, emlékek közül hét vágyainkat: hét krajcárainkat
előkeresném. Élek szilánkok között. Aki testedből
kiköltözött, gondol egyedül is bátrat. Hiányod
érzi később, és belesápad.

CÍMESINCS

Farkas Árpádnak

Koronám sapka alakú
utam a fényhez alagút
az ember baglyot alakít
hahogva keres valakit
végül csak talál akárkit

Körülölelik kárpátok
utak mutatnak keresztet
lovas jár köztük kanosszát
azt hiszi hogy ül nyeregben
jól hiszi itt ül szívemben

Jegenye-ing és körgallér
galoppol ezüst gavallér
alatta újra nád és út
fölötte pörkölt korona
mert ami ének tűzből van
és ami süket tűzálló

Körülölelik kárpátok
utak mutatnak keresztet
lovas jár köztük kanosszát
azt hiszi hogy ül nyeregben
jól hiszi itt ül szívemben

KIPATTOGÓ KUKORICA

Kipattogó kukorica –
mint homlokon a veríték,
jár a rosta, időrosta,
általpörgő kukorica;
sárga, sárga, sárga percek
drót keresztjén kapaszkodnak.

Mintha rostálnám magamat,
tűz fölötti táncot ropva,
rúgva a port csillagokig,
körszél se sodorná jobban –
jár a rosta, síma állon
kipattogzik a borosta.

Kukorica, kukorica –
földön élő, gyökér nélkül;
magamat kipattogtatom.
Senki se rengetné jobban:
kukoricasárga arcom
anyás kezed közé fogva.

Kipattogó kukorica –
cselez semmit csemegének,
újságpapír csomagolja,
mintha öltözne az ének;
udvart alkony körbefogja –
férfi lábnyomába lépek.

Körszél se sodorná jobban,
kukorica, kipattogó –
íze mint a tej ízének.
Tengert eddig egyszer láttam,
láttam akkor tejfehérnek –
könnyű emlék sózta, sózta.

Mintha rostálnám magamat,
utcasarkon mikor méri,
méricskéli, forintozza
ifjúságomat egy néni.
Sej haj lányok, boltja fölött
kipattogó éjszaka vár.

Kacsáztatok lépést délnek,
sörhab határ utam jelzi,
jár a rosta, csillag pattog,
égre pördülnek a léptek;
valami kéz tolna innen –
lennék ha pattogó díszlet.

Kipattogó kukorica –
mint homlokon a veríték,
jár a rosta, időrosta,
általpörgő kukorica;
sárga, sárga, sárga percek
drót keresztjén kapaszkodnak.

ELROHADT ÁLLKAPCSOM FÖLÖTT

Elrohadt állkapcsom fölött
strázsál a szerelem, strázsál,
adod-e magadat, adod-e,
folyik a lé szüntelen úgyis.

Hát elfogyott a türelem,
göröngyök: fekete esők esnek,
fejemre esnek, nekem esnek,
akár a nyűvek, akár ütlegek, pofonok.

Egy liliom a lábam helyén már,
lábam között vaseke, vasék,
ingyen adom most versem, vesém;
lépkedek, kísérnek bakanóták.

Estére elrohad a zokni is, kedv is,
beöltöztetett tetvek jönnek,
szólok hozzájuk magyarul,
de nyelvem szájamból kigurul,

gyomrom utána kifordul.
Nem húsomat féltem, bőrömet,
nem féltek ősöket: hiába múltból
ne riasszon sebhelykisasszony.

Kapcsolok magamról időt és kardot,
dadogások, daganatok fakadnak szépen –
de előtte még jó lenne élni,
ágyékot, agyat nem cserélni!

LÁMPALÁZAK, HOLTVERSENYEK

Győztél? Győztem. Ahova lépek,
füvek ott meghajolnak. Térképet
rajzolok, ha lépek:
cipőtalp-ország,
sarokvas-Balaton,
sarokszög-Bakony.

Hörcsögök már az aluljáróban;
lilliputi itt minden, mondja Gulliver.

Valóban, bólogatok rá. Valóban.

Lennék zsivány, megemlegetné ezt a beszédet.
Lennék lány: ölem királynője; jajgatna akkor,
megemlegetné ezt a beszédet.
Vagyok, aki vagyok: sérvet kapok,
ha Gulliverre nézek.

HIPPI-ÁLARC

Hetesesők: hátam dobverői!
Kutyák: ugatás
csizmás kandúrjai –
lesz úri muri, lesz?

Van egy klasszikus mozdulat,
a pénzt betétbe dugni.
Van egy klasszikus mozdulat,
kezemet zsebbe dugni.

Így ni! Most jó.

Azt mondják, feltámadás lesz.
Legyen feltámadás előtt még
nagyböjt, Ádvent.

Színes lovakra ülni,
az lenne jó.
Kék, piros, narancssárga
lovakon járni,

és semmi mást nem csinálni,
csak az éjszaka leple alatt
megtipratni a falakat,
az lenne jó.

Hátam dobverői: hetesesők,
ingem mosónői, hetesesők.
Hulljatok arcomra is!

ESTE A HEGYEN

Mintha hátamon a zsák,
nehezedik a lépés.
Mint terhét aki leteszi,
zsivány-maszkot a földre le –
beverint mellé álmodón.
Zsandár-maszkot az égre lök,
lepkéz utána tarka toll.
Este van. Hegyen lépdelek,
egyszemélyes zsandárzsivány.

Vállamra vetve kiskabát,
vállamra vetve kiskabát.

Mintha hátamról a zsák,
égről a felhő eloson;
szivárvány szökő szalagja
korom hajadba belefut –
ahogy homályba kicsi út.
Tavasztünődő figurát
döccenő szavad penderít.
Nem a lét lendül, csak a képzelet
játszi létében megremeg, ha lesi
s titkon pingálja az ecset,
titkon pingálja az ecset.

Mintha hátamon a zsák,
nehezedik a lépés.
Példázat érted megvillan – íme,
világod legszebb rétje itt;
nézvén üvegre, tükrözöd
szerelemdombi ház helyét.
Bőröd hogy karcinthatja tű,
tudd ezt és magad mégse védd –
kerül tasakból világradír;
nem csak a mézes sütemény,
nem csak a mézes sütemény.

Mintha hátamról a zsák,
égről a felhő eloson –
nem lenne Ikarosz-maszkom,
járnék hamuszín villamoson.
Magamra mert hagyatkozom –
kerékből kordét szíjazok
s mikor munkámra büszke nagyon,
szárnyalna is a négy kerék –
Ószer alatt csak összetör
és nyakamra kél a négy kerék,
és nyakamra kél a négy kerék.

Mintha hátamon a zsák,
nehezedik a lépés.
Mint terhét aki leteszi,
zsivány-maszkot a földre le –
beverint mellé álmodóm.
Zsandár maszkot az égre lök,
lepkéz utána tarka toll.
Este van. Hegyen lépdelek,
egyszemélyes zsiványzsivány.
Vállamra vetve kiskabát,
vállamra vetve kiskabát.

MESE

Ha oltalmazod, feltámaszt egyszer,
híresztel felhőkön túli felhőbe,
sötétből nyíló ablakot szüntet,
ültet alád villannyal hajtott
lovat, segít konnektorból elkötött
erővel,
lenne arcod önmagával
körülzárva, jutnál árvaságra,
várnád, hogy végre este lesz,
és ülnek falakra festett kispadon
a betűs nénikék,
reklámoznak látványon
túli látványt: téged, sírástól
siránkozásig bukdosó bicebócát,
éjszakából hajnalba biccenés
bohócát, mesélsz híreken túli
híreket, épül érted szurokból
barnásfekete ravatal, akár a Cola,
olyan; izgatnak üdítő gyászolással,
ültetnek boszorkányokkal jól bánó
söprűre,
körözöl testeden túli
körforgásban, ágyadhoz újságok oltárok
részegülnek reggelig, de igaz hírhez
már semmi közöd nincs; anyád,
ha lenne,

olvashatná a betűbe bolondított
hírt, hóeséshez szoktatott arca előtt
felmutatná, küldene vissza
útnélküli utakra; titkolnád,
titkolnád nagyon,
oltárok előtt felmutatott
bűnödet futással feloldoznád,
utánad integető keze lehetne
utadat kisiklató.

FELLEG-AJTÓ FÖLÖTTEM

Fölsírlak kicsi múltunkból, asszony,
megkerítem a fodrozó szoknyát.
Almafa-ágat, hogy suhogtasson,
bicskázok incseri ostorrá.

Aknára lépő kiscsikó bőrét
tömöm keményre, ura az ebnek.
Arcom a fakó. Cirkusz, közönség –
terítsél tapsot csali hivednek.

Hozza a nyerget nagyapám, krákog:
föld alól ereszt selyemszál lángot.
Hej, asszonyok, s ti lányok, pityergők.

Csillaggal apám küld sarkantyút is,
fakad alulról kátyú és út is –
hej, asszonyok, hej lányok, s ti felhők!

KARDLAPOK FÜZETE

csenget a csengő kiskutya hanggal
megjöttem anyám nagy haraggal

mutat az ajtó két lakat-öklöt
zárral veréssel vendéget öklöz

jön már a vérem hát ezt akartad
sírásban fűrész füzetben kardlap

pedig te tudod mikor nem éltem
ötéves terv lett a születésem

a bölcső ringat de az meg nem volt
alattam csillag földre dőlt mennybolt

alattam két kéz fehérebb gyolcsnál
az is úgy ringat, hogy közben rongál

hej mit gondoltok mert anyám zárva
én is csücsülök négyfalú rácsba

azért mert tüdőm asszonyom nincsen
és ami kell még jobban mint isten

kezemet kapom körmös vasvillát
hajamból rakjon egy csinos boglyát

jönne a jókedv táncolni végre
ahogy táncolna aki ráérne

csenget a csengő nagyot kiáltok
aki nem érti azt hiszi átok

megjöttem anyám terítsd az asztalt
mi van itt látom te se marasztalsz

azt hiszed átok úgy lehet ének
most kicsit csúnya jaj máskor szép lesz

VÁRLÁBON FORGÓ KACSA

Most elmegyek, kalapom teszem a lábfejemre;
cipőm orrán mély, sötétbarna lélegzetet veszek.
Jó utat, elsírja magát a zokni. De minek itt
zokogni. Egy szem rögtön leszaladt, fűszálakon
megakadt, lett belőle tücsök. Ha ciripel, talpából

kiröppen hangjegy: nicsak, nicsak. Holnap lesz az
érveléssel összekötött átverés. Tessék. Törpék
földje ez, tessék. Pedig minden szobában óra,
a falak szíve nyolcat üt, nyikorognak az ágyak.
Kőműves Kelemenné szemöldöke megjelenik a
szemöldökfában, majd eltűnik. Nézünk utána bután.
Igaz se volt. Hagyd a mesét már, az éjszakát
töltötted kocsmában, és magadat szesszel fel-
töltötted. Virrasztottam hát veszekedésre. Miért
ne! Jutottunk ide, lettünk a tejfélék családja.
A kisebbek már aludnak; bögrében, görbe bölcsőben.
Valaki megsavanyodott. Túró. Testvérre acsarog.
Hitünk fájából hullanak az anyacsavarok. Mara-
dunk árván. Ágyunkba akkor szivárvány, zápor
útonállója érkezik. Több kellene. Nyerhetünk.
Töltsd ki a hasam kilencven fekhelyét, 5 nyerő-
szám közötte. Megjött a késdobáló dél is, ebédidő
mutatványosa. Az asztal most teljes fegyverzetben.
Falj gyorsan. Kapkodj gombócot is, siessünk.
Gombóc a torkomban. Túrósgombóc. Hajrá, még többet.
Ellenhajrá. Nyugalom, semmi ok az izgalomra.
Csak áramszünet ebben a házban, zárlat a kéz
és a sárkányos tarisznya között. Érnénk az udvar-
ra végre. Ottani kacsák még sokra vihetik,
várlábon forognak. Mi lesz? Piros kabátunk
legelőjére kihajtva egy ingnyak.

RÉZ ANGYALOK

(1971–1978)

RAJZ ŐSZI TŰZFALON

Az én
apám
olyan erős
nincs erősebb
nála senki
e
g
y
zsák
búzát vállára vesz
teli vödörrel visz
vizet, lovak közé is
mer menni, s nem fél
még a sötéttől sem
az én apám olyan
erős
n e
i r
n ő
c s
s ebb
nála senki!

VÍZRE LAPOS KÖVET DOBNI

Vízre lapos követ dobni –
teli mellény körtét lopni,
szaladtunkban mohón enni,
egy tócsában hasra esni.

Vízre lapos követ dobni –
alvó földről dinnyét lopni,
szaladtunkban mohón enni,
ébredtünkben hasra esni.

KI CSINÁLT ITT ÖT HÓEMBERT?

Hosszúnyelű hólapátot
bagolyasszony szomorún visz,
hosszúnyelű hólapáttal
kicsi lányka büszkén lépdel –
Öregasszony hogyha beszél:
kígyót is szól, békát is szól,
kicsi lányka hogyha beszél:
diót is szól, mézet is szól.

Öt kis fiú fut elő most,
havak völgyén átlábol most,
így zenél nevük zenéje:

Józsi, Pisti, Ödön, Ottó, Elemér,
öt kis fiú belenéz a tél tükrébe,
pille hóból öt hóembert mikor formáz.

Hosszúnyelű hólapáttal
arra jár a bagolyasszony,
ahol ellép, jégcsap támad,
jégcsöpp-kristály ül az ágon:
ki csinált itt öt hóembert, ki volt
az az öt tekergő? Ki volt az a
kockafejű öt csavargó?
(Messzi fut már öt nyakigláb:
utcasarki ház falához odasimul,
onnan les ki, hófal mögül, öt hóvirág.)

Arra jár a kicsi lányka,
ahol ellép, jégcsap olvad,
jégcsöpp-kristály fut az ágról:
ki csinált itt öt hóembert –
a nagyhasút, malac-maszkást
talán Elemér csinálta,
kinek mákoscsík az álma.
A nagyfejűt, répaorrút tán
okos Ödön csinálta.
És a kalapos hóembert,
füligsipkás hó-öreget talán
Ottó, a fogfájós?

(Utcasarki fal mögül most három
gyerek nagyot pillant.
Csupa szem már:
egyikük szemének tükrén havat hozó
felhő látszik –
másikuk szemének tükrén a hófödte
utca látszik –
harmadik szemének tükrén
a kicsi lány arca villan:)

Ki csinált itt öt hóembert –
póznakarút, süvegeset
talán a pék fia, Pista;
hosszúlábút, ciroksöprűst
talán Jóska, ki a téren napestig
labdával táncol?
(Utcasarki fal mögül most
Pista, Jóska nagyot pillant.
S utcasarki ház tövéből
öt hóvirág előbújik.)

S öt pár nagy szem lesi, mikor
hosszúnyelű hólapátot
bagolyasszony szomorún visz,
hosszúnyelű hólapáttal
kicsi lányka büszkén lépdel.

Öt pár nagy fül pedig hallja,
öregasszony hogyha beszél:
kígyót is szól, békát is szól,
kicsi lányka hogyha beszél:
diót is szól, mézet is szól.

TAVASZI ESŐCSEPP

Február: szembeszél.
fehér kesztyű, vaskéz.
Ablakodon leskel,
kinyújtja, behúzza hattyúnyakát a tél.

Kabátod fölveszed, elkél a nagykabát,
elkél a gyapjúsál,
mint medve, úgy mozogsz,
mint mackó, úgy morogsz.
Mulatsz és múlatod áldott napod.

Február, szembeszél:
fehér kesztyű, vaskéz.
Ablakodon leskel,
kinyújtja, behúzza hattyúnyakát a tél.

Kabátod ledobod, nem kell a nagykabát,
nem kell a gyapjúsál,

mint medve, úgy gurulsz,
mint mackó, úgy gurulsz.
Az irhád, a ruhád csupa sár.

Március. Nyírfa-ág,
március, fűzfa-gally
táncol az esőben.

El ne fuss előle.
El ne fuss előlem,
tavaszi csöpp eső. Tavaszi esőcsepp.

ALFÖLDI FESTŐK

I.

Itt a Tisza és a Körös: két birkózó,
egymásba kap. Egyik korosabb és erősebb,
de mert erősebb: kövérebb, darabosabb.
A másik csontos, inas, örök kamasz.
Hol a Tisza és a Körös egymásba kap,
áll ott egy ember, mint a fa moccanatlan.
Hol a Tisza és a Körös: két birkózó
egymásba kap, áll ott egy férfi.
Ahogy a Tisza és a Körös összeér,
mozdulatlanul, moccanatlanul azt nézi.

II.

Szikrázó strandon meztelen,
önfeledt tömeg.
Az ég és a víz és a
vízhordta homok háromszögében
a hangos élet.
Ártéri úton elfutó gyerekek
lába nyomát ha követed: erdei szamóca,
hamvas szeder telepeire rátalálsz.

III.

Egy kosár hal a piacon. Hajnal van,
a halász épp meghozta, piszkos, nyálkás
zsákjából kifordította a nagy, kétfülű kosárba:
fürge ponty, hasas tükörponty, csuka, harcsa.
A halaskofa: káromkodások nagyasszonya.
Kincse, a kosár hal szebb, mint egy csokor rózsa.

A BÉKE TÉRI PIACON

A Béke téri piacon ott topog nagyanyád,
körtét árul, itt a klappkörte,
itt a klappkörte, kiabálja,
olyan sápadt, olyan fáradt a drága,

kissámlik, háromlábú tábori székek,
induljatok el érte.
Köténye zsebe: két mély kút.
Kötényéből a gyémánt-pénz elgurult,
gyerek vagy, szaladsz utána,
hogy gurul, hogy gurul a fillér,
s elvész a porban.
Vagy a Nap, az égi
kiskakas szippanthatta föl?
Szipogsz. Siratod.
Vigasztalnak a halas kofák:
kisfiú, megnőj, bajszot növessz –
bajszod lesz majd, mint a
harcsának, hát nevess!
Már nevetsz, félkrajcár után
gurul a nevetésed.
S füleled: kofa-miatyánk száll.
A Béke téri piacon
legpirosabb alma az arcod,
olyan kocsis-ámen a párja.
Nagyanyád körtét árul, itt az olcsó
klappkörte, klappkörte,
kiabálja a drága.

Épp csak virrad –, mellette
elalszol félig állva.
Egy cigánylány jön, tenyered
rajzát nézi, az álmod ő vigyázza.

RENDHAGYÓ MEGNYITÓ

Ma nyílik a telepen
a természeti kiállítás.

Megnyitja majd egy nagykövet,
ki fölkap egy apró követ.

A csukott ablaküvegnek vágja!

S a tört, a tárt ablakon
kinézhetünk a fákra.
A fák is visszanéznek.
A verebek: szürke öltönyösek,
feketerigók:
ugráló fekete trikók,
mind-mind idelátnak.
Távolból tán egy kiscsikó is
idevágtat.

A kiállítódást megnyitom –
mondja majd büszkén a követ.

Sarokban állsz, figyelsz,
nevetsz.
Álmodj csak, pörölj, lakótelep.

RÉZ ANGYALOK

A vas-beton lakótelepen
fölkel a Nap. A vasbeton?
Biztosan megmosta fogát,
ha ránk nevet, ragyog.
Ragyog a Nap: ragyogj aranyfog!

Megyünk haza az iskolából,
megyünk haza: réz angyalok;
megyünk haza buszon, gyalog,
megérkezünk: esteledik.
Nyugszik a Nap: kivert aranyfog.

EURÓPAI DIÁKDAL

(1975–1979)

VALAKI SÚGJA

Tűnődöm: szép a csillagok
égi útja –
Szép az emberek földi
útja, emelt fővel járj!
Valaki hozzám hajol,
valaki súgja.

Gyerekkori ég

GYEREKKORI ÉG

Gyerekkori ég, fönn papírsárkány.
Nevét se tudod, csak jelét tudod:
szállongó sárkány!

Olyan karkötő: gyékény, por, nádszál.
Olyan karkötő – a csuklón csattan,
gyerekkori ég,
felhő, szél, sárkány,
s pofon ha csattan – talán csak zápor,
talán csak zápor
arcodra hulló.
Gyerekkori ég, fönn papírsárkány –
sárga, kék és zöld játszik a testen!
zápor után ha kél a szivárvány!

Olyan törvényt tesz: zagyva beszéd az,
patkány repül föl égre tárt szárnnyal
s föld alatti ég
rajta pacsirta.

Gyerekkori ég –
pacsirta, sárkány.
Nevét se tudod, csak jelét tudod,
és hogy elszáll már.

Gyerekkori ég, fönn papírsárkány.
Nevét se tudod, csak jelét tudod:
szállongó sárkány!

S csodálkozol már, csalatkozol már,
gyerekkéz közül elszállt a sárkány,
gyerekkori ég, fönn papírsárkány.
Nevét se tudod, csak jelét tudod:
szállongó
sárkány!

SZÉTHAGYOTT TÁRGYAK UDVARA

Széthagyott tárgyak udvara fűzfakosár
lapul föld szívéhez domborul ágas-
bogas borona fordul háttal levegőt
összekuszál göröngyös levegőt izgat
kezével csáppal egy helyben csapdos
tárgy-guernica mozdít picasso-ecsetet
létrát libbent vízhez támaszt cipőt állít
fal tövéhez lábat lendít cipő nélkül férfi
indul boronával széthull az a borona is
téved tőle cipő és láb kéz ha lendül
öntörvényű ostor pattan másik képen
most meg tűnik minden ráncod dobbant lábad
tipeg-topog próbálja az első táncot

Nekem kell kimondani őt is széthagyott testét
éjszakáját Fűzfakosár-homlok Boronás nyak
fogsor-létra garat-sajtár Fűzfakosár-nyak
boronás homlok –

Kódexes arcom támad

VADKACSÁK

Gyerekkorom lámpa-üvegén
se füst, se korom,
gyerekkorom, hol az út
nem zsákút: a végtelen völgyéhez futó,
hol szép metafora csak a halál,
zene s illat, szalag fátyolán
áttűnő gyöngybetű –
gyerekkorom, hol pengeél
ruhák bársony-rétjein nem kaszál,
réteiden, gyerekkorom
csak napszítta férfihad kaszál –
gyerekkorom, hol vadkacsák
s vadkacsák jézusos lábanyoma a vízen!

AZ ŐSZ ANATÓMIÁJA

1.

Képzelt csatatér:
csatában a nyár elesett.
Halottak szemgolyója, heréje
a föld mélyén –
gömb gömbfoglalatban.

2.

Tábornok,
bronz bakancs
öklömnyi fűzővel,
kivont kard,
meredten áll,
madárijesztő az út szélén.

3.

Kukorica-csontváz, pergő
aranyszemét, aranyszemek.
Jár… böngészed a tájat.

Csikók a
répaföld mikrokozmoszán.

Égi dézsából sárga kiömlik,
sárga festék. Pergő eső.

VÁROSI ŐSZ

Csapkodó vizekkel üzen a tenger most,
az áradó, az álmodozó.
Délre vonulnak madarak nagy sereggel.
Ez a madársereg: égen is madár-tenger.
Törpülő délután – kevesebb fény a sziklafalon,
eljő a jelképes délután, rövidül hajdanvolt szép napom.

Alkony-időn túl, távolban kacagó gyerekek.
A fenyő is neveti, könnyezve neveti, ahogy
tűlevelén lefut, bukseggel a pöttöm esőcsepp.
Mosdatja a hulló felhő a csípás háztetőket.
Gyerekláb lóbáz egy padon: lóbáz az eső lába is –
ázott lánycsapat fut át a városon: fut a szél, kergeti őket.

EMBERFA KARJÁN

Visszafelé élek egy-egy pillanatban
zé-től – vagy csak ká-tól, em-től –
a-ig sorolva hangot, s botolva is:
fekszem már hason vagy háton, fekszem
pedig csak megbotoltam: valami
filmet visszaforgat valami kéz,
a végén kezdi – vagy középen –
onnan akar gyerekkort visszakeresni,
s a vers is, ami kész volt, egész
volt – ahogy írod, nézd – most hullik
széjjel –; sárga, kék izomköteg: emberfa
karján madár meglódul, pihen.

ÁTHÚZOK KISCSIKÓT, ÖRÖKÖS HÓESÉST

Ne kacagj, Lucifer – tömöm orrodat
tormával, cserélem a vigyort tüsszentésre,
kedvet ecettel megcserélek.
Ne kacagj, Lucifer;
halandók vagyunk, barátom.
Útközi tájon, útközi réteken járok most.
Koponyás tündérvilágot látni ha vágyom:
várom az álmot,
fátyolos, fekete jövevényt.

Győztes, ki önmagával körülkerített,
csomóra kötött nyelv öltögetője;
érted – barátom.
Világosságodra rátalálok, lehet.
Nem kell az álom se, izzasztó menedékét
égetem; radírozom folttá, maszattá,
mint iskolás füzetben ábrát.
Mint mesés intőjét tanárnak,
régen halottnak.
Föld alatti katedrán oktat
féregnek nagy tudományt – kedves barátom.
Ne kacagj, Lucifer –
nem tudsz mondani jövendőt úgyse;
a sort, sorsodat előre én látom.
Fátyolos, fekete jövevény.

Mesés intőjét tanárnak figyeli ásós öreg;
igazít tollat kemény kezéhez,
igazít feje fölé mázsányi fejfát.
A tanár úr hívat –,
értékeljetek csak titkos tanácsban,
gyökeret bújtasson egymáshoz porló kezetek:
tartani földet fejünk fölött,
akár eget éltünkben-, nehéz lehet.
De rajta, töretlen ítélkezők,
csak szövetkezzetek.
Haha, múltatokban magát

egy kölyök bátran kacagja,
haha, itt a föld színén most áthúzok
kiscsikót, örökös hóesést,
magamat is radírozom folttá, maszattá,
mint iskolás füzetben ábrát.
Fátyolos, fekete jövevény:
hóhérló időm, életem –
állítok helyembe fiút,
ki örökli arcom szép maskaráját.
S belőlünk azt is megtagadja,
amit tagadni elfeledtünk tűnt napjainkon,
barátom, jó Lucifer.

RIMBAUD ÁBELLEL BESZÉLGET

Tréfám világszabadalom, Ábel!
Föltaláltam az énországot. Testem-köztársaságot.
Lábaim folyók és folyók síkságai, Ábel.
Tengerem is van, a szemem.
Utakat kezem futtat, de végcél
a sivatag legyen, Ábel.
Magamban hordom azt is.
Pereg a homok, elpereg.
Ne kérdezd, leltem-e aranyat,
már könnyeim is aranyrögök.
Ha köhögök, nyálam is formáz aranyrögöt.

A beleim meg városok;
az ereim – országom fölötti ég:
köröznek ott a madarak. Kicsi
kis piros madarak. Ha elrepülnek – béke van.
Hírvivők mondják: béke van.
Hogy nem leszek –
s nem lesz szavam! Májam pedig ékes földem,
a vesém
várkastély, benne betyárok élnek. A vár ura
sárga lovon jár, sárga ruhában.

Istenem, istene a vágynak! Ujjaim között
pörgetek homokot – világórámba.
Homok, homok a homlokom, fejedelemség
a fejem.
Ökleim – országomnak őrei, küldöm őket
esti portyára.
Lehet, hogy állad is körbekerülik.
Énországot föltaláltam, hallgatok,
szavam már nincsen.
Hajóra szállok, tengerem ringasson el,
mint szerelem.
Utazz velem, Ábel...
Mi azonos,
megtaláltam.
Mégis azt hittem, elveszett.

A homlokom:
a homlokom.
A tenyerem: a tenyerem. Állnak a fák,
nem intenek. Ha azt akarom, intenek.
Mondom nekik – elindulok.
És felém újra intenek. Pedig a tenyér:
tenyerem. Pedig homlokom:
homlokom.

Belátható e tartomány,
hol mese mégis megterem. Rimbaud! Rimbaud!
Tested köztársaságán túli rög.
Ez is aranysárga rög.
Csodás kötéssel megkötöz.

C. HŰSÉGET ESKÜSZIK

Jobbkezed felől: éjszaka. Balkezed felől:
megvirrad. Fölkél a Naphold.
Ablakból ember,
szemedből álom, meg-megbillen.

Jobbkezed felől: ami voltál, ami voltunk,
a megdőlt oltár. Ami voltunk, a tanyasor.
Jégeső elé fejsze ezüstje,
fejsze-ezüst is meg-megbillen.

Ülünk jegenyék magasán; ház hasfalán
– anyánk hasán – áthallatszik a
szív verése, dübörgő zaj van, por van,
gáz van. Ujjunk hegyén öt pár gyöngy-ház van.

Kis gond: hogy fülünkbe
bogár mászik, agyunkba is továbbmászik,
leül ott és lakomázik.
C. bólint. Esküszik hűséget.

Külön világ a szerelem, arc arc után
ahogy megvillan. Emlékezz a füvekre, hol
kislány-csikóláb rúg s kapál;
a homlokod is eltalálja!

VADRÉCE-TORKOM, ÉNEK-KIÁLTÓ

Halálon túl kicsit,
– mondjunk ötszázhat évet –
csillagtól csillagig pördülő
körláng ront ránk, s eléget.

Anyám kontya kerek
kis fűzfaág kosár;
benn sárga csibe csippel,
ha láng kap konty alá!

Jön három villon-forma
álomtalan csavargó;
engem lát legközépen
a kézvastag okullár.

Gáspár most vásáron
körtét ad hat pénzért.
Menyhért meg kaparint
körteíz pálinkát.

Boldizsár én vagyok –
két kezem méreget
himbáló kék eget, kocsmát,
szikrázó szemű részeget.

Kalmár jő, kincsem kérdezi:
na hány kiló, na mennyi?
Kap háti bőrre ütleget,
hogy doktort kell keresni.

Csörtetek réti fű között
arcod törött tükréhez;
csak ciceréltem, dadogom –
ha K. I., a költő kérdez.

A kosár csirke szétcsippent,
lestem mert holdra, csillagra –
vadréce-torkom éneket
kiáltott pörgő piacra.

SZŐLŐJE, VENYIGÉJE

Napfény-idő árnyék-gallya
jelentéktelenül barna
barnaszínű vagy seszínű
mért mondta az öreg szőlész
kinek teli minden hordó
– mínuszidőben, apám –
mért mondta az öreg kertész
kinek sudár minden fája
– mínuszidőben, nagyapám –
mért mondta, hogy mégis szép vagy
napfény-idő árnyék-gallya?

Kutyák: februári fagyok
kertben jártak
kiabálták, nincs itt helye
szőlőnek, se gyümölcsfának.
De az öreg szőlész mégis
dicsérte az alvó szőlőt
– miért nem dicsérte magát! –

de az öreg kertész mégis
őrizte az alvó ágat
Csontváry-barnaszín ágat
seszínű ruhás menyasszonyt
– miért nem őrizte magát! –

A múlt évi szüret: emlék
gyümölcsszedés: csak emlék
élő tudatában élő
de emléke hogyan él a fák
kérgében, mosztári virágzásban?
Íme, az ágat tavaszi szelek
balra rántják, jobbra lökik
– hajolni itt százszor kell –
íme, az ágat tavaszi
szelek földig döntik le
– hajolni itt földig kell –
s máris itt a nyár, nyárutó
kosarazó, puttonyozó?

KETTŐS TÜKÖR: SZÁLLSZ IS, ZUHANSZ IS

Az utak teste kitakart már,
kívánják kövek a szerelmet.
Szikes, csalános földek szoknyáját
emeled: mint illatos selymet.

Alkonyi lejtőn végigfekszem,
pántolom cipőm, kabátom.
Madárnak képzelné magát,
de megül a sárban egy lábnyom.

Tudom a törvényt: talpalatnyi
földek summázata az ország,
tenyérnyi kékségét az égnek
látók megosztják, sokszorozzák.

Vet a köd merítő hálót,
lubickolnak a halak, házak –
évszázadunkon, nullától százig
halászik csónakból a látszat.

Kettős tükör, szállsz is, zuhansz is –
hullsz: XXI. század szájából tejfog.
Új és új húsok rágója nem lehetsz;
a hiány csapdája: elfog a fájás –

Szállsz is, lánytestet karcolsz a légre,
álombéli kéz inged kibontja.
Kettős tükörben: szállsz is, zuhansz is –
leülsz az úton, ember a dombra.

KARÁCSONY

Nem találunk haza többé már soha
pedig „meddő anyánk
gyerekért könyörög”.
Utadon göröngy, göröngyön béka ül,
képzeletedben a világ
nagyítva, lefokozva.

Rendjeleit hozod, ha mégis érkezel.
Édeni fáról az almát hozod
– tálcán az áldozó fejet –
tálcán a holdforma pengét s
megkaszált, szárnyatört fácánt,
tálcán a tengerkék kötényt:
arcod benne hányszor megmostad!
A tökforma gumilabdát is hozod
huszonöt harmincöt negyvenöt
dekázz dekázz még
játssz szegény, ötvenöt
a rozsdás szöget is hozod
labdádat, bőrödet
fölváltva kereste.

A kicsi szobát is hozod
a hivatalt, emberek hol
új patkánymaszkot vesznek,

hátaddal állsz, hátat mutatsz
talán akkor majd föltűnik:
átharangozza, megváltja
az időt az első fehér szoknya.

A decis poharat is hozod
pálinkás reggel tükrét.
A világ lefokozva, nagyítva,
letennéd anyád elé rendjeleit.
Karácsony, e tájon számvetésen
e könyörgésen hótakaró:
halott isten őrli foga között
az égi márványt.
Karácsony, hullni kezd a hó!

Ráolvasó a lányra

RÁOLVASÓ A LÁNYRA

Ahogy a termő fára,
ráolvasok a lányra.
Újév reggelén kötök
szalagot derekára.

Füstölök, tömjén füstje
szeme rontását süsse –
testében mi ócskavas,
változzék színezüstre.

Nyelve szülte dadogás
legyen játszó dúdolás –
mikor sánta: sose nézd,
mikor táncol: odaláss.

Láss a tüzek tükrére
néző szüzek üszkére –
s táncoltasson DNS,
lét és nemlét tündére.

ARCOD RAJZA

Arcod rajza héthatáron. Hat a szemekből
ragyogó síkság, a hetedik álom éle.
Homlokodon a pánt: zuhanórepülők köteléke.
Világ körüli utazáson: homlokod, tarkód,
homlokod; kiscsikót: trappoló ujjakat
futtatok héthatáron. Hat a szemedből fölragyog,
a hetedik álom. Átkarollak, kerítem országod:
szurdok-hajad hódíthatatlan – Szent Gellért
hegyéről gördül a hordó: szőke hajadról két
kezem, lepatakzik a sereg. Inged múzeumát
már nyitottad; elkerülöm. Nem leszek
előkelő idegened. Háborús halottat
hol hantoltál: szemed fölött, karodon, hasadon
kipattognak fekete füvek. Járom a kaszálón,
járom a táncot. Kiscsikót: trappoló ujjakat
futtatok héthatáron. Öreganyánk emlékezetéből
földből a vadvíz fölszivárog: Pusztaidűlő
és Bőrhíd között halom gyerekhad ad
szabadságot. Kukoricát: gazdája sarabolóval
gyerekderékszárat vágott. Arcodon a csata
terét a bőrtérképen keresem. Pusztaidűlő és
Bőrhíd között a mezsgyét arcod hegében
föltalálom. Hat titkot is megtalálok, a
hetedik álom. A megváltást lemondom én,
mint beatzenekar a koncerteket! Hozzád

úgy utazom, hogy utazásom történelem.
Inged nyitott múzeumát elkerülöm. Gerenda
alá fészket a fecske: szemöldököd dúca alá
fészket rakott az este. Jó éjszakát. A mi
időnkre virradunk!

DIÁKDAL

Megkerülnénk a várost,
kéménykedő kincstárost,
aj, baj, hallárom,
Ménesi úti ménesben,
esőmosta ingekben.

Piros szoknya, dalollak most –
fáról ahogy falevél,
aj, baj, hallárom,
széllel lengezz
lefelé!

Pattannak padlóra könyvek,
firkák, irkák elköszönnek,
a létezést lapozzuk föl –
pörgetjük, mint hites könyvet.

Leszünk úgyis szakállasok,
remélt kincsi bazárosok –
kopasz fejre kalapod,
aj, haj, hallárom,
méltósággal csaphatod.

Frakkjában ki ellibeg,
mint jégkrémi pingvinek,
aj, haj, hallárom,
ahogy pohár mélyére,
nézne tüzek fényére!

Nem mondok én siratót most,
az sirasson, aki vesztes –
csillagközi garaboncost
szoknyád lengezőn keressen,

kerüljük meg a várost,
kéménykedő kincstárost,
aj, haj, hallárom,
Ménesi úti ménesben,
pipacspiros ingekben!

A HARAGOT MONDOM VERSBE ITT

Barátomnak

Tártszárnyú madarak érkeztek:
könyvek kőrisfa asztalunkra,
olvashatod a titkosság jeleit; de lányok
vonulásában íme, egy kéz veti rólad piros
inged vigyázón, illeszt magára idegen gúnyát,
domborul rajta az ing: lesi az arcod és hessint,
ha készül a gőg: ákombákomi rajz, pirospár
kiscsizmát rúgat a katonás képzelet, megácsol
vásári sátrat a jókedv: árusít
tükrös öregséget,ráncokat illőn kisimít,
állítja párba az újasszonyt, vőlegényt; kérem,
e csodatevő kéz földünkön végigsöpör:
lefuvint csontkézről temetett hegedűt, kardokkal
tépeti, legendás vonóval; kérem e csodatévő
kéz földünkön végigsöpör: fésüli a füvek
haját is, készül az ünnepre, olvashatod
titkos jeleit; de lányok vonulásában íme, egy kéz
veti piros inged vigyázón; versbe mondom
az átkot is, ha készül a gőg: ákombákomi rajz,
s havazás helyén földerül garázdája a télnek;
tártszárnyú madarak érkeztek: könyvek
kőrisfa asztalunkra!

ÉSZAKI–DÉLI SZERELEM

Északról üzen a szerelem, ott minden fehér.
Jégzajlás-kontinens: sisakos Ophelia,
a hóvár asszonya szép mellét kibontja.
Kéthúrú hegedű: vonat tolat rajta zenét.

Délről üzen a szerelem; utazás, kalandozás –
napfényes kontinens: postaládába dobott levél.
Derű, tűzpiros pincédbe jutok-e? Vagy örök
vaddarázs: kollégiumi vaságy a világ?

JEL MEGGYSZÍN FEDELŰ FÜZETRE

Tolnai hozta Párizsból, meggyszín
fedelű füzet, a hómező-asztallapon
folt: meggyfolt süvölvény ingemen.
Boulevard Saint-Michel üzlete, a boltoslány
Ezékiásról dalolt. Kezem csöpp mell varsája,
de éjszaka fönnakad benne a hold.
Keszegficánkolás ezüstje s meggyszín
fedelű füzet s a hómező-asztallapon
folt: meggyfolt süvölvény ingemen.

ÁGYUNK FÖLÖTTI KÉP

Ágyunk fölötti kép most dördül, rontván pici lapáttal
hóra, rontván fehérszín arcunk havára. Ágyunk
fölötti kép ha dördül, puskáz szárcsára,
s fácán fekete tollát arcunkról pörköli.
Ágyunk fölötti kép ha dördül, kibont a pólya páros
öklöt. Szorul a mellkas, számolja gép is: öttonnás
barbár férfi-szívre baba-ököl hogy rádörömbölt.
– Ha huszár lenne / csákója lenne / lányokhoz menne
nem az ellenre / – Asszonyra púder, rám ének pattan
hej, valami láb, ki rajtunk lép át, bent dörömböl már
a hasadban! Ágyunk fölötti kép ha dördül, gondolok én
a szerelemre, s nem sejdít vadmedve-maszka.
Acélzó, pingált, téli-vadász jő, lődöz arcod táján
pihére, szőrre. Csordul a bánat fácán-vére:
pördül borotva-pengére. Fehér ábráról lapáttal
baba-kéz a havat kotorja. Berregj baba-kéz,
mintha borotva! Előtted nem rejtőzöm többé.
Íme, itt állok, meggondoltam: föld ha gyűrődik,
préseli arcunk képüveg mögé, baba-alakra.

ÁGYUNK FÖLÖTTI KÉP II.

Részeg festő a zsákvászonra
isteni formát rápingál szépen –
sorsa: hogy létünket kibontsa!

Maszatol parton ringáló halat,
az dobál vízre horgot, gazt, törvényt:
fald ember, faljad, finom kis falat.

Zöld körön az öröm, égszínkéken
szégyen; s ha rándul fekete pemzli,
az is csak fekete-semmi, képzet!

Talán csak a ködlő kép foszladoz bennünk,
semmire hasznos, alig van, nincsen –
de van lét, meghalás: hogy hitet tehessünk.

Nézek a múltra, kristályüvegre –
hol csizmanadrág, csizma világol,
s fehéring ellen csúfság-díszszemle!

Minden balgatag, aki az ősöm,
rugdalja magát légbe, magasra –
tiprat a bölcsőn, tiprat a bölcsön.

Húszéves hitünk bár kimondatlan,
rezzenünk érted, lélegzet-ország:
rontott tüdővel, képzet alakban.

Festi a festő a zsákvászonra:
jöttöd rajza a zöldbarack, szilvagömb;
lenni parancsol pördülő szoknya!

Ágyunk fölötti maszaton, képen,
szesz poharába csillag beloccsan,
s hanyatt-dől: égre szédül a részeg.

SZ. L. MONOGRAM A KÉPEN

Egy régi ritmus, kedvünk
csontváz rendszere;
átfolyik holtakon a víz,
mint élőkön a zene –

Ember zaklat, mozdony zakatol –
mintha
csillag szökne,
pattan a szikra.

Pördül a lét körül,
mintha
ég-földi körhinta.

Támad a halál
száz fajtája –
nem ember: madár,
ki szikla éléről zuhan,

s zenéje csattanás.

Egy régi ritmus, kedvünk
csontváz rendszere;
átfolyik holtakon a víz,
mint élőkön a zene –

Árokpart asztalához ülök, kóborló diák.
Jobbfelől elzúg történelem; balfelől szellő kél s szép szerelem.
Európai rézpengő megpördül: fej vagy írás, fej vagy írás –
vonat elé a sínre lehull.

Árokpart asztalához ülök, kóborló diák,
ki egyszer tudós, egyszer tudatlan.
Lánycsípő ring, ringat; fuvar szén megbillen.
A jövő: címerkép termeinken!

Egy régi ritmus, kedvünk
csontváz rendszere;
átfolyik holtakon a víz,
mint élőkön a zene!

SZISZÜPHOSZ-ÁTTŰNÉSEK

Dalol, dalával köveket elgörget,
s orrára bukik más kövek előtt –
Befelé beszél, nyelvhegyen szót görget:
mázost-mézest és követelőt.

De a kő előtte ott mered, ott marad,
nem tudja, mit tegyen jó Sziszüphosz.
A magány ideje: vadállat, rámered,
az idő, ideje rávicsorog.

Emberi tudata méri az emberi
tudatot (közben a dalt megleli).
Hadvezér ő és győztes vezér –

Lenne hadvezér, vesztes vezér –
(Micsoda kő: melyik zuhanni nem tud már,
hullik fölfelé, völgybe nem ér.)

Lábunkon ékszer az időnek rablánca,
szikla-szilánk-kövek: ott fönn a veszély;
Sziszüphosz rontaná lefelé, halk hangja
gurul csak köveken lefelé, ha beszél.

De a kő előtte ott marad, ott mered,
s fog-fehért vicsorít vadállatunk.
Dalol, dalával görgetne köveket.
Nincs is kő, ámulunk, csak álmodunk.

Szavad kerít körbe (állatot:
vadászok hálója bekerít).
Csonttörő szerelmed rádtalál, leterít.

Boldog vagy, tükrökben arcodra lelsz.
Magától elröpül vagy megáll
fejednél egy kő vagy egy madár.

NEGYEDIK, UTOLSÓ ÉNEK

Fáról egy levél lehullni készül –
kövek szeméből pördül a könnycsepp.
Nézem, én dalnok – tűröm vitézül:
mennek a társak, s vissza nem jönnek.

De ő visszatér. Az ember, isten,
csont-bálványom és cső-mitugrászom,
négyszögű díszlet, göndöri díszed,
fekete, arany, éjfehér ráncom

érzi, a szemem látja, ahogy jön.
Ajkam igézi, hogy elérkezzen,
és uralkodjon majd a jövőmön –
a múltamon is, emlék ha rebben.

Dicsérem most a véred pirosát.
Ruhát hullató testet dicsérek.
Hajótörött-hit, szigetet ha lát,
parthoz érkező, hozzád se érek.

Tengerszem

TILTÓIDŐ

In memoriam X.

milyen világ ez –
csak a kövek
ha összekoppannak
azon a nyelven
mondják: hazugság

MIT ÉR ITT AZ EMBER?

Illyés Gyulának

Mit ér itt az ember? vallatom magam.
A tűz, mely nádtetőt harap, a vak
s a tűz, mely világ-égető, hatalmi tűz
s az otthoni tűzhely kicsi lángja
s az ember, ki égi tüzek
teremtő, lobbanó mása: miképp rokon?
Asztal kövéhez urak, malomkőhöz
nagykabátosak, íme a kérdés
k
é
p
l
e
t
e
borban:
átlényegíti e jégcsap időt!

RAJZOLJ ASZTALT, HÁZAT

P. L. költő, vagy talán nem költő,
hisz a költészet nincs, de készül,
de tartás, magatartás, feladat,
„feladvány": ez a fél-rész, amely kiközösít,
s rá a „válaszod" – ez a fél-rész,
mely máséval közös,
ez a fél-rész, mely újra jogot ad –
a költészet: a lesz, a karraraimárvány-pillanat;
csempészárukkal, rajzaiddal átléptem
héthatárokat, a józannak és könnyező részegnek
határát, zöld kertek és kocsmák határát,
a vér és érfal határát, fájdalom és nem-fájás
határát, van és nincs határát és a többit,
hét határt átléptem, hét kincsem van,
de hol-laknom nincsen; s szégyen talán:
fejemben, füzetben az üzenet, a „válasz",
ez a fél-rész, mely máséval közös, ez a fél-rész,
mely újra jogot ad, ez sincsen; dolgozni segíts,
segíts meg, rajzolj asztalt, házat a rajzlap
héthatárán. Kézjegyed rajta.

TENGERSZEM

Tenger,
tenger az
élet,
a pálya,
volt – s lesz –
dagálya!
Apálya.

Fölsír és
kifut
a gálya, zsoldosa:
gályaőr vigyázza,
keresnek rabot –

Találnak.
Fölmutatják
a létnek, halálnak:
táncol a bot!

Tenger,
tenger az
élet,
a pálya,
volt – lesz –
dagálya
s apálya.

Van közöttünk
(a tengeren, gályán)
szemes,
szemtelen.
S hiszem,
van Látónk is, vigyázónk
ki: Szem!

TERÍTŐ A HUNGÁRIA ASZTALÁRA

Márvány asztallap a homlokunk is,
rácsaphat bárki részegek ökle.
Reped kétfelé, négyfelé – pördül
a vér: szökőcske, piros szöcske.

Márvány asztallap, cifra malomkő –
Lucifer dobd a poklok poklára.
De előtte még a példás élet,
pincérnő drága –, mi az ára?

De előtte még cikóri kávét
hörpöl az ember, és aszu bort tölt.
Nem port puskába, bort pohárba!

De előtte még hord mázsás zsákot,
s garabonciát, szélhámot terít
a Hungária asztalára!

AZ ORSZÁGLÁTÓ SZEM BONCOLÁSA

Az országlátó szem pillantása – levél ha lehull
meghajló ágról, ruha lehull majd lányról, lány
válláról. Csatok, csatok, pántos kacatok; csak jönne
ruhák röpte már. Lerombol lassú rettegés. Homlokom
táján repedés: hazát bújtató barlang. Mondom, motyogom:
zaj van, zaj van. Angyal jár kanok ruhájában, csörget
hólepte láncot. Kérdezem: láttad-e, láttad-e?
Láttad-e,
amit én látok? Ledönt majd lassú rettegés, bagoly száll
hátam hajlékára. Felnőhet magas égbez fa is,
csillag pördül minden ágára; határos heggyel, szakadék-
éggel. Hajol, hajlong a széllel. De ember arca
fényesedik – titkot bolygatni, izgatni csontot
csonttal aki merészel, ki homlok fölé köddel fúj
álmot, kitűz pólyára piros virágot: mindenki lássa!
Fürödnék májusi hideg szemedben én. Hogy lássak, hogy
látva lássak. Íme, az országlátó szem boncolása;
koncolása.

EURÓPA-KOCKAKŐ FÖLÖTT

„Hajadon füzek, búzabóbiták –
csupa illat és virág a világ,
csupa mosoly és csupa kedv, csupa
libegés: lányokon selyemruha.”
Szilágyi Domokos

én itt vagyok lélegző cövek
nem mozdulok (mozdulhatok)
nyüzsgő időben nyüzsgő seregek
(széptestű lovak? tehenek?) –
egy-egy rostán ha fönnakadva
ha egyedül lebegek: örülök
hogy lebeg az én az én
hideg kockakő fölött
Európa-kockakő fölött
mezítláb csak az én-tudat lebeg
(lenn ott vonul a mi, *a* mély*)*
világ aki voltál tudom
az maradtál: áldozati oltár –

de lélegzem élem de énekelem
a levegő futóárkából (föl? le?)
lélegzem értem énekelem:
hajadon füzek búzabóbiták
csupa illat és virág a vakvilág
csupa moly és csupa kedv csupa
libegés: lányokon selyemruha

ZSIRÁFOS NYAKKAL A HEGYEK

ködbe ködbe vész messzeség
valaki lassan körbejár közelben
ezek a bellonai tevék
púpos a hátuk zsíros a hátuk hej
magukat létünkre rátevék
el ne aludjon ámításától
az a tűz aki ég
hej álmosság körbejár
földbe lustuló tevék ezen a tájon
hátunkon is púp nehezék
és mégis dacos és jár tovább
minden mindegy ez nem imánk
közelben ködbe ködbe vész
amit akartunk
ködbe ködbe vész messzeség

zsiráfos nyakkal a hegyek
nincsen mese számodra rég
nincsen számodra hely
ne menj el akkor mégse hej
ahogy mutatja példa
régen megáldott jól figyelj
régen megáldott domborulj
bámulni jönnek születést
zsiráfos nyakkal a hegyek

EZERKETTEDIK ÉJSZAKA

Ezerkettedik éjszaka,
már nincs mese –
csönd emeli a szárnyát,
csapkod,
tollat hullat,
csönd csöndet hullat –
kányacsöndben kányaszárny csapkod.

Szindbád tölt majd:
„Egy ital bor
a hazáért sosem árthat!”

Mesétlen, ezerkettedik éj –
ágyon:
létra lejtőjén a lányok –
létra völgyében megállok,
leslek,
látlak.

Szindbád úr tölt:
„Egy ital bor
a hazáért sosem árthat!”

Halál tíz évét aludta,
ideje, hogy újra járjon –
figyelj föl a csillagokra:
töreti a csillagjármot!

Szindbád tölt majd:
„Egy ital bor
a hazáért sosem árthat!”

Létünk kék léggömbje szálldos,
szekér zökken, ránt a rúdon.
Érkezzél Illés-kocsisom,
jöttöd ábrája az úton.

Szindbád úr tölt:
„Egy ital bor
a hazáért sosem árthat!”

Barna léggömb eregető –
szemed íve: hal háta a rengő vízre;
illendő leszek a vágyra:
halhúsa a halcsontvázra!

Zöldszín-léggömb eregető,
veted szoknyád: szabott álmod.
Hazád: csupasz testre kendőd
megtalálom, megtalálod.

Szindbád tölt majd:
„Egy ital bor
a hazáért sosem árthat!”

Egyik csillagról poharat,
ahogy polcról: előállít,
másik csillagról üveget,
mintha pincéből: kiállít –

köszöni, hogy hittel vártad –
Szindbád úr tölt:
„Egy ital bor
a hazáért sosem árthat!”

EGY BOLDOG NAP SZOMORÚ LEÍRÁSA

Kormos István emlékére

Nem volt már jobb jegy
– koranyár, aranyderű,
aranybogár a légben – „fociidő”
nem volt már jobb hely – mondom,
csak itt, mindjárt a pálya szélén lenn,
de azért legközépen!
Mosolyog: köröskörül profán szentség száll,
drukker-miatyánk, avasszalonna-ámen.

Ragyog a koranyári napban
a Rézkakas cégére, csőre –
fölpillant: „Ugye kukorékolt?
Ugye kottázta: bemegyünk?”
Költők, kölkeim, egyetek! – *biztat,*
s gőzölög kakas-leves máris előttünk!

Írtál? – *kérdezem.* Írtam.
„Vagy talán írhattam volna, kérem –
új kötetet, 1200 sort,
tizenkét verset, kérem –
versek, foltok az egérrágta
életre: hátamon a zsákra.”

Egy új mesét, hogy köszöntsön:
alig pár napja levelet küldtem.
Verses mesém, mint ez a vers is
feltöretlen levél asztalodon.
Ki mond zsoltárt most – kérdezem halkan,
ki énekel most szegény hazánkról?

TÜKÖRBE NÉZŐ

I.

„Utaim Uram mutasd meg,
hogy el ne téveledjem”
Tükörbe néző, lát önmagára,
gépekre beszélő, amit mond,
visszahallhatja újra és újra,
visszahallhatja újra és újra.
Régmúltunk, történelem: a föld
alól – a víz alól kipereg; fénylik
a patkány, a gyűrűs féreg, moszat –
patkány a híres képen, a híres
képen: két szemüreg
s nyelvhegy helye a rajzolat.
Utaim Uram mutasd meg,
hogy el ne téveledjem.

II.

Magányban,
Dózsa-tükörteremben:
harap mindenki
önnön karjába, önmagát tréfálja,
vágja, legyőzi,
fejét kétfelé földre hullatja,
vérét ontani alig győzi –

Utaim Uram mutasd meg,
hogy el ne téveledjem.
Tükörbe néző, lát önmagára,
szalagra beszélő, visszahallhatja,
küld önmagának levelet, ad magának
mellkasnyi kitüntetést,
vigaszt, országot.
Állok mögötte grimasszal pimasz –
Szeme miért nincs, ha van?

III.

Reggel van. Hallatszol már
a nyelv helyének hegyéről, zsoltár:
tarts meg az éh oroszlán torkától
és a fenevadaktól,
kik most környülvöttek nagy mordul,

utaim Uram mutasd meg,
hogy el ne téveledjem –
ó tarts meg engem!

TÓTHMENYHÉRT-FEHÉR HÓMEZŐK

Tóthmenyhért-fehér hómezők nekem
a tiszta lepedők, hókazal heródes-gerincét
elroppantja a szál virág
amely a napvilágra kitör: fehér virág
fehér mezőn. A tóthmenyhért-fehér mezőn
jégmezőn, hol pengeél a don-kanyar
kaszál kaszál kaszál
történelem: vaksi egedről ránkütt mégis
a színrózsa fény
csonttá fagyott katonazubbony: fehér ing
fehér hómezőn: fehér virág fehér mezőn.
Tóthmenyhért-festette mezőkön
szűz meződön fehér papír fehér betűkkel
fut ez a vers el, huszonöt-
éves csikó beszéd itt betöretlen és zabolátlan:
fehér betű a hómezőn: fehér ing
a csont hómezőn: fehér virág fehér mezőn.
Tóthmenyhért-fehér mezők nekem
a havas lepedők, gea asszonyunk
temesd el ami volt ámen –
jövőnket te szülöd
öled tükrén át látok magamra!

Disco of Poetry

A TELEPHON-MOBIL KEREKÉRE

Könnyű kis szél fúj,
alkalmi szél!
Nyakig gombolós kabátot
nem kímél –
Te szél, te szél!
Ablakra gombolt házat
se kímélj –
zörgess, te szél, te szél!
Deszkabáb lányokat domboríts,
szél, szélhámosom, te szél!

Döngess, dörögtess, szorít a zárka!

Császár-udvaronc-kóbor költő
alszik, de nyugtalan az álma!

Kerítek formás fekete tárgyat,
mint hajdan csúzliágat –
fölé görgetek szépívű kagylót:
égből félholdat görgetek!

S felétek intek, nehéz munka volt,
nehéz munka volt,
gyerekek.

Íme, féligkész telephon! Kereke
nincs, jő éjszaka – uraim, leszek szűzies,
ájtatos, s ha jő – mondottam vala –
hites társam: az éjszaka,

a sarki ácstól egy kereket, uram bocsáss,
csak elcsenek, s felétek intek, nehéz munka volt,
beleizzadtam, gyerekek!
Csak forogna már, akár a Föld!
A telephon-mobil kereke.
(A kocsikerék. Sárban.)

Sár, te sár, száradnál, szorít a zárka!

Beléragadva apám csizmája. A hétmérföldes.
Hétmérföldes halál csizmája.

És kellene a vezeték, pók, te pók.
Keresztesvitéz!

Fényűző, légyűző naplopóm.
Mint ami múlt, mint ami volt,
úgy elgurul
a telephon-mobil kereke.
Idő, időm, te úr!

A telephon-mobil kereke forog, forog,
mintha a táncban.

Mintha a táncban. Szorít a cipő
táncbéli zárka!

Most figyelem. Először csördítek
barátra.

Háromkirályok harmada, 458 –
656, hol nem fecseg a szalmazsák,
beszédes volna – ó, egek! – Ami
voltunk, fölcsöngetem, tárcsázok
tiszta példát: intőn elénk áll,
ha eltévedünk – tiszta, szép
indulásunk.

Most halkabbra, mert álom jár,
bölcső fölötti álom. Üveg borral
megérkezem, ha nem lészen
halálom. 356–913; iskolakerülő
hitetlent számos szavaddal mégse
átkozz. Professzorodó huligán,
huligánom.

Hajnalig, ébren hajnalig.
Mesefa a hit: levele hull,

zsoltárt dadogunk – hangtalanul.
Hószín szobában a vágy, pohár-
koccanás ha téveszti a dalost, hát biztos logika
ne tévedjen, s messzi föld fia
otthonát tudja, 666–531 a szám.

Fölhívhatod a szerelmet is 6...
ikszipszilonzé: balta csapódjon a szájra.
A titkot ne kiabálja.
Rejtőzködő, köd-alak,
ki rávarázsol a sírásra.
Pörög a könny, de sziklatömbök:
félholdat égről görgetek!

Voltam gyerek – –

Dörögtess újra, ember álma!
Vagyok vándor, ne szoríts, zárka!
Vagyok vagabondja világnak –

De hazának mije?

Tűnője? Tűnődője? Kamasz-Ninive?

Most elhallgat a telephon.
Éjszaka, mikor versem írom.
Péterpál napján, aratáskor –
gondolván – voltapámra, anyámra.

HAJNALI ARS POETICA

ha ez a szent pillanat
a fölfedezés perc-köze
jó tudósom ha nem talál
ha téged messzi elkerül
majd évek múltán
születik más fölfedező

a semmiből – a semmiből? –
aki tisztult hangot kiball
ahogy költő a semmiből
– semmiből? –
egy új világot megteremt
vagy fölépül romra rom

az egek ura lajstromán
de nem botrányok
lajstromán
az első számjegy íratik
egyszer a nagy nulla után

béklyózva már az álom is
előttem tündér alakod
ahogy anya szült megjelent
s hajnalra meglepte a dér
homlokom üvegablakát

de álmom képe nem csupán
a semmi-éjből
szállt reám hisz szoknyád
most is ott libeg
– jön a szél az emeli meg –
az utca túlsó oldalán

ha ez a szent pillanat
a fölfedezés perc-köze
jó tudósom ha nem talál
ha téged messzi elkerül
majd évek múltán születik
új költő akit megtalál

akkorra már az életed
a hétköznapi kis csaták
csataterén veszíthető –
hajnali arc kamaszarc
más költő arca néz
átnéz az éj vastag ködén

KINEK HAJÁBAN CSILLAGOK

Ha ezt a kazlat – szalmakazlat –
ím itt előttem, felgyújtanám
kezemet épp csak emelem
mekkora lánggal égne?
Apró verskövön, áram- s verskörön
lépdelek gyerekkorom elébe.
S ha azt a másikat (emlékképet-
emlékeimben) felgyújtanám
mekkora lánggal égne?
Pörzsölt a meggyfa. Tűz volt itt?
Reggelre a lányok
piros szoknyája bizony por s hamu.
Amott a tűz kazlunkba kap
jelképét vesztett katasztrófa
vaddarázs: meglőtt gép zuhan.

Ki madár létében biztos volt:
tükröző vizek előtt állok
hátamba sebészkés belevág
Ikarosz szárnyat ácsol
avat madárnak
föltámad nagyapánk parázs emléke
kékkővel aki permetez, köhög
adózik s aranypénzt köp, köhög
a királydinnyés trónus elé.

Ha bivalyos, nem csonttoronyban
asszonyt ölel az istállóban.

Köhög a föld is, lélegez:
lélegez szellőt és vihart.
Krumplit föld alól felköhög, föl-
dalol virággyökeret. Felköhög
vályogfal-tanyát, kiköhög
döngölt falakat, földes szobát
nadrágszíj-szántót, s búzát
padlásról leköhög, arcokat
emel, lealáz. Az idő, időnk
a doktor úr, hogy biztos kézzel
operál: lecsapol lápot, vadvizet
rétet, tüdőlebenyt. Támadnak
náddal táncoló szellők
baltát billentő viharok.

Hajnali három, átsuhan éjszakánkon
egy repülő, fekete hajú, patyolat-
éjszakánk bőrét karcolja
ahogy költő lány derekára
mell kosarán a pántra:
rálát a világ-színházra, pénz énekére
nemzeti létre
valami kezek úgy motoznak
fegyvert lendítő gombokon

mint kezek nadrág-gombokon
hajnali három otthon anyám
megcseréli a vizesruhát
kicsi társam te is pihenj!
Kinek hajában csillagok:
lányarcú vagy te, éjszaka, altatsz
pohárba pálinkát lopsz, magad újjászülöd!

HERDER ÚR EPEÍZ POHARA

Mi ez a kéz a torkomon?
Torkot szorító vaskezek.
Mellemre szívható világ,
gondolom, egyszer kinnrekedsz.

Ti kerekedő kék egek,
kék sapkák a diák-föld fején,
ti selyemszálú kék ködök:
kendők a füvek vállain –

ti kerekedő kék egek,
ti elguruló diák-sapkák,
ti selyemszálú kék ködök:
kasza alá dőltök le majd.

De most még rajtam átvonul,
ha Délre elszáll, a madár,
fecske-fark keresztje torkomon,
reinkarnálva: szent Balázs.

De most még rajtam átvonul,
átáramol minden folyó,
az ó-Duna és a kamasz-Olt
békétlenül csak fölsikolt.

De most még rajtam átvonul
Tu Fu és Geoffrey Chaucer mester –
verssort, mint pohár pálinkát
hogy melegítsen, úgy iszok.

S a filozófus Herder úr
azt hiszi: könyvét olvasom!
Könyvét pohár vízként iszom,
bár oly keserű, mint az epe.

Mi ez a kéz a torkomon?
S a szájon? Szájütő és vérköptető.
Mennyi pohár áll: hörpintetlen,
mennyi könyv, port dönteni róla.

Az örök arc holt maszk mögül
újra és újra fölmerül-, átevez
századok ködén porfuvintó száj,
szomjas torok, eljövendő fekete szempár!

Az én akkor *már csendesül,*
– látod: két szó itt tárnamély –
a mellre szívható világ
kinnrekedt hideg füstje száll.

A Lumière-féle mozi
téli birsalma illatú,
leple alatt kézbe veszed
lányok birsalma melleit, ó.

Filmje vásznán térdére hull
homlokcsillagon ütött csikó,
arcára hull a nembeli ember,
kialszik házfalból a tűz.

A történelem mozivásznán
csontváz-ország új filmje pereg:
nyelv nő kitépett nyelv helyén,
fül nő, bár őse ólomnak öntőedény.

S földereng jövendő idő,
amikor nemcsak az a fal, házfal,
a tűz*fal omlik le, hanem*
leomlik ez a nyelv, porlad a szó.

De előbb rajtunk átvonul,
ha Délre elszáll, a madár.
Fecske-farkával torkomra csap,
reinkarnálva: szent Balázs.

De most még rajtam átvonul,
átáramol a szerelem,
sőt Szerelemből tengercsepp
poharam partján körbefut.

Barátném, a délire de toucher
tán még a pólyával oldódott rólam,
álmom hát Ön édesítse.
Döntse föl epeíz poharamat!

TÁNCOLÓK

Nézi a szemed a táncot,
a láncot, az emberláncot,
íme, még a dobokat is
táncolók, táncszókra veretik,
íme, még a sípokat is
táncolók, táncszókra zengetik.

Nézi az ember a táncot,
a szél a nyárfával táncol,
május van, májusi fáról
hajunkra porka hó hull,
fodros vizeknél állnak a lányok,
kezük fodrozó szoknyát lesimít.

Nézi az ember a táncot,
utcákon autóláncot,
jönnek a gépek, a népek,
hiszik, hogy szabadok, szépek;
virulnak virágok, gének
s jönnek az aratógépek.

Nézi az ember a táncot,
a körben holt apám táncol,
fejét fölveti, rámszól,
kérdi, hogy tétlen mért állok,

mért nem – akár észrevétlen –
mért nem a munkám végzem.

Nézi az ember a táncot,
lakótelepi betontáncot,
egymás elleni kősáncot –
honnan a költő kikémlel,
látszik a szürke, a szürke,
iktatnak, itt lészen lakásod.

Nézi az ember a táncot,
a postáslépést,
levéltáncot,
jön, megy levél,
irat, pénz, távirat, napod
forintos bélyeggel megvirrad.

Nézi az ember az eget,
határsértő madár berepül.
Akkorát dobban a szíved,
akkorát fújtat a tüdőd –
így tudod:
véges az időd.

Nézi az ember a táncot,
kritika-, esszé-, novella-,
vers-, gyerekvers-,

szerkesztés-, út-, vita-,
folyóirat-, regény-láncot;
az oly fontost s a koloncost.

Nézi az ember az éjszakát,
az örökös sötét határt –
s az egyszer-lesz hazát,
hol akkor is ember marad,
ha szolgamód nem hajt fejet;
nézzük a csillagos eget.

Nézi az ember a könyvet,
asztaláról is rákösznnek,
futószalagról köszönnek,
ahogy a nyomdából jönnek –
s hol zúzdába továbbmennek,
hol a könyvtárakba mennek.

Nézi az ember a tornyot –
fűszálak hegyén a hangya,
elvész most teljesen hangja,
meghalna, ha lezuhanna.
Lenne palatáblán ábra,
krétajel: vizes szivacs-járta.

Nézi az ember az embert,
s ember emberre visszanéz.

Nézi az ember az embermaszkot,
embermaszk emberre visszanéz.
Vak csillagterére visszanéz
a táncos, a síp, a zenész.

DISCO OF POETRY

Port, ha lesz majd por, a láb fölkavar
szállhat a porszem a szájra, beszélő szájat
tömítene, szállna tüdőre, táncolna rajta
mint táncol a kövön két pici láb
Galvani mester kapja a tollat
füzetet fölüt és húz ezüst csíkot: mintha felhőre
karcolna gépszárny, kettőspont után apró betűvel
nyomtatva írja: íme az ember

GIRL: szoknyám cirokszöprű, akasztott ember nyelvszíne:
lila rajtam a szoknya
lóbáz a lábam ebben a táncban, légben
élek én, hátamon sebhely: madárnak szárnya, táncoló
vállam madárnak válla, arasszal föld fölött
lóbáz a lábam, föld fölött lakom égi lakásban
arasszal gondok fölött ha járok, akasztott
ember: földre nem érek
szoknyám cirokszöprű, lalla
dalolom lalla, lalla, arasszal föld fölött

fekszem az ágyra, lábam falára akasztva szögre
szerelmi címer

BOY: boldnak nevében, eljöttem csillag jegyében
a tudat tudatlan, bitem az ösztön, bitem az álom
és szabad képzelet, csöpp mell helyére gömböt
gondolok, csöpp mell léggömbjét tüdőből fúvom:
május elsején pukkanó gömböt
boldnak nevében és csillag jegyében
emelvényéről dübörgő tapsban bohóc
legurul, még egy legurul, éljen, éljen kacsázó
mozdulata a lábnak: e vonulásból szobába befordul
s májusi léggömböt lányokra cserél az álom

POET: bálterem, kérem a bálterem lánykezeket
mackós mancsokkal összeköt, leszek a tiltás
lánykézről kelést: a mancsot rólad olvasom
buss kelés, buss rontás, hétfő: körülkerítem
kedd: elkerekítem, szerda: szitán általvetem
buss kelés, buss

GIRL: kéretlen ne érkezz ének, kuss költő, kuss

POET: bálterem, hej fiú, a bálterem mackós mancsokká
kezeid átváltja, zölddel, barnával öltöztet
rózsaszín ingedet tépi, szidja az anyádat
mondhatatlan szóval, mert az erőszak tornya

újraépül, nem láttál tengert és mackós mancs
betakar, a mancsot rólad olvasom, huss kelés, huss

BOY: kuss, kurva költő, kuss

DISC JOCKEY: egykétha/álomjár/egykéthá/álom-
jár/egykéthá/egykéthá/borúra derű jön
kérem a föld forog, forog a lemez is, kell az ex-
extázis, törjön a lemez is, törjön darabokra
mint a minden-egész, egykéthá/egykéthá
ez a gép leforgat kislemezt, nagylemezt, ez a gép
fekete földet is leforgat, barázdál / fekete föld alá
magvakat beforgat / kérem e gép leforgat
kiscsikó trappolást, ahogy a
jászolnál megállsz és figyeled homloka csillagát/
sztereó adásban azt is leforgatja
ahogy elfelejted, mint almát, elejted
forgatja azt is/ahogy egy pofont kapsz, sztereó
adásban azt is leforgatja

JIMI HENDRIX: nem hallik ide az ütemes
tapsolás, füldugót viselek, istenem, földdugót
pendítem gyökerét fáknak és füveknek
nem a torreádor, akit a bika ölt
igen, az utolsó mutatvány ideje, fogammal
játszom az öthúrú gitáron, húrokat pendítek
öt fának gyökerét, isten, az utolsó pohár

vizet iszom, arccal a tengerbe fordulván

GIRL: lalla, lallallala, szőlőskád közepén
tapos most a lábam, megragad a lábon szirup
és sárréteg, átüt a ruhán is, lallalalallala
a létet taposom

BOY: éljen, éljen kacsáztató mozdulata
a lábnak, szőlőskád közepén taposok
megragad a lábon szirup és sárréteg
átüt a ruhán is, lalla, lalallala

ASTRONOMER: a szólás függönye: szavad után
pont hull

DIDERGŐ ÜNNEP

(1980–1982)

1953

Születésem évére

Készül a tél előtti körkép:
a ló, egy gyerek s az apja-anyja.
Ködfüggöny mögül valaki lesi,
aki ha vernék, nem tagadna.

Kattan a gép, cikázó villám
fut ki az égi állomásról.
Csillagos fejek csattannak kőhöz,
fűvel megrakott s árva a jászol.

Kisbaba-huszár, aki voltam –
somfaág-ostor kezemből lendült.
Bölcsők, koporsók. Álmok és dogmák.
Álom volt: megdűlt, dogma volt: megdőlt.

Készül a tél utáni körkép,
emeli lábát apám a sárból –
köszön emberre, köszön időre:
jónapot fiam! jónapot zápor!

ÉGI-FÖLDI TÜKÖRBEN ARCOD

Kié az arc? Tükörből arcoddal szembekerülni.
Kié a szem? Kié a szem: tükörből
Vaksi szemeddel szembeszegülni? Apádé?
Fekete földünk szövetén annak a fénye üt át?

A szemek kékje és zöldje kié? Egeké? Füveké?
Az ég kék köszörűkövén élezik szárnyuk a vadlibák,
Füvek, repkények zöld szoknyájában suhannak el a rétek.

Sasorrod kié? Apádé? Apád apjáé? Sasoké?
Bölcsőd fölé vadmadár röpült, arcodon csőre aranymetszése.
Kié e hasadó anyag, a bolond szív? Hulló hajad kié?
Ráhull a porra hulló hajad hava, a porka.

Kié az anyaöl? Mely felnövő fiat visszaránt,
Hol az asszonyi mágnes? Méhedbe, anyám, fogadj vissza.
Vedd vissza méhed érett gyümölcsét, ne legyek árva.
Föld-anyám, tiszta méhed kitárva.

NAGYANYÁNK FELBORULT VÖDRÉRE

Lépked a fürj-léptű nagyanyácskánk, nyitja az ajtót,
elfut az udvari sippegető sok kiskacsa mellett.
– Két vödör csáva karja hintáján méri le súlyát. –
Meztélláb jár s hexametert ime, csattog a talpa.

RAJZ A GYÖNGYHÁZNYELŰ BICSKÁRÓL

Hangok, hangok, milyen jó hallani
– fecske ficserél, gágároz a lúd,
veréb csiripel és gerle kacag –
vastag porodat, udvar, mezítláb rúgom.

Mezítláb – azaz meztélláb –, hiszen
bíbic-nagyanyám fut el az úton:
– kezén a kosár, mint a hinta száll –
„meztélláb, ejnye, rozsdás szögbe lépsz”
bíbic-hangját, a fájót, elfújja a szél.

Hangok, hangok, milyen jó hallani
– fecske ficserél, gágároz a lúd,
veréb csiripel és gerle kacag –,
vastag porodat, udvar, mezítláb rúgom.

Azaz gágározna – gágog már szegény –,
lúdnyakat nyesni bicska élesül:
pengéje ezüst fény, nyele gyöngy, haltest alakú;
azazhogy álom ez: álomkép csupán –
zsírpettyes krumpli van a tűzhely közepén.

Hangok, hangok, milyen jó hallani
– fecske ficserél, gágároz a lúd,
veréb csiripel és gerle kacag –,
vastag porodat, udvar, mezítláb rúgom.

Azaz rúgnám – cseresznyefán ülök,
rikkantó rigó társa, ott rikogatok,
hólyagcseresznyék hűlt helyén várom:
sültkrumpli illat szállna már felém.
„Leesöl gyerek”,
rikkantó rigó társa: hogy esnék le én!

Azaz leesek. Gerlehang kacag,
kacagom magam s gyönge nádtestre
horgot bűvölök, a folyóhoz ülök:
arcomat lesni vizek tört tükrében.
A messzi habokon ezüst halficánkolás,
a bicska nyele itt: gyöngy halficánkolás.

Hangok, hangok, milyen jó hallani,
fecske ficserél, gágároz a lúd,
veréb csiripel és gerle kacag:
udvar, mikor vastag porod a felhőkig rúgom!

HÁROM ALFÖLDI FESTŐ

1

Hol a Tisza és Körös, két birkózó
egymásba kap, egyik korosabb és erősebb,
de mert erősebb, kövérebb, darabosabb,
a másik csontos, inas, örök kamasz,
hol a Tisza és Körös, két birkózó
egymásba kap, ott áll egy ember, mint a fa.
Behunyt szemekkel egy férfi, öntudatlanul
és moccanástalan. Pár lépéssel odébb,
ez már nincs a képen, csak a képhez
hozzákapcsolódó képzeletben, pár lépéssel
odébb szikrázó strandon meztelen,
önfeledt tömeg; az ég és a víz és a
vízhordta homok háromszögében a hangos élet.
Ezektől távolabb, de a festőhöz közel
áll egy fa: a férfi, egy paraszt.
Áll felöltözötten. Cipő. Nadrág. Kabát. Kalap.
Ártéri úton elfutó gyerekek
lábanyomát ha követed: erdei szamóca,
hamvas szeder telepeire rátalálsz.

2

Síkság, távolabb erdő talán? Nem erdő,
csak erdőcske? Nem erdő, csak liget?
Nem liget, csak fák menetoszlopa,
akár a katonáké? Nem is fasor,
csak négy-öt fa? Nagyranőtt legény:
ágaskodik, a fák feje fölött átnéz a fény.
Széna kicsi, karcsú kazla. Nem síkság ez,
fennsík – mondod. Az a négy-öt fa
pár lépéssel csak elhagyta az erdőt.
Fennsík, ide, a hegyek oldalába
álmodta fel magát az alföld.
Honnan tudod? Mert más itt fenn a széna szála.
Mert más itt a levegő, íze van,
mint a víznek, illata, mint teáknak. Lépsz,
a levegőt iszod, harapod. Sűrűsödik,
testet ölt itt fenn a levegő,
mint testet ölt a szépség egy...
Ezt a hasonlatot előkészítetted, de a
cél előtt megálltál, így vázlatosságában több lehet.
Most ember nincs e tájban, de minden emberi.

3

Egy kosár hal a piacon. Hajnal van,
a halász épp meghozta, piszkos, nyálkás

zsákjából kifordította a nagy, kétfülű kosárba:
fürge ponty, hasas tükörponty, csuka, harcsa.
A halaskofa: káromkodások nagyasszonya.
Kincse, a kosár hal szebb, mint egy csokor rózsa.

APÁM ELVERMELT SZEMÉRE

Behunyt szemem mögül nézlek s
lehunyt szemed mögött látom:
futnak a csikók.

Csónakunk végében állok,
nádszál kisgyerek,
úgy evezek, ahogy halászoktól láttam,
fúrom a vizet,
apám deszkázott szemében ott timonyolok.
Lesi a békalencse a tóban,
lesi a rucaöröm.

Fűzfagally víz fölé hajlik, Nap süt ágak közt,
öreg halászok kisöccse, kezemben a bot.
Víz helyett faágra lendül, akad a horog.
Naphalat bár nem fogtam, de horgomon a Nap,
apám elhantolt szemében ott a pillanat.

Lépkedünk ekevas után
tarlott földeken,
szántanék egy kicsit, de a barázdából
kibillen a vas.
Lépkedünk a szántóföldön
apánk elföldelt szemében.

Behunyt szemem mögül nézlek
s lehunyt szemed mögött látom:
futnak a csikók.

Megy apám a motoron, fröccsen rá a sár.
Énekelgeti magában:
tavaszi szél utat szároszt, virágom, virágom.
A világ világa, a világ lángja
apám elvermelt szemében.

Én nem szóltam emberhez húsz éve így: virág.
Nem szólítottam meg a virágot magát: virág.
Ahogy a rózsapiros taréjú kakasét,
csak elvágtam a rózsa nyakát – – –

Behunyt szemem mögül nézlek
s lehunyt szemed mögött látom:
most is ott fut csikó-időm,
s futnak a csikók.

A KÖLYKE-DAJKÁLTA ANYA

Átvonul rajtunk a zápor,
menetrendszerűen, mint egy hadosztály.

Átfut képzeletünk kövén,
meztelenül, mint egy kamaszlány.

Vihar utáni
– vagy újabb vihar előtti? –
a Csend.

Cselleng egy kicsi, ázott csirke a kertben.
Lábnyoma: földi csillag. Ahova lép,
összefut ott a víz, meg-megcsillan.

Nézem, ahogy a zöld madár,
megrezzenti szárnyát a fenyőfa, elszáll.
Szállna ő is,
de fönnakad a rácson, futkos a rózsa,
földrehullatott sziromja piros köpés.

Az udvarra kilép
s elcsúszik, térdére bukik anyám.
Nézem távolról. Ölel valamit,
úgy tűnik: pulikutyát. Közelről nézem:
amit ölel,
fekete föld az, a sár.

Birkózik a zápor
fekete kutyájával, a sárral,
s ott birkózik velünk is, motyogván:

csak egy kölyköt akartam,
csak jövőjét akarta kihordani általam a világ,
s szültem költőt, szültem világ szélére görgetett
követ, két tonna katonát.

Ott birkózik fekete
kutyájával, a sárral,
s ott birkózik velünk is, motyogván:

szarvassá változott fiak,
szarrá, vassá ne váljatok.

Odafutsz anyádhoz. Fölemeled.
Dúdolod: csíja, csicsijja,
dajkálod, elmúlás újszülöttjét,
dúdolod: csíja, csicsijja.

1981. Koraősz. Koraest. Cselleng
egy kicsi, ázott csirke a kertben.
Lábnyoma: csillag. Ahova lépsz,
összefut ott is a víz, megcsillan.

APÁNK, ANYÁNK HATALMA

Falum: porfészek, kecskeszag,
hogy ne utálj meg, illik mondanom:
arany-por, kecskéknek illata.
Távoli fények: az égen koraeste
pisla csillagok gyúlnak, por vagyok,
hajnalra a csillagok is porig égnek.
Ökölbe szorított kezem kinyújtom,
visszahajlítom, nyújtom, hajlítom:
így köszöngetek a mindenségnek.
Ki botorkál a mezőről haza?
porba ingó fiához ki siet?
Apám jön, a mezőről apám jön haza,
messziről integet a keze, válla, haja.
Anyám hogy szalad! istenem, hogy szalad
anyám, mosakodáshoz vizet tölteni:
hogy szalad anyám, majd hasraesik.
Anyám hogy szalad! istenem, hogy szalad
anyám, vacsorához az asztalra
kenyeret hoz, sót hoz, kést hoz,
hogy szalad anyám: hogy szalad
anyám a késsel, megvágod magad, vigyázz,
anyám, vigyázz, a késsel megvágod magad.
Tenyér, milyen kérges, milyen érdes,
tenyér: hirdesd, lesz kenyér!
Távoli fények: az égen koraeste

pisla csillagok gyúlnak, hajnalra porig égnek.
Állok a dőlő ég alatt, köszöngetek a mindenségnek.

ÜZENET TÁRSAINAK

Temetők egén vadliba-ék,
micsoda omlás partfalán áll,
fiúk, a nemzedék. Nézem a
varjakat: pilinkéző fekete
havakat. Fekete hóhullás
otthon a csongrádi temetőben,
s a farkasréti temetőben,
a házsongárdi temetőben, hol
dombról lefelé ballag a lélek.
Rokonok arca és neve a kőben.
Egünkön varjak, vadliba-
ék, micsoda omlás partfalán
áll, fiúk, a nemzedék!

KISFECSKÉK

Mit csivitelsz ablakom előtt,
kisfecske?
Mit csivitelsz, ficseregsz,
inni kérsz?

Vége a nyárnak,
ficseri.
Látom, kisfecske, égbe mártod
a szárnyad.

Írsz a szárnyaddal!
Vége a nyárnak,
kisfecske, mit írsz
az égi kaszárnya falára?

Írsz a szárnyaddal!
Vége a nyárnak,
kisfecske, mit írsz
a pirkadó ég papírlapjára?

Kisfecske, hát a
fiaid,
hát a fiaid, tudnak-e
írni már?

Írják-e,
fölvésik-e az égre,
szárnyukkal írják-e:
éj mély fénye?

Például épp ezeket:
éj mély fénye,
tudják-e írni, amit én nem,
tudnak-e szállni.

Jó utat, fecske, fecskék,
csak írj, csak írjatok,
le ne zuhanjatok, fecskék,
be ne fagyjon a tinta,
be ne fagyjon az ég.

SZERETNÉK ÉLNI KÉTEZERIG

az ideáknak
és
a hatvankét éves Szilágyi Domokosnak
a hatvanéves Kormos Istvánnak

Halott költőkkel beszélgetek,
mint skizofrén nők a temetőkkel.
Élő versekkel beszélgetek,
mint apáink a menyasszony fákkal.
Szeretnék élni kétezerig – *írta,*
ki a bölcsőben rengő gyereknek
s bölcs öregeknek egyaránt társa,
írta, mikor harmincéves se volt még,
költőnk Szilágyi Domokos,
vágott magának az időből,

mint kés a kenyérből,
kivágott hatvankét évnyi karéjt.
Legélesebb kés a gondolat.
S kicsorbult, mert ez nem a mi
időnk, kovásza kő,
kicsorbult tőle a kés.
A harmincnyolc éves időtlen holtnak
e nincs-idő hány évvel adósa?
S Kormosnak? Cormieux-nek?
Az ötvenhárom éves időtlen holtnak
e nincsen-idő hány évvel adósa?
Őneki héttel. Hiszen írva vagyon
a kérvény, a vers levél
az ismeretlen címre:
október ez, az év októbere,
valamint életem októbere. *S aki*
ötven éve hulltán azt mondja: október,
az hatvan évet szel ki magának késsel
vagy váj ki magának foggal –
körömmel az időből.
Szeretnék élni kétezerig – mondom
a gyerek s agg Szilágyi Domokos sorával,
szeretek játszani
idegen költők verssoraival.
Játszani? Idegen? Hisz nem játék ez,
s ők nem idegenek. Elidegenített rokonok.
Kétezerig? Kapok utána a vágynak,

mennyi is az, hány év, hány napra nap?
Számolom: negyvenhét év. S fejem
lehajtva fogadom, mint elítélt,
ki az elmormolt imát, hallgatja ítéletét,
s tudja, föllebbezni nem fog ellene.
Bár az ítélet, e külső
s a titkolt vágy, e belső egymástól
olyan távoli, egymástól idegen.
Ha kényszerek, kényszerű
képzetek közt élünk, mindez oly idegen.
A titkolt vágy s a hangos törvény,
ha szabadon, szabad lélekkel élnénk,
egymással rokon lenne.
Valóság? Álom-ablak? Hányszori
csalatkozások, tört üvegek.
Hol? A mindennapokban. Hol?
A történelemben. A való, a vak ló
hányszor ledobta álmainkat. Hol?
A mindennapokban. Hol? A történelemben.

Nyár van most, nyári éjszaka.
Kint önmaga árnyával táncol a fa.
Július, súgod-e jóslón,
a játék Kormosé:
július ez, az év júliusa,
életemnek is júliusa?
Huszonnyolcadik évemben

ha azt mondom most: életem júliusa,
negyvennyolc évet vágok ki épp
magamnak e kés-metaforával
vagy vájok ki magamnak körömmel –
foggal az időből.
Negyvennyolc év. Fejem lehajtva
fogadom, mint elítélt,
ki a hazug imát, hallgatja ítéletét,
s tudja, föllebbezni nem fog ellene.
Szeretnék élni kétezerig,
vagy azon túl, mondjuk kétezerötig,
hogy az új évszázad s új évezred is
ne pelenkás, szaros csecsemőként
mutassa magát befelé figyelő szememnek,
hanem nőttében, jártában.
Örökösökre hagyom akkor az ideát,
az álmot, amely valósabb,
mint a kényszerű, irreális valóság.
Itt álljunk meg, most lebontom
a vers eddig épített falát.

RÁOLVASÓ A FIÚRA

Múltat vagy jövőt keresek benned, újszülött fiú?
Huszonhat évvel visszanéző múltat,
lélegző kő: mikor anyámból kifordultam.
Vagy huszonhat év múltán eljövendőt?
Mikorra önmagadhoz oly közel kerülsz te,
mint az énhez éppen én kerültem.
Mikorra önmagamról én meg azt tudom már,
mit önmagáról tud folyó s folyondár.

ÜNNEP

Lajos, András, két szép fiam,
hová vezetitek vak apátokat?
Körben az átvágott torkú ünnep, március.
Játszani, játszani, játszani, jól van.
Egy csepp jövőért, ami bizonyosság,
odaadnám a kőszobrot, a múltat.

JELENÜNK ÉGŐ FAHÁZA

Tudom régtől:
híreidben ott bújnak verseim

Egyetlen éjszaka három
ház égett le a spanyol-
országi Merida városkában és
a tőle karnyújtásnyira fekvő
Esparragalejo faluban,
öt ember halt meg.
A rendőrség úgy tudja,
egyazon gyújtogató
műve – „műve?" – a három tűz.
A gyújtogató cement tömbökkel,
kővel, gerendával el-
torlaszolt ajtót, minden kiutat,
az ajtón hasitott résen a házakba
robbanó-égő palackot hajitott.
A Meridában felgyújtott házban
idős asszony égett bent.
A másik ház, egy hetvenéves páré,
Esparragalejo faluban
hajnali négykor gyulladt ki.
Jelenünk háza: égő fahasáb.
Később a falu túlvégén
– „tűz van!" – más épület is
pusztító lángra kapott.

Ifjú házaspár lel-te ha-
lá-lát a lángok közt. Nyolchónapos
kislányuk túlélte a katasztrófát.
Menekülni-nem-tudó szülei
kidobták az ablakon.

ALKONYATI ANAFORA

Ma hallgatag az alkony.
Ma szélcsendes időnk van.
Ha megállok a parton,
ha szélcsendes időnk van,

égig kéklik fel az öböl,
égre úsznak föl a hajók,
az égi kék pedig leszáll:
az ég kékje rászáll szemedre.

Ha megállok a parton,
majd mellém lép az alkony,
de olyan szorosan mellém,
hogy lábával lábamra rálép,

és azt se mondja: pardon.

Lám, így kellene élni,
viharoktól nem félni, embertől,
az alkonytól se félni:
lépj le a lábamról, mondani neki.

Ma hallgatag az alkony,
ma szélcsendes időnk van,
ma hajók úsznak az ég vizére
s az ég madara leszáll, kiköt.

ÉNEKLŐ SZOBOR

Szeretlek. Ez még nem az. Várj,
nem mosakodtam reggel óta.
Nézd, nézd a rianó:
kettéreped a lepedő.
Szeretlek. Te is szeress,
fehér lófej-csont a hold.
Elfuthat velünk a szél.
Hajszálgyökér: hajad szálába
kapaszkodó kezem: gyökér.

BÚZAVIRÁGKÉK-SZEMŰ KEDVES

Búzavirágkék-szemű kedves, ha
eljössz hozzám: látogatóba jön a rét.
Jó estét, búzavirág! Főzz kávét,
búzavirág! Vetkőzz le, búzavirág!
Búzavirágkék-szemű rét, leszek
majd egyszer egészen tiéd. Jó éjt.

Jó reggelt, új napom. Magamra nyitom
a rádiót, mint a gázcsapot.
Híreket mondunk, híreket:
2 meg 2 az öt, kettő meg kettő = 6.
A béke a háború folytatása, csak
más eszközökkel, jó reggelt!
Arcomra teríti magát egy újság,
jó reggelt, halott katona vagyok.
Szemem emlékműve a búzavirág.

KATASZTRÓFÁK, SZERELMEK

Bekapcsolom a rádiót, folyik
belőle a szó, a zene, a vér.
Otthon úgy mondták: gyújtsd föl
a rádiót, kisfiam.
Fölgyújtanám most, anyám, szívesen.

Lőnek a rádióból, homlokon
lőnek, agyonlőnek, fekszem
kiterítve, sőt: kikerekítve,
hír leszek én is, hír.
Fényképész jön, mérics-
kéli mennyi a fény,
fényképész jön, színes a film,
színtelen volt pedig az élet.
Az illemhelyről jöttem épp, kérem,
spionok lesnek ott is és
hajnali adásból megszökött kémek:
hallgatóznak a hátamnál,
a hátulsó felemnél.
Mi lesz így veled, mi lesz,
őzike-járású szerelem, hol
súgom meg a titkot: szeretlek nagyon,
hol az ágy, mely alatt papucs hever,
vadászkutya nem, hol az ágy,
mellette félig kiivott
aszúboros pohár: kidőlhet;
összetörheti magát a pohár,
de nem engem, nem minket,
mint az időtlenített robbanás.
Szeress, fogadd el, íme
udvarló, gyarló énekem.

ORCAPIRÍTÓ, NYELVGYÖTRETŐ BETÉTDALOK EGY BÁBJÁTÉKHOZ

– Mindenki szent,
de inkább tüsszent! –

– A szereplők a szövegben
megneveztetnek, vagy sem –

E kompániát szemügyre veszem
– most ki-ki tükörbe néz –,
a refrént énekeld velem:
a bujaság poharában
a felső hab édes méz!
e vadász-társaságot szemügyre veszem
– ki-ki a görbe tükörbe néz –,
meglőni, őzgerincre vágni,
Venus dombján megpihenni:
mindenki oly merész,
mondd –
mást úgyse mondhatsz –, bolond:
a bujaság poharában
a felső hab édes méz!

Szende és szűzi a leány,
szeménck tükre tiszta tó,
lehet, hogy ő is rifka, cafka,

szingyula,
csatakos cele-cula,
titkos légyottra biztató,
lehet, hogy ő is elitél,
bár pitéltet, él és cicerél
s titkon légyottra biztat, ó.

Szende szolga Tabaren,
szolgák szolgája: író ő,
de szerelemben ő az úr,
ha könnyen billen pendelyed,
rászed téged is gazul,
szende szolga Tabaren,
szolgák szolgája: író ő,
de szerelemben ő az úr,
elhív lovazni, kengyelezni
s megamalgamáz gazul,
új kőlapodról új dogmák
hangos dongóit lesöpri,
ne hidd: szerelem, szerelem
csak e kettő kell neked,
mondá:
empire begazol, ember igazul!

Szende úr, jóságos atya,
urunk az örök jóság,
titkos szerelmese a kincs,

szerelmese a loncsos buksza,
gyötreti arany- s rangkórság,
szende úr, jóságos atya,
urunk az örök jóság,
titkos szerelme májfehér buksza,
befűti a szelencéje kemencéjét –
meggyötri arany- s rangkórság-ország.

Szende kapitány Radamont,
száll ajkáról a szent ima,
borongatni, borogatni,
borozgatni s orozgatni
ágyába várja a rima,
szende kapitány Radamont,
száll ajkáról a szent ima,
ha ázna, rázna, ha arázna,
ágyába várja ki parázna,
ágyába várja céda, rima-kar,
prémes kalap-karima.

Szende néző, jó kritikus,
ne szóld le buja dalom,
álarcos, álorcás ne légy,
az ágyon, e nagy viadalon
nincs helyed álszent riadalom,
szende néző, jó kritikus,
ne szóld le buja dalom,

titkon ki bárcás, ne légy most álcás –
végül minden vágy jóra vált:
bontatlan áll az égi ágy!

DÚDOLÓ

Sérti arcom a fényes szélcsend.

ÍRJ VERSET!

Írj verset, bizonyítsd be, hogy élsz.
Írj,
mert reggelre ablakodban a szomszéd
házfal kel föl, nem a Nap,
írj verset, védd magad.
Írj, bizonyítsd, hogy más is
olvasható, nemcsak a pénz.
Írj, mert fölszállott a fácán tolla,
föl a kalapokra, s mert a dzsentri
kalap alatt tök-forma fejek.
Írj, mert sok a karám, a rom,
a rém, kevés a rím. Írj, mert
sok a diktátor, kevés a költő.
Írj, mert sok a jövő, kevés a jelen.
Írj, mert legnagyobb gyár

a hivatal, hol manipulált
pacsirta: írógép dalol, danol,
ahol a líra itala lőre.
Írj, mert átmegy rajtad, megtipor
az átmeneti kor. Írj, mert fölösleges
az ember, mint a ló.
Írj verset, igazold, hogy élsz!
Írj verset, ha ablakodban reggel
a szomszéd házfal kel fel, nem a Nap.

ARCHAIKUS CSENDÉLET

Tányérodon az arany pisztráng,
azaz arany pisztrángról zsírcsöpp.
Az arany pisztráng szálka
már esztétád: macskád gyomrában. Édes,
szirup az álom, az élet.
Borral köszön rád a pohár, fácánnal a rét,
lánnyal a patyolat ágy:
jus primae noctis, jus primae noctis

Tányérodon az arany pisztráng,
azaz pisztrángról arany zsírcsöpp.
Ablakod alatt szépen muzsikálnak,
nézi majmod a ketrec tetejét: ó,
milyen messzi a tető, ó, milyen magas az ég!

Ablakod alatt muzsikálni szabad-e,
énekelni morogván, búgván:
jus murmurandi, jus murmurandi

TÁNC-SZÓK A DARÁZS RÖPTÉRE

Már megpihen a vaddarázs
egyszer a verébkoponyára
egyszer a tányér kocsonyára
majd a könyvtár ablakából
Kosztolányi-könyvre szállt.

A szárnyas kosár is hazatért
csak boltba röppent el tejért
jognak házába tejfölért
szoknyád elé az iskolához
röppent a szárnyas öregasszony.

Előttem vetkőzik a táj
madárváll házak válla
fák medencéje korhadása
ablakba dőlök átvirrasztom
szép álmaitok éjszakáját.

A DIDERGŐ NYÁR MEGHÓDÍTÁSA

Mi ez a nyárnak
álcázott ősz? Mi ez a
menyasszonyfátyol? Fehérmáj,
álcázott?

Legyek a jólnevelt,
a hülye, rókaprémes nagykabátban
fürödjem meg strandjain?
Üzened: vénasszonyok nyara ez.
Üzenem:
vénasszony már ez a nyár maga is.
Nem ő érinti meg arcod sugaraival,
te simítod el arca kráter-sebeit.

Üzenem: a nők teste, mire hozzám ér,
ma is elszakad,
mint pakli kártyában sok
hazárdjáték után a lap.

Üzenem: konok vagyok,
nekem a kérdés kérdése ez:
ki él helyettünk, ki szeret
ezen a bizonyos
szamárfüles országlapon?

Üzened: ez az indián nyár.
Üzenem: lelőtt indián lányok
szeméremtestéből készíttetett
dohányzacskót magának
a civilizáció,
indián lányok nemiszervéből
készíttetett bukszát magának a bank.

Szemüknek riadalma
ezen az indián nyáron
ott ül a mi
asszonyaink szemeiben.

Szeress engem mégis, didergő
nyár, csak ne manipulálj!
De szeress te is, legszebb
nyár. De szeress te is,
legforróbb szerető:
engedj engem szétdúlt hajad
szalmasárga kazlához feküdni.

ISTENHEGYI, ISTENTELEN ÉNEK

Városunk fölött az égi úton
meztelen testű parázna pár jár,
csillagász lesi: földi besúgónk,
porszem a mélyből hogy lép csillagra.

Pest s Buda közé hídként pilléznek,
hajuk hulló ezüstje sirályoké.
Lent se, de bent se. A madár-szemlencse
az ország házát vinnyogva nézi.

Pest s Buda közé hídként pilléznek,
hajuk hulló ezüstje sirályoké.
Üvegvár-iánk, akadémiánk falán
megkoppan két madár-koponya.

Hármas úton jársz, szárnyas lovadon,
csillagos homlokún: hegyek sörényén –
s pataknak útján, patáknak útján,
hol fűél és bakancstalp összebékül –

s ló-csontváz útján, posztumusz-
vágtaláz síkján, hol patkányok fércelik
össze a föld elfoszló szövetét,
sityakok, sisakok, tálak, rozsdált idegszálak nyughelyén.

Pénzekért bankba miképp futnának,
nem imádják mi urunk lila templomát;
marinettista roncs-démonodra, autódra ne láss:
jéggé dermesztem a töff-töff, a kli-kli patakát!

Négy öreg-ember: szeptember,
október-ember, borlátogató és december siet,
egyik diót ver, másik havat rostál –
repülők zuhannak: a rőtszín levelek.

A parázna, parázna pár most itt sétál
a gyöngyház-város késpenge-élén.
Hol a zöld erdő lángokban áll már,
írtam e verset istenhegyi kert mélyén.

MAGAMAT LASSAN MEGŐRLÖM ÉN IS

Megyen a medve, morrog a mája:
őröl apám a malomban. Magamat
lassan megőrlöm én is. Dalolok:
dalol a malom.

Medve-erő a karomban, medve-
maszk arcom előtt. Barbár,
ki a porcelán örök
báltermein átcsörtetek, áttörök.
Rokoné, híj, rokonoké,
füst-kártyásoké, ezüst-
vadászoké a város!

Vadat a puska elé én terelek,
falhasd a páva gyöngy-levesét.
Célozz a bádog szélkakasára,
bocskorosok között új a vitéz:
a szélkakas tökét etetitek velem!
Megyen a medve, morrog a mája,
őröl apám a malomban. Magamat
lassan megőrlöm én is, dalol a malom.

Lobogóm rétjén páva nem sétál,
tányérommal boldig repül
a kakastök-alamizsna!
Megyen a medve, morrog a mája,
őröl apám a malomban. Magamat
lassan megőrlöm én is, dalol a malom.

Ez a medve-arcú, ez az apám-arcú,
ez a malom-arcú, ez a magam-arcú,
áll végül a selyemzászló zöld fűvére.
Este van, éjszaka van. Eső
épít már nádszál-tornyokat.
Megyen a medve, morrog a mája,
őröl apám a malomban. Magamat
lassan megőrlöm én is, dalol a malom.

ARANYKOR
Búcsú a hajóktól

5, 4, 3, 2, 1, zéró,
zéró,
nekifekszem az írógépnek,
nekihasalok az írógépnek, gyerünk,
gyerünk. Ha kész lesz a vers, itthagy majd az is,
mint itthagynak szeretők, álmok,
fecskeszárnyú évszakok.
Elhagy, mint mesterüket elhagyják a hajók.
Elhagy, mint mesterüket,
mint kezek kikötőjét a hajók.
Mikor a hajók vízre kiúsznak,
szoborként állunk az öbölnél,
nézd, nézd, hogy távolodik mind!
Hogy távolodik kezünk munkája, a hajó.
Új s új hajó
s mi állunk a mindig régi hídnál.
Recseg-ropog alattunk.
A híd bennünk is meg-megreccsen.
Légy boldog, hajó,
légy boldog, hajónk, földtől távolodó.
Hívnak a tengerek, persze,
hívnak a távoli fények.
S minket ki hív? Hív vissza: a munka.
Egy új hajóra egy új megrendelés.

Állunk a kikötőben,
létünk kikötőjében,
szobor kezünkkel integetünk
tengerekkel kacérkodó fiainknak, a hajóknak.

(N)agymosás

Gondolj rám,
ha erény lesz már
nem gondolni rám *(LGT)*

5, 4, 3, 2, 1, zéró,
zéró,
nekifekszem az írógépnek,
nekihasalok az írógépnek, gyerünk,
gyerünk, leszállás előtt,
pokolraszállás előtt
menjünk a templomba,
hol fölszentelt, bűnös papjainknak
gyónnunk kell bűntelenül.
Menjünk a kocsmába, védőitalra.
Mennyi védőital, istenem,
mennyei védőital a vodka,
mennyei védőital a whisky,
vodkás és whiskys poharak között elterülhetsz,
mint határai között az ország.
Mennyi mennyei allegória:
lesöpörheted asztalomról,

lesöpörheted motyogó ajkaimról,
ha allergiás vagy allegóriáimra.

Lesöpörheted, elgurulhatnak szavaim,
szétgurulhat mind: glóriás alma.
Egy verssort ismételgetek,
merész lakótelepi Démoszthenész
vagy cicerélő Ciceró,
kavicsot nyelvem alól:
kibontanám lángoló ingedet.
Kibontanám lángoló ingedet.
Hogyan is valljam meg: szeretlek,
s minek?
Kibontanám, mint madzaggal összecsomózott
csomagot,
mint lezárt s mégis kikémlelt levelet:
lángoló ingeden,
csomagolópapíron,
nyomtatott betűkkel ott a nevem.

Szobrok

Állunk a kikötőben,
létünk kikötőjében,
szobor kezünkkel integetünk
tengerekkel kacérkodó
fiainknak, a hajóknak.

Szempontodból egyszerű a világ:
a fű zöld és az ég kék.
Az én szememnek bonyolultabb,
furcsább, akár e nyers vers:

Ha a nép uralkodni fog
a politikában,
közel áll ahhoz, hogy
a politikában is uralkodjék.

A hangyák temploma

5, 4, 3, 2, 1, zéró,
zéró,
kilőnek bennünket
e modern világban,
mint egy űrhajót.
Épp e pillanatban is,
épp most is
elpusztulhatna a föld.
Félek, de nem nagyon.

Álmomban rohangáltam
a magamrajzolta réten,
ismered jeleim:
sütött a Naphold,

lapult egy egérfejű macska,
virágok, talán pipacsok
s fiú-lány: kéz a kézben.

Álmomban szaladgáltam,
kiabáltam a magamrajzolta réten.

KILAKOLTATÁS A SZAVAKBÓL

Ki szemeivel nem néz, hanem les,
hatalma megcsúszó ormain ül,
onnan leskel;
lesi, ahogy lenn a völgyben
– lenn a közös napok kútmélyén –
ahol nem ragyog a Nap, ahol csak
napra-nap, ahol nem ragyog a Nap,
ahova nem zuhog, nem sugárzik,
csak beszivárog, beszűrődik
isten eltérített mosolya, a fény;
lesi, ahogy lenn a völgyben
megteríti asztalait az ember,
a terített asztalon karéj kenyér,
a megvetett ágyon meztelen asszony,
hirdeti, térj be, térj haza, egyél;
ki szemeivel nem néz, hanem les,
lesi, ahogy lenn a völgyben

elballagdál egy terhes asszony,
arrébb-billen egy kő vagy egy kerék,
szárnyát élezi, elszáll egy madár,
jól van, nem nyüszít, csak nyüzsög a nép,
de nincs jól, hisz meg-megáll;
rosszabbak, mint a hangyák,
gondolkodnak, mert megállván eltűnődnek,
rosszabbak, mint az igavonó állatok,
nemcsak terhüket, hordják titkukat is,
hordják csak: rogyjanak össze alatta!
le kell dönteni az embert,
szét kell verni a fejeket;

ki szemeivel nem néz, hanem les,
lesi, ahogy lenn a völgyben
ballag egy terhes asszony, lábrakelten
a b-betű, odébb-gördül egy apró kő, az: ő,
arrébb-döccen párban a kerék, az o, az ó,
szárnyát emelő madár: a zé;
ki szemeivel nem néz, hanem les,
most maga elé mormogja, imáját:
könyvtáruk egét rogyasztom rájuk,
a könyv üti szét majd madár-fejüket;
de késő már, imája mire beesteledik,
lenn a völgyben megvirrad,
szoborszerűen, végképp.

BEKÖLTÖZÉS A SZAVAKBA

Elnézem tűnődőn, szerelmesen,
ahogy mellettem elhalad,
elballag egy asszony, terhesen:
lábrakelten a bé betű,
arrébb-döccen egy apró kő, az: ő,
odébb-gördül párban a kerék: az o és ó,
s madár lett a zé: szárnyát emelő.
Elnézem tűnődőn, ahogy nevem is
egy miccenésre, hangokra szétesik:
a p, i, n, t, é, r külön-külön kimondható.
S ha szétesett, majd szavakká összeáll:
játékosan, megrészegülten mondja: pint,
híreli, az vagyok: egy hörpintésnyi ital ajkadon,
játékosan, csobogva mondja: ér,
nincs gondja rá: tengerig elér vagy
el nem ér,
most még csak csobog, zubog, zuhog,
folyók kistestvére, épp megszületett.
És tudom már, ki kell mondani,
és újra elölről végigmondani,
végig kell mondani a hangokat, hangtalanul,
végigírni a betűket láthatatlanul,
sorakozzon az: a, á, b, c, cs, d, dz, dzs,
e, é, f, g, gy, h, i, í, j, k,
l, ly, m, n, ny, o, ó, ö, ő, p, r, s,

sz, t, ty, u, ú, ü, ű, v, z, zs.
Íme, a hangok díszőrsége, megcserren
az ér, buggyan a vér, kuncog a bér,
általa, benne. Írd, mondd, el ne vétsd.

KRISTÁLYÉJSZAKA

Éjszaka: isteneink súlyos lepleket,
fekete lepedőket aggatnak
fejünk fölé az égre,
csukott szempillák mögé
bújdosik el a szivárvány,
éjszaka: isteneink súlyos lepleket,
fekete lepedőket aggatnak
fejünk fölé a csillagokra,

kicsi zászlókat mosnak terhes asszonyok,
egükön patyolat pelenka lobog.

Kifutnak velem a vonatok
a világ négy tája felé.
világomnak ha négy arca van,
négy arcát fordítja el tőlem.
Falaiddal, a házak meszelt
hátával fordulsz hozzám,
élesre töltött tornyaiddal.

Kifut a vonat lázas szívemmel,
pengék éle előtt úszó hajammal,
folyóvíz kacagással. Csattog haza
a vagon kihűlt szívemmel, hajam:
kazalnyi hajnak néhány tört szála,
többfelé szakadtam, ahogy kultúrák, országok,

különvonat fut be jobb lábammal,
bal lábas cipőmmel, különvonat
hajak kazlába rejtező hajammal,
különvonat, melyen az álmaim jégtömbök.
Sisak, vasból formált kalap
néz szembe szememmel.

Az álló vonat ablaka előtt
elzakatoló állomások,
gyöngybetűs transzparensekre
világunk ellenpontjai fölírva:
szellem és erőszak.
Szemeink itt villannak össze:

te leromboltad, amit építettem,
én építettem a romjaidra.

Világunk ellenpontjai
a szellem és erőszak
kúszva egymás felé nyomulnak,

vaksi szintézisük
ha, ha, a szellemes erőszak:

elfogatóparancsot ad ki a szökő kutak ellen,
kirándulni viszi a jobb bokámat, nevet,
igazgató: kacagva igazgatja a nyakcsigolyákat.

Rozsdás sisak dombja fölött, hajak
leégett kazla fölött mondok: nemet!

Éjszaka,
isteneink fekete lepleket aggatnak
fejünk fölé a csillagokra,
kicsi zászlókat mosnak terhes asszonyok,
egükön patyolat pelenka lobog,

minden veszteség, minden tiszta tanulság,
minden sötét éjszaka, minden vértanúság
szén a szívemen, gyémánt.

SZÉPEN ÉLNI

Életünkről: cselekvésünk,
létezésünk műalkotásáról szólni.

Hódolni egy lánynak a kertben: a virágba-
borult mandulafának, talpamba szúrt s
talpamba fúlt, szántam a méhét, méhecskét,

van kézikapám, gépem és hűtlen könyvem,
van képzetem arról, ami nincsen.

Hódolni egy lánynak a kertben: a virágba-
borult mandulafának.
Kisfiúnak, a szárnya-szegettnek hintát ácsolni,
szárnyat újra, hintáztató éneket írni,
hinta-palinta, azt dalolja:
„motorcsónak / a Tiszán / halász bácsi / benne”,
föl, le, föl, le, röpül a
hintában – a dalban – egy csónak és
röpül, ha ül is, ha szédül is a harcsa-
bajuszú halász, a humanista,
ki boldog, ha üres a varsa.

Kisfiúnak hintát ácsolni, szárnyat újra,
hintáztató éneket írni,
hinta-palinta, azt dalolja:
„vajon ki jön? / csak a Csöpi / kutya jön, /
mancsa csitteg- / csattog / a kövön”.

S fiad dalolja:
„vajon ki jön? / csak az / apa jön /
mancsa csitteg- / csattog / a kövön”.
Négykézláb állsz, mint a részeg,
de négykézláb is röpülsz a

hintában – a dalban – s nevetve
nézel kezedre: mancsaidra.

*

Itt ülök az istentelen Isten-hegyen,
1980 októberében, mikor távoli
szerelmek színét s harcigázok illatát
hozza a szél, a mozivászon is
szerelmet s hadat üzen: üzenik
a kibontott mellű, tártcombú lányok,
üzenik a tártcombú, szétlőtt katonák.

Itt ülök a koponyák hegyén,
itt ülök az istentelen Isten-hegyén,
szemben velem a gázálarcos, géppuskás,
megerőszakolt isten, a hippi-ős.
Itt ülök a szabadságtalan Szabadság-hegyén,
arcom a halhatatlan csecsemőké s haldokló aggoké.

Szépen élni – motyogom, s megroppanok én is,
mint nagyapám, apám
– elszakadok, mint a kabát –,
megroppanok, mire megtermelem
– mert megtermelem, vagy talán teremtem –,
amit elfogyasztok.
Kacag rajtam a sáska világ.

*

Hódolni egy lánynak a kertben: a termőre-
fordult mandulafának, talpamba szúrt s
talpamba fúlt, szántam a méhét, méhecskét,
van kézikapám, gépem és hűtlen könyvem,
van képzetem arról, ami nincsen,
költő vagyok, tehát más, különös és különc,
de halhatatlan vállalkozásom csak az,
amelyik veletek közös.

A VALLATÓK GÉPE

Ülünk a mészfehér szobában:
én s vallatóim, úgymond vendégeim.
Szobánk egéről lemegy a nap:
lámpánkban elalszik a fény.
Borotvált arcunk a kicsorbult pengék emlékműve.
Nyakkendő rajtunk: a selyem lasszója vadlovakon.
Érdeklődnek vendégeim, kik
turisták: bakancsuk orra
végigszimatolja a jószagú Európát,
kik kulturális turisták: megmásznak,
mint hófödte hegyet.
Lefényképeznek s előhívatlan filmüket:
elfelejtenek.

Országos vendégeim, a hidegvizű
Forrásban is vendégeim.
(Lehet, hogy valójában összetévesztettek
engem egy patakkal?) (Ahogy az ablakból
kizuhanunk, zuhanásunk íve: talán az
emlékezteti őket vízesésre?)
Fiatal barátaim, ki Angliából, ki
Dániából, svédek, németek és egy
holland lány, pszichológus.
Mondom neki: hölgyem,
Ön szép, ily szép pszichológus-nőre,
s kezembe késre,
éppen égetőn szükségem lenne.
Rámnéz, megért, megérint, éget.

Valaki, hogy a csendet megtörje
– vagy inkább engem –, kérdez:

boldogtalan írónak lenni milyen érzés?

Ugyanis – teszi hozzá – boldog lehet,
ki azt írja, amit akar,
aki önmagát kifejezi és kifejezheti.
De aki rendelésre – netán parancsra? – ír,
az boldogtalan.
Kérdez, s arcom lesi.
Úgy érzem akkor:

legalább kétfelől arcom lesik.
Uram, én azt hiszem – válaszolom –,
boldog ember és boldog író vagyok.
S hozzáteszem én is:
parancsra ugyanis nem írtam,
valótlant nem írtam soha.
S tűnődve hozzáteszem még:

t
ű
n
tűnődve
d
v
e

: az írók, általában, nem kell parancsra írjanak.
Néz az álmodó és
álomfejtő pszichológuslány:
nem elégít ki a válasza, uram.
Ön mégis boldogtalan, töredék-ember,
talán nem parancsra ír,
de csak azt írja magából,
azt a keveset, amit lehet.
Ráfelelek:
azt írtam mindig, amit kell, s nem, amit lehet.
S ha amit kell, azt nem lehet, hát kísértettem
a szép lehetetlent.

Csapdát állít egy új kérdés: s a tabuk?
Tabuk nincsenek?
De vannak, felelem, de méginkább vannak
s hatalmasabbak: a metaforák!

Ülünk a mészfehér szobában,
én és vendégeim, kik – jó éjt, boldogtalan író –
sietve elköszönnek.
Most, hogy egyedül maradtam
– Egészségükre! Egészségemre! –
gyors egymásután pár pohár bort megiszok.

ISTENHEGYI ŐSZ, ŐSZIDŐ

Épp megjöttek s már útra-készen a fecskék,
körberepülik búcsúzón a nyári konyhát,
a kertet, a kertben nagyanyák kicsi kontyát,
megszédülnek e körforgásban a szúnyogok, legyek.
Repülne ő is: talpig sárga irígység az akácfa,
kipirosodik a nyárfa arca, elpirul a nyír, a suhanc,
zöld, örökös zöld csak a fenyő, tükrére gondol, az Anna-tóra.
Kereket old, fújtat a szél, futna, bokrokon megbotol,
szabadíts meg gyökereimtől: egyetlen sóhajtás a kert.
A világ vagyok: föld is, fa is, és eszmék,
gyökeret eresztett a lábam, mondja a pöttöm
nagyanyácska, átsüt a kontyán, ragyog a nap.
Kipergett családjára gondol, kikkel hivatal,
iskola, üzem üzen, vagy inkább nem üzen.
Tenyerére nézz: fa kérgére.
Ő madárijesztő? – kérded. Madáretető?

A szőlőszemek, lángoló szőlőlevelek még átcsempészik
a nyarat, darázs részegséget, édes ízt,
de tetteinkben, lehetben, nem lehetben
megruskósodik a bor, az ígéret.

FEHÉR KÖPENYEK DICSÉRETÉRE

Regényt szerettem volna írni rólad, fehér,
fehér szín, hófehér, gyászfehér,
szerelmesverset hozzád, béke színe s áttetsző fagyoké.
Milyen a tél felétek? – kérdezte
levelében egy távoli barátom.
Nagy telek vannak, nagy hidegek.
Vörösmarty versének meghasadt egéről
még mindig dől-dől a hó,
tátog, tátong, nyakig hóban áll a
ház is, az író-szövetség épülete.
Halálos hóhullás a vers, hull, kavarog
a kiegyezések csatatere fölött:
hol élő a holtnak békét diktál, hol
a szövetet, a gyásztól meghasadt eget
röptükkel a varjak fércelik, varrják,
ilyen a tél.

Regényt szerettem volna írni rólad, fehér,
munkahelyem: fehér papír, szerelmesverset
hozzád, fehér köpönyeg, forgatatlan.

Regényt kellene írni rólad,
remény színe, fehér. Szerelmesverset
a tanítónőhöz, ki mint a gép, pofozott,
a képeden ujjainak lilioma kivirágzott,
pofozott, mert őt is pofozták:
törött üvegű ablak az arca,
békekölcsön-kötvénnyel befedve.
Kamasz-hited mégis őt kereste, őt szerette.

A csalhatatlan, prűd világnak
egy vallomással tartozom:
szerelmes vagyok a szavakba,
szerelmes a tavaszba, mikor
körülöttem a fagy fölenged, mikor
izzó bőröm határán a jég elolvad,
szerelmes vagyok a szabadságomba.

Fehér táblára fehér krétával
azt karcolászod: eti-
etika. Karcolnád,
körmölnéd, de nem olvasható.

BEARANYOZOTT OMLÁS

A világ is elvirágzik,
elpusztul, de megújul,

tavaszi szél fújja át a
dohos vermet, melled,
a tél szele hóval borít,
hoz rád borút, hoz háborút –
kedved mégis kitelel!
A kék ég is megújul, sugarazza,
aranyozza szegénységed, öltözteti
omlófalú szégyened. Hajnalig
csőrében rejti, hajnalban lábad elé
leejti egy madár a Napot:
szegények aranypénze, a romolhatatlan
pörög, kocsmák pultján is átdörög,
leomlófalú testem kövei közt is
átdörög. Fogaidhoz, a fehérség
sziklasorához csapódik a fény.

De nemcsak a Napba-elúszó násznép,
nemcsak a táncos láb lép –,
az országutak testvéri testén
átlép, átporzik a lánctalp,
azon is csillan a fény. Most halál
a kurdokra! – vezényli. Most halál
rád is – vezényli. Halál a kicsinységedre,
a sajátosságra, az elütő szín méltóságára,
szökevény gondolatra, halál
a templomra, melyben nem az én papom
prédikál, halál az illatos ágyra,

melyben nem a mi testünk vonaglik:
párzó kutyáké – vezényli.

Nézi a Nap, bearanyozza az omlást,
nézi a Nap, és ezt sugallja, sugarazza:

Minden, mi kicsiny s egyenes,
mint a fűszál: kipusztítandó,
omlasztandó. *Fácánvért nevet*
a kasza éle. De szakállad fekete füve
a réten jövőre mégis kinől!
Minden, mi óriás, mi hatalmas,
Dinoszaurusz-birodalom: pusztulandó
s omlatag. *Önmagától kipusztul,*
kút, mely önmagába beleomlik, beleromlik.
Kasza, mely önmaga élébe dől –
s véglegesen, s jeltelenül múlik el!
És elsimul utána, megújul
legteljesebb arcod, a Föld.

TESTEM FÖLDÚTJÁN

Bartók: Zene húros-, ütőhangszerekre és cselesztára, 1937

Vérem csöppje: katicabogár a
kézfejen. Emeld a verset,
emelem. Majdnem megszakadok, emelem,

bor, kezemben erő, egészségedre,
por és hamu. Egészségemre. Tölts,
pirosat, villámot, hogy a lángja
lobbanjon ránk: a jégcsap világra.
Tölts, aszubort, aranyat,
hogy bennünk a jellem, az erény
aranylemez legyen, ne ócskavasból edény.

Szemed tükrében nézi magát
a város, ember, ki csak por vagy
és hamu. De most
önnön tudatára ráébredt
por s hamu. Istenhegyi borospohár
kezemben, pohárban bor,
kezemben erő, egészségedre, por
és hamu. Egészségemre.

Ezerkilencszázhetvenkilenc
szeptemberében írom e verset
városunk fölött, az Istenhegyen,
hol figyelmes, finom műszerek lesik
a rongydarab-tüdőm: elfoszlik-e?

Nem halhatok meg.
Szerződést kötöttem a fákkal,
ablakom alatt a gesztenyefa
énhelyettem vesz lélegzetet.

Fölöttünk – lásd csak –
egy csillag kihűlt helye:
ahogy nézem, egét elhagyja,
s lábam elé zuhan egy gesztenye.

Nem sötétedik, csak időtlenedik.
R. M. lépdel előtted a kertben,
mintha nem ölték volna meg.
S aki még meg sem született:
utánad is titkon jön valaki.
Ahogy e gesztenyéért lehajolsz,
elidőzöl s fölveszed: már lopva lesi.

DIÁKÉVEKNEK FEJFA

Tanítód, tanárod arca: medalion

Szárnyas lován a szép piros hajnal
közelít, ébren talál. Lovának
zabolája nincs. Zablája: nincsen.
Megvirradt, feküdj le, szólít a hajnal.
Jó reggelt, szép álmot, fényem a tiéd.
Jó reggelt, fenyő, balta élével álmodó,
fényem a tiéd. Jó reggelt, bárány,
vérmező füvén lépdelő, édes nyál nyelveden,
fényem a tiéd. Jó reggelt, tüdőbeteg
szökőkút a város főterén, te vérköpő,
fényem a tiéd. Jó reggelt, iskolatáska, drága,

távlatod az aktatáska, tengerkék köpenyed
távlata hínártermő tó, fényem a tiéd.
Jó reggelt,
itt hol a lázak távoli ködképe alázat.
Fenyőfa: felnőhess! Bárány, a vágóhidak
vérző főterét átléphesd! Arcodhoz
illik-e, nézd hozzá újra meg újra: a tenger!
Diák, mint művelt kertet nézlek
s kérdezem: vajon kinek a munkája lehet?
„Ihon jün szárnyas lovon szép piros hajnal"
egy régi, régi verssor közelít.
Ihol jő szárnyas lovon
a szép piros hajnal, várom, itt talál.

EGY RÉGI VERSBŐL TÜCSÖK CIRIPEL

Önönmagát megvágni nem tudja a kés,
önmagára mutogatni nem szeret a tudatlan tudat,
nem önmagát vizsgálja az orvos, a rákkutató,
mellkasára rámutatván: ím, az egészség,
vagy magára rámutatván: mellkasomban
kinyílott a rák piros virága.
Önmagára mutogatni nem szeret a tudatlan tudat,
mutogatván: ennél van a kincs, ami nincs,
önmagamra mutogatni nekem is fáj mondván:
ilyen fölösleges még sose voltam,
mi vagyok? csillag a porban? porszem a csillagon?

Katonavonat tolat be a kutyaól állomásra,
hol fölcserélődve minden:
a halánték a lyukas, a gyapjúzokni az ép,
a vér simítja a földet, az anyát, nem a tenyér,
nem a marok fogja a földet, a port,
a föld fogja a markot, elporladót.
Énbennem katonavonatok nem tolatnak
véres zászlókkal, ahogy illik.
Önmagamra ezért rámutatok mondván:
ilyen fölösleges még sose voltam,
mi vagyok? csillag a porban? porszem a csillagon?

Egy régi versből tücsök ciripel,
nyelve a fáknak, Cetinje s Budva között
megzendült tőle a táj, megzendült a hegyek alja,
a könyvtárnyi csöndet ma is fölveri, ki félig
alvó még, ki félig halott már: a nagyképű
professzor arcába zenél, zenéje örök.
Dogmákból épült fennkölt beszédek falai már
a porig lerontva. S aki szépségét öröknek hitte:
a táncosnő is csontig vetkezik.
Hamis szépség és hazug okosság újra jegyesek,
ciripelj, csirikelj arcukba, tücsök.

Északra föl, a dalmát partokon
Vodice, Pirovac kicsi ékszerek,
találtam ott leomlott partfalat: vízformálta trónt,

oda ha ültem, ki voltam, király?
Ruhátlanul a márvány lányok a napon:
a palotában lélegző, karcsú oszlopok.
Mégis megtört, kócolt asszonyokat
becézek reggel: a hajatok milyen madaras,
mégis az otthoni megcsonkolt hársfasor
virágzik álmomban s lombja súg: gyere.
Otthonos itt a vendég, az ideiglenes
fájdalom, s jussol az örökös: kussol.
Önmagamra én is rámutatok mondván:
ilyen fölösleges még sose voltam,
mi vagyok? csillag a porban? porszem a csillagon?

PÁRBESZÉD A HÍRSZERZŐ FÁVAL

A völgykatlanban kicsi
üstforma ez a tisztás, fölötte
össze-összefonódva
lebeg a köd, lebeg a füst,
lebeg az ezüst-
fenyőerdőn át.

Nincs sunyi titkom, nem azért születtem,
hogy testem gyöngyház-kését
becsukva tartsam, élve eltemessem.

Születtem: nyíltan s nyitottan forgatni
a gyöngyháznyelű kés éles pengéjét.
Mit akar tőlem mégis ez a hírszerző fa,
lapulevélnagy füleivel
micsoda lomb-susogásra figyel?
A szemével hogyha pillant: miért exponál,
mozdulatom fényképeit
albumába mért rendezgeti?
Mit akar tudni rólam vagy rólunk?
Rólam vagy rólunk. Lehet azt,
hogy születésünk esemény volt még,
terv és cél,
íme, a békeidők új és új nemzedéke.
S csak növekedésünk tervszerűtlen
és kiszámíthatatlan, mint a földrengés.
Kutatóintézetet alapítottál,
hogy feltaláld
a fejlődésében megállított embert,
aki öregedjen, de ne növekedjen,
öregedjen, de ne növekedjen.
Nehogy felnőjön melléd vagy föléd.
Cégünk büszkesége, ím
felnőhetetlen nemzedékünk.
Kutatóintézetet alapítottál,
hogy feltaláld
májusi virágba-borulás ellenszerét,

a fagyot, a jeges verést.
Mit kívánsz tőlem? Katonát talán?
Háború és béke esélye között
úgyis csak az a hajszál van,
amit hajamból épp kifésülök.
Sok a megpuhítatlan test közöttünk,
sok a megőröletlen szív –, csak a háború
húsdarálóját föl ne találd.
Mit kíván tudni rólam,
uram? Akarja tudni,
hogy azt hittem régen: a vers ügyesség,
nem ügyeskedés.
Akarja tudni: mi a vers?
Utolsó esély, hogy értékeire
átváltsa magát az aprópénz-világ?
Elvermelt aranyrúd a mindennapi
bankban a szó, tetteink aranyalapja?
Vagy inflációs kötvény a bankár kezében:
amin nem tud venni végül
egy karéj kenyeret?

Lapulevélnagy füledbe, világ
ezt susogom, ostorként ezt suhogom:

úgy kellene fogalmazni,
ahogy szótlan apám
termővé fogalmazta a fát
az oltókéssel. Úgy kellene
fogalmazni, visszavonhatatlanul
és végérvényesen, mint elítélt
az utolsó szó jogán,
tudván, hogy egy pillanattól
csak szava él helyette,
s úgy tapad hozzá a szó igazához ezért,
mint testhez a test, mint
izzó melléhez az ing!

KÉZJEGY

(1983–1984)

POHARAK

Széttört poharak,
összetört gitárok emlékére.

„Ha egy kis gyerek poharakra néz,
halkan megcsendülnek.”
Ki ne pusztuljon tekintetünkből
a gyermek:
ha a poharakra nézünk,
szétrepednek.

19ötvenháromban
békekölcsön kötvény zizeg:
szalma jászlunkban.

19hatvannyolcban
érettségiző diák voltam.
Történelem órán
a fölszelt tortát:
egésznek láttuk
Európát.
Emlékezz barátom.

Éljen
a borok királya, éljen,
táncolunk, mint a tök,
mosolygunk, mint az alma,
éljünk, éljen.

19nyolcvanhárom.
Hajnal van.
Fiaim ébredését várom.
Kávét, teát főzök magamnak.

A divat: terror. Ki nem divatos:
féljen.
Rábődülnek a divatdiktátorok.
Rábődül az epezöld
divatdiktátor-torok.
Nem félek mégse. Főzzön vacsorát,
adjon enni,
legyen szeretőm – valakit arra kérek.

Főtt zeller, hagyma s gyökér:
gőzölgő húsleves.
Vesd le a szoknyád, kis inged dobd a
székre. Dobd le a földre!
Csaholnak most a rühes
kutyák. Most nagyon szeress.

19ötvenhárom, hatvannyolc és
nyolcvanhárom:
életünkön átutazunk
félálomban.

Ha egy kis gyerek poharakra néz,
halkan megcsendülnek.
Tekintetünkből ki ne pusztuljon
a gyermek:
ha a poharakra nézünk,
szétrepednek.

A VIRRADAT KERTJE

Állnak a virradatban
legszebb köztéri
szobraink: a fák.

A CSONGRÁDI TISZA-GÁTON

A csongrádi Tisza-parton nyáron,
meztelenül, három paráznák,
forró homokban hemperegtünk,
nagysodrú folyóban fürödtünk,
vidámak voltunk és szentek,
a csongrádi Tisza-parton nyáron.

Futottunk szánon, korcsolya élen,
hárman voltunk, három hóember,
megpördültünk és fölborultunk,

háton, hátsó felünkön csúsztunk,
vidámak voltunk és szentek,
a csongrádi Tisza-gáton télen.

ANATÓMIAÓRA

Harcsa, csuka, kecsege,
van-e ingyen pecsenye?
(fiam első verse)

Harcsa, csuka, kecsege,
fiú, nincs ingyen pecsenye.

Harcsa, csuka, kecsege:
kértem tőled egy verssort.
Csukát, kecsegét, harcsát vettem,
pikkellyel: halpénzzel fizettem érte.

EMLÉKEK MADÁR-RÖPTE

Madárröptű emlékek
elhagytak fészket, fészert,
vacogó tested árva tája
elhagyott repülőtér.

Emlékek vé-alakban,
ék-alakban elszálltak,

az Eötvös Kollégium fölött
cikáztak, fölszikráztak.

Szálltak a Körös fölött,
ahol a nyarad telt el,
bort ittál, vöröst, halat ettél:
csukát, kecsegét, harcsát.

A neved éles késsel
belevésted a fába,
ha egyszer, ember, arra lépdelsz,
állj meg, olvasd el: P. L.

BICIKLIZŐ KIRÁLYLÁNYOK

Nyarat ígérő blúzban,
kicsi szoknyában biciklizik az úton
egy lányka,
június látomása.
Nem is vitás:
a meséből magából
csapta el apja, a király.
Kamasz fiúk a tereken körül,
labdát kergetők,
nevetők.
Szárnyas szoknyában, nyári

blúzban ha jönnek a lányok:
lassul a labda a fűben,
szusszan kicsit.
Ahogy libben a szoknya,
ahogy táncol
a ráncon a fény,
téged is odaigéz.
Aki fiú, most labdáját felejti,
tágra nyílt, nagy szemekkel
a lányokon, karcsú
lángokon időz.
Pillanat csak a csönd,
csak pille szünet,
s jöhet újra a gól, a taccs, a henc,
a csontzene.
S pofon égzengése
– mikor a játék véget ért –
szétfoszlott cipőkért, nadrágokért.
Alkonyi égről,
ég pereméről leskel a fecske,
csicsereg: szeplőid látja
s kinevet.

SZENT ANDRÁS-NAPRA

A decemberi fák: csontváz-erdő.
Fegyenc az ég: viseli csillagát.
Csengős szán fut a fatelepről,
s pattog a tűz, lobban a láng.
Dőlt torony e bálvány vaskályha,
szikráit szórja: vaddarazsát.
Fázik a macska is, közelebb búvik,
orrával fürkészi a meleget. Fázik az
öreg mamácska is,
zsámolya sámli, fal felé fordul,
pilláit hunyja, eleget látott,
meg is szerette, meg is utálta a világot.

Disznóölő András szent utódai: böllérek
odakint danolnak, dobbantanak,
talpukról verik a havat.
Tálat, zománcos lábost kérnek.
Hírnökei a hóhérló télnek,
markukban nagykés: végítélet.
Ég a pálinka s forralt bor bennük,
kutyáiknak nyers koncot dobnak,
s a kutyák emberként acsarkodnak.

Gyerekeknek a disznó-körmét,
a disznó forró körmét lökték,
húzzák ujjukra, boldog gyereklét:
örök öröm e bűzös boxer.

Megvirrad, ködfalak mögött lapul a fagy,
ködfalak mögül leskel a fény.
Virradat, csillapul a pálinka bennünk,
húsra, sült vérre fölébredtünk.

Decemberi fák: csontváz-erdő.
Fegyenc az ég: viseli csillagát.
Csengős szán fut a fatelepről,
s pattog a tűz, lobban a láng.
Dőlt torony a bálvány vaskályha,
szikráit szórja: vaddarazsát.
Fázik a macska is, közelebb bújik,
orrával fürkészi a meleget. Fázik az
öreg mamácska is,
zsámolya sámli, fal felé fordul,
pilláit húnyja, eleget látott.
Meg is utálta, meg is szerette, amit látott.
S most elejti a világot: mint egy kosarat,
mint egy zsákot. Mint egy virágot.

Föl, emeld föl, helyette, emeld föl!

EMLÉK

Nem egzotikus hely, ahol élek, éltem,
útikönyveid szerint: nem egzotikus, oh.
Kibontott melleiket nem sétáltatják
le s föl a lányok, s kibontott
melleit: hegyeit nem mutatja a föld.
Mint a mókus, usgyi föl, tekinteted nem
nem szaladhat föl évszázados fákra.
Hasonlatok, jelképek nélküli
egyszerű élet. Nyitott tenyér.
Az én földem nyitott, mint a tenyér.
Hasonlatokkal sértegetlek.
Földem, gyerekkor, fölszalagozott májusok,
lovak és kibontott hajú lányok futása,
emlék, egyszerű élet: sértegetlek a verseimmel?

MONDOGATÁSRA VALÓ

W. S. mesternek

Tó, ajtó, szakajtó: *megfürdet,*
becsukom, szakítom, mondogatom.
Tor, ostor, kolostor: *apámé, fiáé,*
kolostor kövein lépdelek, mondogatom.
Darázs, varázs, parázs,
darazsak, varázslók, parázslik,
mondogatom.

S e rag(ad)ozásban végül – végre –
játékunk miért ne menne vérre!
Enyém itt minden vérző varázs,
egyém itt mind a hat alma.
Üst, füst, ezüst, *dalolom, mondogatom.*

DAL
(ellenpontok)

Igába fogott pacsirták
húzzák a nehéz vasekét.
Szárnyszegett ember keresi
édeni, édes énekét.

Apáink húsát háborúk
vágóhídjain kimérték.
Egyik lábunk ha nemzet,
másik lábunk az érték.

Jövőnkre nem emlékezünk már,
és múltunkról még nem tudhatunk.
Mégis este a víz tükrét lessük:
szemünket tükrözi, a csillagot.

Jégzajlás a Duna-mederben,
egymásra tolul több nemzedék.
Tenger, a kapud táruljon, várjuk,
s tipródunk: kívül se, bent se.

BÚCSÚ A PROGRAMOS VERSEKTŐL

Mennyit sétáltam közöttetek,
emelt fővel s mint ki karót nyelt,
dideregtem lila pufajkában
szikrázó, meztelen strandotokon.
A béke megsebzett katonája:
sisakos, páncélozott szitakötő,
átröpültem a csatatér fölött.
Mennyit járkáltam ebben az
idióta bukósisakban: gyalog.
Ágyatokhoz is úgy érkeztem,
mint aki titkos küldetésben jár:
elsuttogja a szerelmes jóhírt,
miközben rejtett kamerákkal
fényképezik testének földjét,
folyóit, lába két partját.
Áztam az esőn, ráztam a csörgőt,
majom, magyaráztam nagyon:
kettő meg kettő az négy.

Én precíz maradtam, mint a műszer,
áztam az esőn, majom, ráztam
a csörgőt, rázkódtam
s magyarázkodtam.
Mennyit sétáltam közöttetek,
mondtam a tételt: világ árnyát,
szerettem lányok helyett
lányok tükrözött mosolyát,
mosolyt, mely szélesvásznú
és puha, mint a törlőruha,
ebéd után ha tányérom elmosod.
Pedig a fiam oktatott:
apa, simán zenélj,
úgy, mint a dózer simít.
Most már simán zenélek,
ahogy a dózer simít, tényleg.

Sétálok újra közöttetek,
sétálok szikrázó strandotokon,
szitakötő: zizegve úszok felétek,
vagy szeretőmhöz gyalogolok,
fülébe súgom: nem lát senki,
bennünket senki se les.
Kettő meg kettő négy: nem mondogatom,
sötét van, kapcsolj villanyt,
nem mondogatom,
örökös vagyok, fölfedező leszek:

nem, nem mondogatom.
Csak: finom ez a bor, mondom,
hűvös, fényes és veled:
még hűvösebb, még fényesebb.

Csak leszek, csak lélegzem,
csak éppen ott leszek,
helyemen állok, jelen leszek.
S közben: most megőriztem
– észrevetted? jól van.
S közben: most fölfedeztem!
– észre se vetted? jól van.

EXPRESSZ FALEVÉL

Füzek csacsognak a
vizek csorba tükre fölött.
Nézi arcát a hold.

Dúdolod, mondogatod:
add el
a verset,
de magad ne add el.

Füzek csacsognak a
vizek csorba tükre fölött.
Nézi összetört arcát a hold.

Dúdolod, mondogatod:
add el
a verset,
az árát – meddig tart –
idd el,
de ne add fel.

Nézi törött arcát a hold:
vacogó teste fényinél
füzek csacsognak, összehajolnak.

SANZON

Milyen világ ez,
micsoda világ,
a kés élét próbálom:
ujjam bögyét, na vágd.

Futva jön a kerten át
anyám,
kisfiam, kiáltja,
mit csinálsz.

A kertkapu, mint ingnyak
nyitva áll,
befut egy csibe,
hangja cérnaszál.

Követ kapok föl,
tompa puffanás,
a gyönge csibe-hát
úgy döng, akár a föld.

Biciklijén a postás
szellőcske tovaszáll.
Nem hozott ma hírt,
esőt, sem levelet.

Milyen világ ez,
micsoda világ,
lapjára tedd a kést,
az ujjad meg ne vágd.

MÁJUSI ZÁPOR ANATÓMIÁJA

Hirtelen jön, mint a sértés,
oly hirtelen, mint egy pofon,
s a záporeső megered,
az orrod vére elered.

Hogy édes otthonod elérd, futsz
s kőtorony térdel eléd.

Megles valaki, szemével
kirabol, s rabolja a tájat.
Kiált utánad: kitátott szája
országos esőben sötét odú.

Ess eső, ess: haja szála is énekel,
ahogy nézi, ráénekel egy lányka:
az ő haja hosszú legyen, mint
a Tisza hossza.

Hosszú hajában csatok: a hajók,
épp kikötöttek.
Hosszú haján a szalagok: hidak.
Ne jöjjön bomba, ne jöjjön
jéggel, terhével a
röpülő gyöngy szoknya:
a hidakat le ne rontsa,
hajadból ki ne oldja az ezüst szalagot.

Ess csak, ess, eső,
kezemre ráess, ráüss,
e fonák világban
tele ne firkáljam
a papír ledőlt fehér falát
manipulált énekekkel.

Ez a rét tiéd, tiéd!
Állok elé, kiabálok az elfutó
búzavirágra, berki
zsályára, kamillára.
Ne félj, e májusi zápor,
ez a rét tiéd,
kié, ha nem a tiéd!

Rászáll a lepke, a tarka est
a vas, beton lakótelepre,
a ránk köpött port, pört
szárnya élivel törli le.

Megles valaki,
rejti az éjszaka leple,
szemével kirabol,
s rabolja a tájat. Kiált utánad:
kitátott szája sötét odú.

Ez a rét tiéd, tiéd!
Állok elé, kiabálok az elfutó
búzavirágra, berki
zsályára, kamillára.
Ez a rét,
ez a tér tiéd, enyém, mondogatom.
Kié, ha nem a miénk!

Egy pohár víz asztalodon:
az önazonosság
metaforája.
Költő,
idd ki e pohár tiszta vizet.
A csordultig telt
esős éjszakát kiissza,
magába issza majd a föld.

ÁTTÜNTETÉSEK

Gyerek, te gyerek, mit keresel
ebben az idegen városban?
Városban, mely nagy már,
nagy s még kicsi.
Gyerek, köszönöm a mosolyod,
hisz egybefogja a fejszével
fölszelt Európát, tányéromon a
fejszével fölszelt habos tortát.

Gyerek, mit keresel ebben
az ideges városban?
Nevet adok tereinek,
nevet adok nevető lányainak.
Rám rivall mégis: pirosan villan,
tilt a lámpa. Padjaid: ágyak,

paplanok a puha, alkonyi árnyak.
Éjszaka, hajad kazlában alszom.

Menj haza, ordítom, menj haza,
s ne menj el, el ne menj, ezt is.
Megöregszel majd, korom hajad oda,
kamaszkorod oda, felnőttél.
Tükörbe nézek: korom hajam oda,
kamaszkorom oda, derűs felnőttség.
Több gond, gondolat szerelmünkben.
Szögesdrót-hajad tövében alszom.

Gyerek, keresd meg nyugodt,
otthonos arcod. Mert árulkodik
majd rólad: ember, az arcod
földjén ráncok, barázdák.
Árulásodnak ára lehet, hegek,
sebhelyek. S beszédesek: lesunyt
rókaszemek. Ne légy idegen,
nyugodt, otthonos arcot keress!

Felelős vagyok arcodért,
felelős vagy már értem,
viszlek a Tiszához, vadszeder
festi meg barbár, őszi arcunk.
Sehol a híd, sehol a túlpart,
kompon ül, hallgat a sötétség,

jó estét apánk-, nagyapánk-sötét.
Fiaid, lányaid vannak itt.

NAGY LÁSZLÓ ÚR ÍR

Zene ez, vidám üzenet.
Színe szivárvány: fekete.

Nagy László úr ír –,
nem skót, buzgón rólunk és értünk
szólni nem röstell, életét
csillagok jegyében költi el.
Verse csak vers: csak tört edény,
nem költemény, mégis
fennkölt, mégis remény.
Nagy László úr ír,
egünkre bárányos felleget rajzol,
uszíthatod rá farkasod,
uszíthatod rá farkas kutyád,
széttépett báránya mellé kiáll,
onnan kiált, onnan méreget
rossz mérleget; bűnt, rossz étket, vétket
onnan utál.
Kiüt rajtad a veríték.
Ki magázott, ki önözött,
ki megtisztelt, ha kegyezett:
most holtában letegezed.

Mert új divat, mert rút divat
pofontegezni holtakat.
Emlékműve egy sarki asztal:
boros pohár és benne korty bor,
sérti védtelen méltóságát,
ha árva poharába kortyolsz.
Orvos nem vagyok, se bölcsész doktor,
nem boncolom hát, borzalom,
nem méricskélem, hol érdes, hol
érdemes, hol érdekes, hol vétkes,
hol nemzeti, hol nembeli.
Mert nem lehet, mert szín ezüst ő.
Mert Tengernek töredéke is Tenger.
De nincs annyi
kocafürdető tó, kacsaúsztató,
nincs annyi feredő teknő,
mi megsokasodva volna Tenger.
Nem szorozható, nem osztható ember.
Nem táborozott, nem
tobzódott és nem toborzott,
csak elfoszlott, csak elveszett.
Kancsal angyal ragadta égbe,
ki rúgdosta lovát bakanccsal.
Nem toborzott ő sereget.
Szent teste mégis Dózsa György teste,
égetik s megétetik veled.

AZ ELSŐ HÓ ÉJSZAKÁJA

Napok az őszi ködben, hetek:
úsztak a novemberi ködben a
házak. Házak: szigetek?
Ha szigetek: születésre, elpusztulásra?
Házak: egy-egy pisla ablak,
egy-egy család, villan a
penge, a nagykés: világháború
ez még, ahogy lassan ölik
egymást, ahogy penészt
virágzik a mész. Esti mese,
ágyba, utána, gyerekek,
s szófogadók:
a gyerekek lekapcsolják
édesanyjukat: a televíziót.

Napok az őszi ködben, hetek,
úsztak a novemberi ködben a
házak. Házak? Szigetek?
S ha szigetek? Van-e élet
a szigeten? Van-e
könyv, tiltott és titkolt remény?
Es van-e: tűz, van-e
kerék? S ha van tűz –
mire van. Égni? Égetni?

Húst megsütni? Embert máglyán égetni?
S ha van kerék:
kocsit futtatni, kerékbe törni?
Van-e élet a szigeten?
Ha van, mondd, milyen,
milyen minőségű élet a szigeten?
S van-e élet a szigeten túl?
S ha nincs, kinek írom én
e palackot, postát,
kinek kiáltok, kinek üzenek?

Napok az őszi ködben, hetek:
úsznak a ködben a házak.
Házak? Szigetek?
Már sokat éltem, ha
nem is látom, csontjaimon
akkor is érzem:
reggelre lehull majd a hó!
Ez az első hó éjszakája.
Ráhull majd a fölszelt,
de oszthatatlan világra,
hull a hó a határban,
hull a hó a határon.

Billegünk jövendőnk felé,
ballagunk sorban.
Kicsi gyerek jön, aki havat

még sose látott. S én,
aki ha nem is látom, csontjaimon
akkor is érzem: reggelre lehull
már a hó. Majd mondom neki:
lásd, ez a hó. Ez pedig
itt a képe, s a hóba
ujjammal beleírom, ez a: hó.

Hahó, hó, hahó, hó,
így játszanak a gyerekek,
hahó, hó, hahó, hó,
így játszanak majd a szavakkal,
futkároznak, így kárognak,
csivitelnek, csiripelnek,
fagyott kezükre fújnak:
hahó, hó, hahó, hó,
a világ háborúi fölött
hahó, hó, hahó, hó,
otthonok, szigetek, kerék és tűz fölött
hahó, hó, hahó: hó,
így siklanak, sikoltanak,
csirikelnek, ciripelnek,
tiltott könyvek, fölsebzett határok fölött
hahó, hó, hahó: hó,
így csivitelnek, csiripelnek,
kultúrák, hóba rajzolt szavak fölött

játszadoznak, futkároznak,
veszthetetlenek, legyőzhetetlenek,
habó, hó, habó: hó.

MEDALION

Egy kurvára

Márvány céltábla
a tested:
mennyi tizes,
mennyi kilences!
Becézlek mégis,
szüzem, szentem.
Szökj fel, tombj,
tombolj,
nagyon szeretlek.

HALAK KÖNYVE

(Újévi, röpke távirat)

Újesztendő, vígságszerző,
most kezd újulni.
Óesztendő, törött pohár.
Újesztendő, vígságszerző,
most kezd újulni.

Figyelj már rám is,
figyelj,
fordul felénk
a kés,
lapjával, élivel.

Újesztendő, új szerelem.
Kutya az ember,
harap, sír, ugat. Halak,
halak: úszunk egymás felé,
miénk a jégverte tavak.

Újesztendő, új szerelem,
libegünk, libegünk:
zuhanhatunk még, s már
szállunk, szárnyunk nőtt:
lebegünk.

Most már álmodunk.
Századvég, ezredvég.
Pszt, pszt, szempilládra
hullt egy
hópehely. Mit ér e pillanat?

Vígságszerző újesztendő,
kutya az ember, rángó
pisztráng az ember, szálló

madár az ember, s esendő
ember végül az ember.

MEDALION

Egy költőre

Felesleges vagyok.
Fölösleges,
akár a béke.
S ha nem szeretsz –
Nevetsz?
Követsz? Lövetsz?

HALAK KÖNYVE

Arcodról a rezdüléseket,
karácsonyi asztal
morzsáit:
összeszedem.

Boros pohár, benne korty
hajósi bor,
bibor, bibor.
Jó, hogy magas vagy,
jó, hogy puha a kezed.

Ti, győztesek,
ámuljatok e vesztes
semmiségeken.

Uti társ vagyok?
Vagy társ,
vagy idegen?

Mik és miképp
súgtak, sugalltak itt.
– S mit? Jó ég! –
Figyelj már rám is,
mint a rengő lombok,

mint áramvert drótok,
figyeld, mit súgnak,
mit jósolnak az idegek.

Talán esély
e versbeírt szerelem,
milyen jó,

vacsorára várok veled,
s azt figyelem:
a kettétört semmit
vagy tányér pisztrángod
vagy pisztráng tested kínálod.

LEFELÉ VEZETŐ LÉPCSŐ

Theodore von Kármán, vagyis Kármán
Tódor 1963. február 18-án a washingtoni
Fehér Ház Rózsakertjébe igyekezett,
hogy átvegye az újonnan alapított
magas kitüntetést, a National Medal
of Science-t. Mikor egy lefelé vezető
lépcsőhöz érkezett, John F. Kennedy
elnök segíteni akart a nehezen járó
tudósnak, aki így hárította el:
„Elnök úr, az embernek, ha lefelé megy,
nincs szüksége segítségre, csak ha fölfelé.”

Az „Aki dudás akar lenni” parancsa szerint
lefelé megyek, le, le.
Jó uraim, lefelé megyek,
immáron a segítségre nincs szükségem.

ÚJ ISTENHEGYI KERT

Hegyről nézem a várost,
mint a madarak.
Az Országház, az Akadémia:
kicsi, komor tömbök. Madárház-
országház, galambház-akadémia,

visszhangzik bennem: amíg ez a ház
nem a miénk. Feketerigók
szemében én is csak pont vagyok.
Törött tükör: csillog a Duna
a fény ölén.
A sirályok: tükör-szilánkok.
Mintha egy ezüst
Góliát fújná:
úszik, lebeg a füst.

Madár-szárnyakkal
röptet az álom.
Röpültem én már
tanyák között és város fölött,
szöllők között és gyárak fölött.
Most nehéz vagyok,
akár az ólom.

Történelmi papírkosár
a kert. Új istenhegyi kert.
Hullanak bele, le az őszi levelek:
Bibó úr bibor, röpke cédulái.

Könnyű volt nekem
– ha szárny nélkül is –
szállni,
s talán nehezebb: itt a kertben járni.

Kitárt kezeimmel hogyha szaladok,
fejbelőtt repülőgép
árnyéka vagyok.

NEM VÉDETT MADARAK

Jaj, szeptember ez, az istenhegyi
kertben dérrel, vérrel
itt a szeptember,
fák köztársasága: az erdő is
agresszív már:
hétujjas
torz kesztyűjét, levelét
dobja a gesztenye lábam elé.

Banyanyár, banyanyár,
fut a repkény,
kiabál.
Tűnődöm,
fegyelem vagy önkény:
a szél ahogy fütyül,
úgy táncolnak a fák.

Faggatom e hónapot, oly fonák.
A nap arany kapuja
tegnap még nyitva állt.

Mára földúlva minden,
– mi jogon? – kozmikus házkutatás!
Az ősz tábornok vezényel itt:
nyakakba sálat és dögcédulákat.

Anyánktól kapott,
borítékba bezárt levél
a születés,
levélben gyöngy az üzenet:
nagyra nőj, kicsi legény.

Utána titkos záradék:
te, halálraítélt.

Partra tett tengeri halak:
szétrobban-e majd a tüdőm?
Vagy az agy: hófehér
karfiol, kettéhasad.
Vagy mint a bábot:
egy autó leüt
– van példa elég –,
emlékművem lesz
eltörött szemüveg?

Vagy nem is emberi kéz,
hanem a fegyver, a gép
terít le majd

az arcnélküli harcban,
egy nevesincs robot,
ki kezes állatunk?
Vagy majom-képű tábornok
makog halált rám s családomra,

mert nincs hátország többé:
színház? –

csatatér az egész világ immár,
harcra készek a hálószobák,
a fürdőszobák, konyhák,
békés asztalunkon
összedől a lekvár.

Vagy öregkori békés havazás:
hullhat fehér hajunk!

Ki tudja? kit is érdekel?
Isten nem védett madarai vagyunk.

KEZEK
(fiammal kéz a kézben)

Két kezemmel karoltalak
s fölkaptalak.
Nem tudom, hogy e mozdulat
óvott,
védett téged,
vagy csak féltett?

Kicsi gyerek,
akár nyaláb
hasított fát
vagy csomagot:
cipeltelek.

Üres telek,
kifordított szőlőtövek,
tuskók jelzik:
itt rég kert volt.
Régi nyarak múltak s telek,
betlehemes játékaink:
apád kicsi gyerek itt volt.

Fölkapnálak. Nem engeded.
Fognám kezed
– mennyi veszély –,

nem engeded.
Kezeknek kötése
– apáé, fiáé –
kibomlik, elszakad.

Először csak a kéz lesz hűtlen,
a fiúi kéz
hagyja el szégyenlősen
apja kezét

– lám a hűség lenne szégyen –,

s lassan külön útra lép
a láb,
s pengénél élesebb:
külön utat hasít a képzelet.

A rég még összekapcsolódó kezek
elúsznak egymás mellett észrevétlen,
mint halak,
mint tengerjáró óriás hajók,
mint vonatok párhuzamos síneken,
mint párhuzamos koporsók.

Nem összefonódás már,
nem kulcsolódás,

ha két kéz
– apáé és felnőtt fiáé –
összeér,
inkább összeütközés,
óriás hajóké,
robogó vonatoké a makett síneken.
Hogy ki is az erősebb:
a kézfogás most gyöngéd erőpróba.

Kezek: ti kezek, konkrétak, nehezek.
Kezek: ti békejobbot nyújtó kezek.
Kezek: ti lángoló madarak.
Kezek: ti világhódító hajók.
Kezek:
végül már nem adunk
egymásnak kezet,
csak szemünk mozdul
kezünk helyett,
csak nézzük egymást,
dacosak,
tékozlók,
hűségesek.

MIT REMÉLSZ?

Aszályos, szomjas föld
az agy: esőt, esélyt leső.
Befogad: híreket,
kommentárokat, könnyű kis
dalokat. Hírek: ti
megvámolt havazások;
ti kommentár-jégverések,
kikopogjátok homlokomon,
hogy mért jó nekem, ami nem jó.
Könnyű kis dalok, lányos tavaszi
záporok,
ti vagytok kedvesek.

Emlékszel? Mit remélsz?
Nem emlékszem. Nem remélek semmit.
És rám emlékszel?
A nyárra, a porrá égő házra:
piros ruhádra?
Az érettségi tétel voltál:
házak falára írtam föl neved.
Mit hittem én? Hülye kamasz.
És mégis, mégis, mégis.
Létrát támasztottam a falhoz.

Galambpadlásra? Dehogy!
föl az égig.
Emlékszel,
vásárfiát is vettem neked.
Bal zsebemben törött tükör:
a Nap, jobb zsebemben
olvadt cukor:
a Hold volt.
A pulykatojás: szeplős arcod
hogy ragyogott. Ó,
első szerelem.
Az ember anyaszült
meztelenül állt,
kezében nem volt csokor virág:
csak szorongatta gyűrött zokniját.

Aszályos, szomjas föld
az agy: esőt, esélyt leső.
Befogad: híreket,
kommentárokat, könnyű kis
dalokat. Hírek: ti
megvámolt havazások;
ti kommentár-jégverések,
kikopogjátok homlokomon,
hogy mért jó nekem, ami nem jó.
Könnyű kis dalok, lányos tavaszi
záporok,
ti vagytok végül kedvesek.

LEVÉLFÉLE ÖNNÖNMAGAMHOZ

mottó:
Magamnak
szamárfület mutatnom
szabad,
s mulatni önnönmagamon
szabad.
S ha te kinevetsz?
Majd megtudod,
ököllel bokszolom ki
cúgos orrodat.

Ki vagyok én? Zsarnoki király?
A guruló Nap véres koronám?
Seggbe rúgott és elzavart a nép.
Szép kép lenne, ha éppen
én lennék.
Nézzétek, az ex-király
berúgott:
az orra nagy és nagy orra
piros. Körbe ha nézek,
tükörbe nézek: ez
nem én vagyok.
Vagy diák? Garabonciás
diák?
Ki szikkadt földetek fölé
köpönyegéből felhőt kiráz,
ki hogyha szól: szava méz,
szava máz,
zárhatjátok a lányotok előle,
tekintetétől lehull a vas lakat,

pillantásával emel föl és
dönt le falakat.

Nem beszél, ő a szél talán?
Szavakat:
faleveleket beszél,
emberi nyelven
annyit se szól: „da”,
annyit se szól: „nyet”,
láttatok ilyen szörnyet!

Itt a nemzeti nagy vadásznap,
állj be te is hajtónak, vadásznak.
Nem, nem. Fácánra lőnek,
s a földre te zuhansz le;
mert a vad te vagy, a madár
te vagy,
reád vadásznak:
keserű szivedet vadasan készítik el.

Vagy varázsló vagyok?
Szeretteim gyertek:
hangok, jelek, szavak, ragok.
Te is, te fontos pontosvessző.
Határ vagy, lezársz, bezársz te;
meglódul mégis a mondat,
határtalan vagy.

A gát vagy, lezársz, bezársz;
meglódul mégis a mondat,
a gáttalan, áradó mondat.

S színeim:
a fű zöldje, ha ki a kertbe,
zöldbe,
a zászlószín zöld,
a zöld hályog és zöldellő remény,
az árnyalatok, zöldek:
katonazubbony zöldje, szemedé,
és pártos Zöldek és a
zöldfülűek,
mind-mind tollam hegyén.

Mondd,
nevetséges vagyok nagyon?
Pontosvesszőimmel, zöldek
árnyalataival,
zuhanó madaraimmal?
Röhejes vagyok nagyon
megszólaló fák erdőivel
korhadt idegeimben?

Világom kulcs-szavai:
„rites and rights"
mondottad rólam

kanadai
Kenneth McRobbie.
„Varázslatok, jogok.”

Igaz lenne, mondd!
Nevetséges vagyok nagyon,
ahogyan jobb kezemmel
tükör-világokat varázsolok,
ahogyan bal zsebemben
fosztott, piros
kukoricacső a jog.
Röhejes vagyok nagyon
megnyúzható kiscsikóimmal,
teremtett világommal, jogaimmal?
Nem tudom.

*

Írtam e verset
ezerkilencszáznyolcvanháromban,
lakván – sajnos – nem háremben,
nem is Jeruzsálemben,
a Felhőkakukkvárban sem.
Írtam, alföldi ember
az Istenhegy hátán, fenn.
Elszelelt harminc évem immár,
de nem kész, nem is készül leltár.

Hisz élni szeretnék még,
élni akarok még,
ismerkedni, világ
lakataiddal,
lakatlan ligeteiddel.

Bár nyers szívemnek a halál
– játékból? haragból? –,
mint kampóra akasztott húsnak
a gyönyörű komondor,
már nekiugrott sokszor.
Mondhatod rólam:
ím, itt az ember,
egy alakban.
Egy alakban, de
százféle maszkban
valék Prágában, parázs
Párizsban, Gdańskban –
felelem én.

Színház ez,
hisz láthattad: szerepek, színház.
S az előadás most véget ért,
játszottunk:
ki babért, ki babérért,
ki bérért,
ki lovának marék zabért.

S volt ki nem kapott,
alamizsnát nem is kért.
Nem tűrhette.

LÉPCSŐK AZ ISTENHEGYEN

Lépcsőiden lépdelek egyre,
hová ember, quo vadis?
föl a mennybe?
Nem, nem, csak föl,
fölballagok a hegyre.

Az Istenhegyen
Diána utcai templom előtt
csitrik futkosnak,
istenre nem gondolnak.
Nekem van,
másnak nincsen rá gondja.
Feledjem-e?
hajtsak-e térdet?
s adjak fejet?

Hétköznap.
Most nem is harangoznak.
A templomkapuhoz csak
csonka gesztenyesor
gyalogol.

Fordított kőműves kelemen:
döntöm, rontom le a
falakat. Mint szobrász
nézek a templom
szikla-tömbjeire:
ha benne lakozik,
hát mutassa meg arcát az Úr.
Öklömmel ütöm szét a falakat.
Mint az idő:
fogaim malmán őrlöm meg
a köveket,
de isteni orcára nem lelek.

Csak ember előtt
– templom építő ember előtt –
hajthatnék térdet
s fejet.

Látod, fiam, dicső oltárokat
emelt az ember
az égi és földi
hatalmak előtt,
ha hatalmukat dicsérni
kényszerült!

Vádolsz majd.
Azt mondod: csípős suhány,
nagyhangú suhanc, könnyű
pörölni azzal, aki hallgatag.

Felelem, így van rendjén:
az élet kiáltson túl
a nemlét csendjén.

Vádoltál, isten,
vádollak én is, a bűnös te vagy –
az embereket engeded meghalni.

Lépcsőkön lépünk
fiammal, föl, föl,
nem a mennybe,
nem is a fellegekbe.
Alázat köveiből
épített templomhoz,
csak föl a hegyre.

Lépcsőkön lépdelünk –
s ezek a lépcsők
bennünk is körbefutnak,
tanulságok és tanúságok,
évek, homályok és fények
csorba lépcsőfokai.

Ősz van. Kicsi fiammal járok
az Istenhegyen.
Apaka, így szólít: apaka.
Minden család széthull –
tűnődöm,
hull, s tüze kihűl:
én még melegszem – amíg lehet –
pisla lángjainál.

NOVEMBERI PÁRBESZÉD

November: bölcs öregember,
ködöt köhög, fehér habot: havat
köp a fára, csupasz ágra.

A november, én, csak én vagyok örök,
pöröl s forgó szelekkel körbepörög.
Eldobott újságpapír? Vagy csákó?
Papírlap repülő? Lezuhanó, lapuló híreivel?
Eldobott újságpapír, jövök: jön a november,
forró leget s jeget
fúj rája, fölkapja, röpteti,
földhöz vágja.
Én a november, láttam apádat,
nagyapádat,
akit te sose láttál: láttam

dédapád, szépapádat.
Falevél, mindenki falevél – sziszegem,
sziszegi fogaim mindenség-résein a szél,
s meg se döbbenek, meg se rezzenek.
Láttam költőt és hódoló fejet:
meg se döbbenek, meg se rezzenek.
Falevél, mindenki falevél – sziszegem,
sziszegi fogaim mindenség-résein a szél,
s láttam levágott kezet, országnyi testrészeket:
meg se döbbenek, meg se rezzenek.

Kisfecskét sose láttál, november,
bölcs öregember, hülye öreg.
Kisfecskét: világra tátott szájat,
bölcs öregember, hülye öreg.
Ezért nincs benned rettenet, se irgalom, se alázat.

FEKETERIGÓ-SZÜRET

Földön az almafák lombja,
de a fákon, az ágon
dérütött gyümölcs.

Kertnyi öröklét,
percnyi öröklét:
itt nem volt szüret még.

E lombtalan, meztelen fák
milyen paráznák –,
figyelem, ahogy sétálok
a Tündér úton, fönn a hegyen.

Csak a feketerigó-szüret:
ideröpülnek, a kitakart
almákba
ők ütik éles csőrüket.

Halk feketerigó-kopogás a kert,
hallgatom, fülelem, ahogy sétálok
a Tündér úton, fönn a hegyen.

Mennyi még, mennyi év?
Mennyi késői szüret, mondjátok,
égiek, madarak?
S mennyi még, mennyi szüret,
emberek,
földiek, vadak?

Dérütött almafák lombja már
földre hevert.
December. Téli kert.
Most szüretelnek a madarak.

KÖRHINTA

Elmúlik minden, ami lesz;
az lesz a jövőnk, ami volt.

ISTENHEGYI DÚDOLÓ

Sétálok az Isten-hegyen, ma otthontalan,
ma istentelen. Hiszen eltűnök,
már azt hiszem,
csak szó leszek, szótári szó.
Felnőtt fiaimnak: emlékek házfalán kép,
arcukon földerengő ismerős mosoly.
Gyerekarc: hiszen apjuk is gyerek volt még,
csak fölnövelte hűség, felelősség.
Különös, hogy minden költő gyerek,
gyerekként ül mostohája,
az idő térdén.

Ahogy az istenhegyi lépcsőn lépdelek,
lassan dúdolni kezdem magamban:
nem látni a sok fától az erdőt,
nem látni a sok verstől a költőt,
nem látni a hírektől életed.

Valami vers-töredékre leltem,
ahogy léptem és befelé figyeltem.

Sétálok az Isten-hegyen, ma
otthontalan, ma istentelen.
A világtérképen látom
terrorizált, fölfegyverzett, új óvodátok,
én az ki fegyvertelen,
mégse a fegyverektől félek.

Lépj mögém halkan, puhán lépj,
mint egy macska, és vedd el
szinte lopva, versem
– ezt, amit éppen megtaláltam.

És te,
te lásd meg majd a sok fától az erdőt,
és lásd meg majd a sok verstől a költőt,
és lásd meg majd a hírektől életünket.

Lépj mögém halkan, puhán lépj,
mint egy macska, és vedd el
szinte lopva, versem,

vedd el, tisztítsd meg,
légy rá büszke.

ÍRJ VERSET HELYETTEM

Zöld erdőben, zöld mezőben
sétál egy madár.
Láttál-e már,
írtál-e már madarat, írógép?
Hang. Harag. Harang.
Hang. Harag. Harang.

A tél szava majd megitél:
hó hull, és hajunk is hullik
szőkében, feketében. Nyakunkba
lógó sál: hajunk. Legyen áldott.
S szemünkre hulló haj, hajunk.
Legyen áldott. Nézd, nézd,
gitárunk fája: ördögök
ördöngös fája. Gitárunk fája?
Elpattant húrja?
Meg az értetlenség – újra!
Harag. Hang. Harang.
Harag, hang, harang.

Hány pofont kaptál apádtól,
anyádtól. Gyermek,
karácsony napján is megvertek.
Hevertél akkor hóba, magas hóra,
„hó hull és hajunk is hull”.

Harang. Hang. Harag.
Harang-hang, harag.

Írj verset helyettem,
Én elmegyek.
Az első lépés az én lépésem,
második szó a harangszó,
a harmadik ócska ladik.
A negyedik: ha engedik.
Harang, harag, hang.
Harang. Harag. Hang.

HAJÓSI CABERNET DICSÉRETÉRE

Igyunk, igyál. Mindenki víg, kit
ver a gyász. Mindenki víg, kit
erő emel, kit földig lever az erőszak.
Igyunk, igyál. Ha ég a ház,
igyál, ha épül, majd porig leég,
igyál, hisz fölépül újra.
Te hirdetted, hogy nemzedék kell. S nem
vagy magad most, mondod: magadnak.
Könnyen felednek, könnyen föladnak.

Kerestél volna köteléket,
mely nem kötél, csak kötelez.

Emberiség? Nemzet? Város?
Család? Vagy a férfi társak:
pillantásotok egy nőre rácsap,
ahol a kicsi vesszeje, ahol
csípője tengerpartja: ott volt a
világ közepe,
dicsekedhettek egymásnak.

S micsoda lányok, micsoda város!
Micsoda ócska lányok, ringók?
Lábukon erek: kék iringók.
Virágok. Áldottak a lányok.
Kicsit bunkócskák, kicsinyt ringyók.
És ez a világtalan, mosdatlan város,
határos a kerek erdővel:
fejbe lőtt fácán, vaddisznó, szarvas
ott köt békét a túlerővel.

Igyunk. Igyál. Mindenki víg,
kit öröm ér. Mindenki víg, kit a
közösség égig emel, és el nem ejt.
Igyunk, igyál. Hogyha fölépül,
és romba nem dől az a ház.
És nem csontodból épül, és
nem hamuddal keveredve
épül föl végül, s nem menedékül.
Majd nem kell menedék, ha nem kell, menekülj.

Emeljetek föl, kicsi szárnyak, kicsi
ikaroszi szárnyak, s ne
csapjatok a szikláknak.
Emeljetek föl, kicsi szárnyak, izzó
szitakötő szárnyak,
hajnali hártyák, szúnyog-szárnyak,
Kondor Béla repülőjéből
letörhetetlen lécek, szárnyak,
rőt angyalszárnyak, röpülő szőnyeg,
légzsákok, léggömbök, szálló ernyők.

Nem a földön, rajtatok állok,
s csontokon lépek, hogyha járok,
elhunytak, drágák, hullt virágok,
épp lábujjhegyen, hogy ne fájjon.
Épp lábujjhegyen, hogy ne fájjon,
elhulltak, drágák, elhunyt virágok,
csontokon lépek, hogyha járok,
nem a földön, rajtatok állok.

Részeg vagyok most, tündöklő részeg.
Markomban fölrobbant pohár.
Baltával ugrok, kisfejszével
remegő rímekre, részletekre.
Szétverem a verset, nincs költészet,
szent vagyok, öklelek, öklendezek.
De a vállam belesajdul már,

széteső, vízmosta vállam:
lépnek rá fiak, pólyált lábak.

Mégis szeretlek, szétvert költészet.
Mégis, mégis, tiprott virágok.
Mégis, mégis, devalvált várak.
Mégis szeretlek, ringyócska lányok,
vérző kötések, puhácska lábak.
Mégis szeretlek, nemzedékem.

Tüntessetek, tündököljetek bennem, akarom.
Segíts, pohár bor, legjobb borom.

ÉNEKLŐ SZOBOR

Kedvesem, milyen hosszú az út,
onnan, hol megfogan,
odáig, míg megszületik,
s addig, míg végére ér majd.
Az a kilenc hónapi várakozás:
metafora, a várás metaforája,
igen, hosszú az út embertől emberig,
bakancsot húzhatsz, csavarhatsz kapcát,
lejárhatod a lábad térdig, tövig.
Attól, míg megkívánunk valamit,
addig, míg megkapunk valamit,

mint a csomagot,
mint kitépett szárnyú hírt.

Attól, mikor megkívánunk valamit,
mint éhes ember sült hús illatát,
egy karcsú pisztráng arany csöppjeit,
egy tálnyi szőlőt, gyümölcs tornyait,
s az éhes ember vonszolja magát,
átfúrja magát étlen napokon,
íztelen étkek, gyors falások közt
hordozza hitét,
hogy később, egyszer majd,
egyszer: pisztrángok arany csöppjei.
Egyszer majd: úgy lesz, csak
vágyunk tudjon kitelelni addig,
csak el ne fagyjon,
ki ne száradjon az álmunk,
nehogy álmunk-feledten ébredjünk,
mint riadt házőrzők, fölriadt kutyák.

Milyen hosszú az út, onnan,
mikor megkívánunk valamit,
mint szomjas ember hideg kútvizet,
mint szomjazó az aszú borokat,
ki inni már nem is szájával tudna,
ki inni már egész testével inna,
átitatná magát, egész testét,

itatóspapír volna vagy szivacs.
Egyszer majd úgy lesz, egyszer majd,
csak szomjunk tudjon kitelelni,
csak ki ne pusztuljon szomjunkról –
szomjunk oltásáról az álom,
ki ne száradjunk, ki ne pusztuljunk.

Milyen hosszú az út, onnan,
mikor megkívánja, odáig, míg megkapja.
Mikor megkívánja, a háború dög-idejében,
a háború totemében, lótetemében,
kísértet időben, mikor
nyáréjszakán a légy, zümmögve
berepül nyitott szemünkön a szúnyog,
milyen hosszú az út onnan,
mikor megkívánjuk
a háborúban a béke pillanatát:
s vonszolni kell a rongyos testet,
a rongyos testben a rongyos zászlót odáig.
Egyszer majd. Csak addig
nehogy disszidáljon belőlünk a remény,
nehogy kizuhanjon belőlünk,
robogó vonatból, a béke.

Milyen hosszú az út, onnan,
amikor egy gyereklány
maga is gyereket akar már,

odáig: szülni készül,
egész testében görcsöl, remeg.
Milyen hosszú az út, onnan,
amikor egy gyerek megkívánja
a sírást, elfogja a bánat,
odáig, a panasz:
érett kelés, testéből kifakad.
Onnan, egy gyerek megkívánja
a nevetést, körüllengi az öröm,
odáig, jókedve kicsordul, odáig
nevetése a köveken leszalad,
odáig, a Gellért-hegy kövein
lepatakzik nevetése.
Csak kedvünk tudjon kitelelni,
csak be ne fagyjon, ki ne apadjon.
Csak meg ne
savanyodjon bennünk a közért tej.

Milyen hosszú az út, míg megkívánja
– s meg is kapja – a nomád Európa
Párizst, kölni-illatú könyveivel,
vagy Párizs, a migrénes nagyasszony
míg megkívánja – s meg is kapja –
a nomád Európát, ihaj-csuhaj.
Milyen hosszú az út, csak meg ne
romoljon bennünk az ízlés, ki ne
pusztuljon belőlünk az a perc.

Milyen hosszú az út – a harangkongásig,
onnan, mikor a toronytalan város
megkívánta a zúgást.
Onnan, amikor a trampli szódásló
megkívánta a futást, szabadságot,
odáig, amikor el is futott, utána:
ostorával a részeg szódás, gyalog,
ne te, ne, az istenedet, ne te, ne.
Csak el ne rohadjon bennünk a futás,
csak meg ne dögöljön bennünk a csikó.

Milyen hosszú az út, attól, addig,
milyen hosszú az út, onnan,
hogy egy kicsike, lírai tank
megkívánja a hatalmat, vándorlást,
odáig, el is indul elsöpörni
a túl prózai népeket, határokat.
Csak addig, csak közben
le ne zuhanjon bennünk a madár,
torkon ne ragadjon bennünket a nyakkendő,
torkunkon ne akadjon egy kedd,
vagy egy nokedli.

Kedvesem, így udvarolgatok neked,
kedvesem,
udvarod felsöprik cirok szavaim.
Ha ráérsz, tűnődj el azon,

hogy „Milyen hosszú az út”, papamm.
Milyen hosszú az út, ettől,
amikor udvarolgatok neked itt,
addig, míg egy őrült korrektor
megkívánja az alkotást,
s kiigazítja kezem vonásait.
Ontológia helyett
onkológiát ír, oly emberi.
Idegen szavak kiejtésének szabályai
helyett: az ember ablakon
kiejtésének szabályai,
úgy tréfásabb, szellemesebb.
Csak közben, papamm,
csak közben, míg szembeszállnánk,
le ne essen a fogasról,
agyon ne üssön bennünket a szivárvány.

Kedvesem, ez egy lírai dal
az utakról.
Kedvesem, ez egy lírai dal arról,
milyen hosszúak az utak,
pa-pam-papam, kedvesem, fogd a
gitárod, fogd a gitárod, tapogasd,
tapogasd ki, hol a legkeményebb
a fája, hol a legkerekebb,
és ott: ott rúgd seggbe.
Kedvesem, ha akarod,

el is énekelheted ezt a lírai dalt,
pa-pam-papam, most jön a vége,
most jön a refrén, a röfrén:

Milyen hosszú az út,
kedvesem, milyen hosszú az út,
csak közben ki ne pusztuljon,
ki ne száradjon az álmunk,
csak közben ki ne zuhanjon
belőlünk, vonatból a béke,
csak közben meg ne
savanyodjon bennünk a tej,
csak közben meg ne
romoljon bennünk az ízlés,
csak közben el ne botoljon
lábunkon a futás, csak közben
meg ne dögöljön bennünk a csikó,
csak közben le ne zuhanjon
bennünk a madár, csak közben
torkunkon ne akadjon a kedd,
csak közben le ne essen a fogasról,
agyon ne üssön bennünket a szivárvány,
kedvesem, írtam egy
lírai dalt az utakról.

A KÖLTŐK VONULÁSA

1984. december 3., hétfő,
új versem kezdem, bár már késő,
fogyjon az út, siessünk, társak,
írom az Isten-hegyen –
tények, tények, tények,
nem szeretem a tényeket.
Fekete tollam is kifogyott,
Lumocolor 313 wasserfest,
most a pirossal írom tovább,
tények, tények, tények,
homokra építkezünk, romokra,
szétütött homlokokra,
kapaszkodj meg, kapaszkodj
a legapróbb tényekbe,
nem szeretem a tényeket,
eltakarják a lényeget.
A költők bevonulnak a tényekbe,
a költők kivonulnak a tényekből.

Domi, a költő
nem él már Újvidéken,
régen dzsessz-zenész volt Délen,
most
éjszakai portás „Svédben”.

Svédország messzire van.
Domi úr, mennyire messzi?
Domi, a költő
nem ír már verseket
se magyarul, se svédül,
a pojáca csak költi,
cifrázza, csak rázza,
az igazi költő meg
megnémul végül.
A torka beomlott tárna.
Elmennék hozzád, ex-költő,
vigyél be magad mellé
éjszakai portásnak.
A költők bevonulnak Svédországba,
a költők kivonulnak Svédországból.

Most télen újra jártam Újvidéken,
ittuk a sört habzó éggel,
mint régen.
A kínai vendéglőben
nem ettük pálcával a rizst,
a pálcikát már ellopták mind
a vendégek.
Az újvidéki lapot
lányok várták:
békebeli téli üzenet,
rajzoltam nekik egy szivet.

A szív nem volt mézes kalácsból,
tollal véstem rá a papírra,
se nyíllal átlőve, se galamb.
Most télen újra jártam Újvidéken,
ittuk a sört habzó éggel, mint
régen.
T. O. nézte és kikacagta e szíveket.
A költők bevonulnak a szívekbe,
a költők kivonulnak a szívekből.

Mint ledőlő házat,
újra kell építeni a költészetet,
újra kell alapozni
a versek házát is,
nagy szavak: salétromosak a
falak.
Klasszikus téma:
én például a céda-
versekre is építenék.
Körmöcbányai táncszó:
mint a tiszta üveg, átlátszó.
Szupra aggnő, szökj fel kabla,
Haza jött férjed, tombj, Kató!
Hangos szavad most vedd
halkabbra, remélem, az
áhitat áthat, átitat.
Mai Kató, Katim, Katám:

jaj, te lángoló olló,
szerelmem, te örök,
etess, nézz rám,
tányérodon ott a pisztráng,
s rántott fehérmáj!
A költők bevonulnak a kurvákba,
a költők kivonulnak a kurvákból.

Fehér lovon jön Horthy tata,
vitéz,
és Csokonai Mihály is vitéz.
Itt mindenki vadász.
Itt mindenki vitéz.
És jön a Rákosi tata,
emlék: sajgó prosztata.
Rákosi, félve írom le
a neved. Félek,
félelmetes a neved,
pajtásom voltál, pajtásom,
mondd, a történelmünk csak
rákosis vagy rákos is.
El kell küldeni a
történelmünket szövettanra.
De hisznek még a kölykök,
hisznek az egészségben,
de hisznek még a kölykök,
fejükre rá ne roppantsd,

hisznek a teljességben.
A költők bevonulnak a történelembe,
a költők kivonulnak a történelemből.

Már későre jár,
otthon a család
már biztos megvacsorált,
feleségem a kegyelmes
államéktól vitt haza
fél-tányér vacsorát.
A gyerekek is nyugosznak,
szuszognak:
két indián, két gavallér,
karácsonykor két
boldog böllér,
egy nagy ágyon:
alusznak
fölnagyított tenyeremen!
Egyik álmában új kocsit veszen,
másik vadász, az erdőt járja,
leghűbb társa a kutyája.
Későre jár, a feleségem
gyulladt szemére rátette már
a kamillás borogatást.
Már későre jár.
A költők bevonulnak a családba,
a költők kivonulnak a családból.

Ring: két boxoló, az egyik bivaly,
a másik puha, mint a vaj.
Egyikük kezén csillog a boxer,
másikuk kezén megvillan:
csillag a boxer.
Három menet, a profi bemegy,
meghajol, integet,
állon vágja a költészetet.
Talpra, költészet, hétig számolnak
fölötted, hétig,
büszke fejed hétre fölveted,
fölállsz, talpon maradtál,
jól van, talpon.
Három menet, a barna medve bemegy,
brummog, meghajol, integet,
szájon vágja a költészetet.
Talpra, költészet, hétig számolnak
fölötted, hétig. Büszke fejed
hétre fölveted.
Fölállsz, szédelegsz, de ütsz, s már
előre is lépegetsz.
A költők bevonulnak a ringbe,
a költők kivonulnak a ringből.

Így vonulunk mi, barátom,
így vonulunk a tényekből,
így vonulunk Svédországba,

így vonulunk a szívekből,
így vonulunk a cédákba,
így vonulunk a történelemből,
így vonulunk a családba,
így vonulunk ki a ringből.
Így vonulunk mi, barátom,
így vonulunk a tényekbe,
így vonulunk Svédországból,
így vonulunk a szívekbe,
így vonulunk a cédáktól,
így vonulunk a történelembe,
így vonulunk a családból,
így vonulunk be a ringbe.
A költők bevonulnak a költészetbe,
a költők kivonulnak a költészetből.
Így vonulunk ki, barátom.
Így vonulunk be, barátom.

HIPPI KARÁCSONY

Nézd, nézd, a levegőt
megvonalazták december
pókhálós,
ezüstös szálai.

Hajnal van, nézd,
mászik, araszol
az ég falára föl
a Nap.

Fagypont. Kapcsolatok
fagypont alatt.

Fázom. Pókfonalak a napsugarak.
Nézem, hogy araszol
az ég falára föl
a pók, a Nap.

Zene szól,
zászlók: félárbocon a szavak.
Az utcakövek:
kiadatlan verskötetek.
Zene szól.

Szavak, szép
jelszavak:
MAKE LOVE, NOT WAR.

Tapsolunk,
taposunk rajtatok
járdára festett szavak.

Nap, te Nap,
ezüst hálódban
egy szúnyog
fönnakadt,
nyárról ittragadt.

Honnan e téli határban,
honnan e
síró szúnyog?

Nem is az. Jégverte, hófödte fa:
a megremegő lábak, áttetsző szárnyak:
faágak.

Jégverte, hófödte fácska
szúnyogteste a téli tájban.

Keretek, korlátok:
fénylő,
csukott ablak négyszögében
állok.

Nagyon szeretlek.
Hajadba tűzök egy szál
virágot.

Kinn csend.

Benn csönd.

Kincs e csönd.

Kocsiút,
nehéz kocsi fut,
üti a szódás
a lovát, kiabál.

Nemrég még
minden egész volt,
ostor pattant, s minden
kettétörött.

Fele szemét. Fele arany.
Hozom a fölszalagozott,
kettétört karácsonyfát
kettétört asztalodra.

Fénylő ablak
négyszögében állok.
Tányéromon: gesztenye,
dió, noszpolya.
Mind jó borkorcsolya.

Pocsolya. Befagyott pocsolyák
jeges tükrén siklani jó.

Nem is kell korcsolya,
napestig csúszik a kicsi cipő.

Gyors önarckép:
tekintetem is
átsiklik az ablak
befagyott tükrén,
Tükör én.

Forró teák. Tüzes borok.
December ezüst napjai.
Embermagány és táborok.

Egy olyan,
egy olyan verset,
egy olyan verset kellene írni,
amelyiknek nincs vége,
amelyik hirtelen
szakad félbe,
nagy fehér lapjait
aláírhatod,
továbbírhatod.

EZREDFORDULÓPONTON

(1985–1989)

Gyöngysor és sebhely

[PINTÉR LAJOS]

Pintér Lajos, hidd el –
szeretlek? nem szeretlek?
és talán egyre is megy,
ha magadnak mondod,
tükörbe mondod: mindegy,
ha széplány mondja: mindegy,
ha asszony mondja: mindegy.

Feküdj végig a homokon,
a nyári homok-szőnyegen,
tudod: napod fönn ragyog most,
szemedet lassan lehúnyod:
szempillád ólomnehéz,
pihen, elnehezül
a váll, kézujj, a kéz,
balga, azt hallgatod,
a szíved ver, dobog.
Darázsfészek a Nap,
a napsugarak darazsak:
dongó-darázs, te drága.
Vaddarázs szárnyán röpül a nyár,
vaddarázs szárnyán röpül a nyár.

Nevedet hallod mondani,
hallod, megszólít valaki –

Valaki eléd áll most,
eltakarja az áldott
kilátást: égre, ragyogó nőre,
pelenkás csecsemőre, jövőre,
eltakarja az áldott
kilátást a mostra,
a mostoha jelenre.

Mondod neki: elmenjen,
a francba takarodjon.

De eléd áll, az árnya
testedre rávetül:
árnyékban az ólomnehéz
húnyt szempillák,
a váll, a kéz,
a terroristák jönnek,
foglyuk vagy, ráddörögnek.
Látod, úszik egy hajszál,
egy göndör, arany hajszál,
fiad hajszála fölött
károg fekete olló:
kiscipők, surranók, kapcák,
tánc-szók, vezényszók, hapták,
az út végén kaszárnyák.
Zokogsz és átkozódsz.

Vaddarázs szárnyán röpül a nyár,
vaddarázs szárnyán röpül a nyár.

Kommandók eléd állnak,
vigyázzban föléd állnak,
kopott iktató könyvvel
könyvelők eléd állnak,
könyökvédős kabátban,
komondor-fehér ruhában
vigyázzban föléd állnak.

Kérhetsz tőlük te bármit,
s te kéred: lépjenek le!
Hisz eltakarják a Napot,
hisz eltakarják a Napod.

Elmúlik lassan a nyarad –
jönnek, mennek a divatok,
s te nem vagy divatos,
csak hű, csak korszerű.

S ez szolgától: kevés.
Föléd lépnek, kézben a kés,
te kezedben is villan a kés,
világ világa: ez a békeharc.

„Hazafiak vagyunk, bolygónk
patriótái" – szól a Greenpeace,
hahó-hahó, hahó, hahó,
hazafiak, a süllyedő hajón,
zöld a béke és piros a vér,
zöld a béke és piros a vér –
sós íze, tengersós íze
a szájamig elér.

Szélcsend.
A levegőben megállnak
a hulló gesztenyék. Világosbarna
héjuk mára már oly sötét.

Tök-forma rongylabdáját,
a Földet nézi egy angyal
tűnődőn: szétrúgja-e?

Énekelni, ó, nem, nem,
csak hümmögni, csak
zümmögni, fogaid közt
sziszegni,
hogy megbűnhődte, meg, meg
bűnét a bűntelen.

Nevedet hallod mondani?
Ordít? vagy szólít valaki?

Névtelen, arctalan jövőd
néven szólít vagy rád üvölt,
néven szólít vagy rád üvölt?

Szeretlek? Nem szeretlek?
Tükörbe mondom: mindegy,
széplánynak mondom,
asszonynak mondom: mindegy,
talán egyre is megy –
Kelj föl végre a strandról,
a nyári homok-szőnyegről,
szemedet lassan nyisd föl,
szempillád pillekönnyű,
könnyű a láb, a lábad,
és fuss, fuss. Szinte szállj:
vaddarázs-szárnyon, mint a nyár,
vaddarázs-szárnyon, mint a nyár.

JÁTÉK

Ünnepek. Bálok. Ruhák:
puhák, oly selymesek,
sejtelmesek.
Fölfénylenek.
És bakkancsok, bőrcsizmák:
egy téli kertben

járasz bennük, gyermek,
fölfénylenek.

DÚDOLÓ

Rozsdált emlék a réz-tanya,
pa-pam, pararam, papam,
rozsdált emlék a réz-tanya,
pa-pam, pararam, papam.
Apánk epeíz,
csak földünk anya,
papam, para-ram, papam.
Álomi dűlő, magad: ledőlő,
álmodban virágzik a mák.

ANYÁM SZEMÉBEN

Szegény anyám szemében
öltönyösen vonulok, hófehér
hajsátor a novemberi ég.
Anyám szemében simán,
könnyedén, szökellőn járok,
mint egy őz, mint
kertünkben az ősz.

Anyám ragyog, anyám örül.
Szegény anyám szemében
vonulok büszkén.
De a levegő megfagyott körül.
Ha akarná, ha látni
akarná, látná ő is,
jobban látná vaksi fiánál:
hogy a levegő megfagyott körül.
De ő behumott szemmel nézi,
lehunyt pilláján vetíti belül
győztes, tündéri vonulásom.
Tél jön,
hajnalban már fagyott,
késsel: kézéllel szelem
a levegő fagyott tömbjeit,
ahogy a kertet járom.
S csak kutyám jön velem.

Jeget szór széjjel a szellő,
reszketnek, dideregnek
a szüretkor kinnfelejtett
szöllő-szemek.
Kicsi kosárral járhatsz.
Szedheted, böngészheted.

Nem lehet.
Maradjanak csak kint a kertben,

vesszenek, feketüljenek,
jelképnek tűnjenek:
éljenek, feketélljenek.
Anyám nem szereti borostám,
gyűrt ingem, pulóverem,
tépett farmerom nem szereti,
pöröl velem.
Futok el tőle, fut a kapun át
a lestyán, borostyán.
Csak szegény anyám szemében
vonulok öltönyösen,
szállok szépen,
mint a büszke vezérek.
Mint a politikusok. Mint a
hivatalnokok:
öltönybe öltözött léggömbök,
kik pattognak a hivatal
létra-fokain le s föl.

Szegény anyám, ne sajnáld,
hogy közöttük én nem vonulok.
Ne sírj anyám,
majd én is tört fénybe öltözöm:
ha végül szemedbe költözöm.

KÁRTYAVÁR

Füstölő kehely a kályha,
a csongrádi házban
apámék egy fűtetlen szobában,
a jégcsaplepte ablak nyitva áll.
Asztalon az ördög bibliája,
agyonolvasott kártyalap.
Vércseként köröz fölöttük,
a pálinkáspohár is körbejár:
szájukra le-lecsap.
Ülnek kucsmában, nagykabátban.
A gyerekek: nagyszemű, álmos kibicek.

Snapszer a játék: tökre zöldet,
dió-asztalra öklükkel ütnek.
A tökre zöld lap kell épp,
zöld az ász, nyerni úgy lehet.
Láttak a világ polcain
épp elég tök-fejet,
alsó és fölső polcokon épp eleget,
fejükön zöld kalap volt:
mert tökre zöldet, emberek.
Csíp a füst, a világ dolgait
kártyások könnyezve nevetik.

Lovaskocsival hordtak tököt,
az őszi ködben úsztak nemrég,
szálltak szárnyanőtt fogaton.
Kocsiztak zöld bársonynadrágban:
mert tökre zöldet, emberek.
Csíp a füst, a világ dolgait
kártyások könnyezve nevetik.

Stüszi vadász az erdőt járja,
ereje: a vállán puskája.
Emeli kezét esküre,
esküszöm, éltedre török
butácska őz, szaglászó dámvad,
éltedre, fostos nyulacska.
A bundád szitává lövöm.
Tágra nyílt álmos gyerek-szemek,
csöpp tenger-szemek lesik
a kártya meggyűrt üzeneteit:
a stüszi vadász egy tökfilkó.
Álmukban őz, szaglászó dámvad,
fostos nyulacska elszalad.
Tökre zöldet: a hártya-
vékony kártyalap fölött
lebeg, úszik a zöld
gyerek-öröm, gyerekkacaj.

Snapszer a játék. Apró pénz pörög,
még laposabbak a lapos bukszák.
Kicsi pohár. A jó pálinkát
egyetlen kortyra magukba isszák.

A kártya karcsú tornyait
fölépítik a gyerekek.
Kártyavár, kártyavár:
még egy lap és még egy megáll.
Ráfér még a piros ász: tavasz,
rajza lányka, rajta sárga kalap.
Márciusi vadvirág fölött
a titkos üzenet: szív-kártyalap.
Kipördül a tök ász: itt a nyár,
rajza: ki délig aratott,
most lábhoz teheti a kaszát.

Kipördül a zöld ász: zöld ősz.
Kipördül a makk ász: itt a tél,
rajza: rőzseláng fölött
sikálja tenyerét, ki fázik.

Pálinka mellé étel is kerül,
s morzsáit a gyerekek
a hóra kiszórják:
piciny széncinkék, egyetek.
S felhangzik a cinke-csirip,

az ének –: ne félj, én se félek,
jöhetnek a fagyok:
megszállói a télnek.
És jönnek is, és jönnek is.
Fölépül végül a kártyatorony,
e bábeli, gyermeki kártyavár,
még rááll, még ráfér
a zöld király, piros király is.

Nagyhasú gyöngy-bagoly a kályha.
A csongrádi házban
apámék egy fűtetlen szobában,
a jégcsaplepte ablak nyitva áll.
Asztalfiókba repül
az ördög bibliája,
agyonolvasott kártyalap.
Már jóéjszakát mondanak.
Csak szilánk:
szikrát vet a pálinkáspohár.

ELLENTÉTEK

Micsoda óra. Se rugója,
sem számlapja, se mutatója.
Egy perc. Milyen sok. Egy
ezredév: milyen kevés.
Volt múltad, lett volna jövőd:
felejtsd el, felejts el mindent,
micsoda óra, se rugója,
sem számlapja, se mutatója.

És a jelen? És a jelened? – kérdezed.
Mondj le róla, mondj csak le róla!
És te állsz, hallgatsz döbbenten,
vádolsz, vádolsz, te megvádolt.
Hull a könnyed, úgy érzed,
minden csöppjével a terhed könnyebb.
És nől, nől, nől benned a dac,
és súlyosabb leszel, egyre súlyosabb.

EBEK ÉS LOBOGÓK

Elűznek, kitűznek, elűznek, kitűznek.

FEKETE, FEHÉR

Tanyák. Csak pajták, ólak. Nincs templom:
megyünk a fák tornyai iránt.
Fűzfa, akácfa, nyárfa: ott, ott, ott,
ott visz egy táska egy kisdiákot! Nézd, engem.

Tanyák. Csak pajták. Csak ólak. Csak csönd.
Anyák, apák. Fehér nyár, fekete nyár:
élet, halál. Ott, ott, ott:
ott visz egy táska egy kisdiákot! Engem.

FÁK

Csongrádnak, városomnak

Megyünk által a Tiszán; fúj a szél,
hajunk, ingünk lobog. Tengerkék az ég.
Fúj a szél; az arcunk is ég. Megyünk
a fák tornyai iránt. Alföld, hajlong
az akác, a fűzfa, csúcsra tör a nyár.
Nyárfa, akácfa, fűzfa; ott visz
egy táska egy kisdiákot! Fut, fut, fut
egy kisdiák, elfut, visszafut, elfutna,
visszafutna már.
Tiszai árterek: Holt-tengerek. Nézd,
nézd, távolabb a réten egy lidérc:

a régi festő ott lebeg.
S lomok: városom herélt szélkakasai
kappankodnak a szemétdombon.
Elűznek, kitűznek, elűznek, kitűznek.
A föld nem az emberé; az ember a földé.
Minden dolog összefügg. Bármi történik,
az a föld fiaival történik. Ha az emberek
a földre köpnek, magukat köpik le –
mondja az indián.
Arcomra, testemre sárt kenek, legyek
a föld fia, legyek az indián.
Ha ezt a földet leköpöd, az arcomat
köpöd le. Ha ezt a hazát fölszántod,
az arcomat szántod föl.
Megyünk által a Tiszán; fúj a szél,
hajunk, ingünk lobog. Megyünk a fák
tornyai iránt.

BALLAGOK EGY NÉPDAL UTÁN

Kimegyek a doberdói harctérre
föltekintek a csillagos nagy égre –
csillagos ég merre van a magyar hazám?
merre sirat engem az édesanyám – –

BIG HITS

Magnetofonnal, lemezjátszóval vacakolok
egész nap –
kicsi fiaim kedvére. Hallgatják,
hallgatnák egész nap:
Rolling Stones Big hits. Huszonkét
évvel ezelőtt hallgattam én is,
s nem tudom, miért –
s nem tudom, őket most miért is hozza lázba
a gitár, a basszusgitár,
a tamburin, a dob,
az orgona, zongora, szitár?
S mért olyan lázba, mint réges-rég engem?
De elmúlt ez is, mint a láz,
s fiaimban most hirtelen újraéled:
föléled, lázad
e véres, e hűtlen évszázad,
fájdalmát túlüvölteni, túldalolni pedig
ők sem tudták, én sem tudtam,
te sem tudod:
mennyi éneklő, hű torok.
És mennyi beteg gége. Hát ez a vége?
Have you seen your mother, baby,
forog a lemez. Little red rooster,
forog a lemez.
Majd egy napon, ha elmegyek,

majd ez marad csak? e vacogtató,
vacak zene?
S mi lesz az utolsó nap üzenete?
S ha párnák között? betiltott szeretők
ágyában talán?
Milyen szavakkal köszönök? Idegesek és kapkodók:
nem a harag utolsó mondataival talán?
több fényt – ahelyett –, káromkodás,
szitok, piszok?
Vagy kicsi fiam arcán egy égő pofon,
ha elmegyünk, ez marad,
csak nem ezzel köszönünk talán?
Big hits, nagy slágerek, szól, szól
a sláger-zene. És félelmedben,
félelmedben a haláltól:
pofon helyett fiad arcát megsimítod.
S nem félsz már elpihenni egy lepke
krisztusi tekintetében.

Csillagos ég, merre van az én hazám,
csillagos ég, ne sirass, édesanyám.

EPERFÖLDEK

Tisztelet az anyanyelvnek

Nem tudom, hol, melyik lemezen
keressem számukat, az eperföldek*et?*
Földieperre gondolj, barátom. Melynek
nincsenek is „földjei”, csak kisebb
kertjei. Földieper kertek?
epres kertek? – így mondanánk
– s még mindig pontosíthatnánk – talán.
Ő is így mondaná.
Ha le nem lövik, oly
gazdagon élhetne most, szegény.
„Szeretetet akar, nem háborút” –
rosszul fordítottam
ezt is: épp mert sietve, elnagyoltan.
„Szeress, ne háborúzz?” Love, love,
a szeretet is kevés,
az őrmester is szereti lovát,
csizmahúzó kutyáját, s szereti
a nála is bárgyúbb katonáját.
De mi: love, *szerelemmel akartunk*
szeretni, nem relatíve.
Lásd, ilyen a mi anyanyelvünk,
s mást jelent a sarok *és a* sark *is.*
A sarokvas alatt ott vacogunk,
a sarkcsillag fölöttünk ott ragyog.

ZÖLD ÚTON

Féltik a madarak az embert, sírnak érte.
Vadludak vé-alakban szállnak az emberért,
tüntetnek érte.
Féltik az évszázados tölgyek az embert,
sírnak érte, megsebzett leveleiket
hullatják érte;
le a hegyekből indulnak érte, tüntetnek érte.
Félti az őz, a büszke dámvad az embert,
golyó elől fut, fejét emeli,
tüntet az emberért, tüntet érte.
Félti a fű, növény, félti a kamilla, rétifű,
tüdőfű, mályvagyökér, martilapulevél,
édesgyökér
félti az embert, zöld úton fut el
az emberért, virágzik érte, szót emel érte,
tüntet érte. Tüntet az eltűnő emberért,
gurul a kő, megindul, súrlódik, gördül érte;
tüntet az eltűnő emberért, tüntet érte.

ZÖLD ORSZÁG

Földünket nem szüleinktől örököltük,
hanem gyermekeinktől kölcsönöztük!
(Környezetvédelmi jelmondat)

Figyellek titeket, fiatalok, ahogy
a divat mészárszékei előtt,
autók sorfala között sétáltok:
fehér öltönyben, maszkban, gáz-álarcban.
Ti, a smog city néma tüntetői.
Vonultok némán, kérditek:
vajon meddig lehet még
szennyezni a levegőt? S mert van
visszhang, e visszhangzó közöny azt zengeti:
lehet még, lehet még, lehet még.
S megannyi átok:
hull a savas eső rátok, s a Szársomlyó-hegy,
a vulkáni kúp maholnap halott,
s halott király áll Visegrád fölött:
gyöngy könnye útján folyik a Duna,
s jönnek, jönnek az örökösök,
a tékozlók büszkén,
s mi, akik a világot gyerekeinktől
kölcsönbe vettük, ülünk
eljövendő világ égő üszkén.

Ülök a kopár hegyen:
a hegyen ott ül és sír egy ember,

aki látta a holnapot.
De ti, de ti, de ti, fiatalok:
csak vonuljatok! doboljatok! doboljatok!

GRAFFITI
(Rajz őszi tűzfalon)

Hol a pipacs már? hol van a tünde,
a röpke?
Anyja, a koranyár fölvette,
fényben fürdette!
Hol a pipacs már, hol van a tünde,
a röpke?

Rozsdált levél a gyalogúton:
nyárfalevél, akáclevél.
Fölveszek, kezemmel fényesítek
egy didergő vadgesztenyét.

A hegyi úton nem jön ember senki,
csak az őszi szél szalad, beszél,
csukja, nyitja a kertkaput.
Ázik a hordó, ázik a puttony,
nem jön senki a hegyi úton.

Szüret lesz holnap, szüret.
Nézi a kád, a puttony, a prés
nézi a sápatag, pisla holdat.

S az égi nép is visszanéz!

Nézd, csak nézd,
csak lesd, nevesd:
a hegy tündére, egy lány jön az úton!
Őszi éjszaka, mellette alszom,
hosszú hajával betakarózom.

GRAFFITI
(Rajzok a tél falára)

Lovas-szekér: szalad-pörög a földrehullt
vadszeder levél, lovai:
síró szúnyogok, gebék.
Nyárról ittragadtak. Szalad a
síró szúnyog a vadszeder levéllel,
szalad a lovas-szekér, szalad a hírrel:
hahó, hahó, lám itt a tél.

Kerekezik egy fázó legény felénk.
Itt a köszörűs, itt a köszörűs!
Két élesítek, ollót fényesítek,

itt a köszörűs, itt a köszörűs.
Gyöngynyelű kisbicskát élesítek,
nagykést, bárdot, ti jó böllérek,
itt a köszörűs, itt a köszörűs.
Jönnek a bálok, jönnek a fényes
lakodalmas esték,
megélesítem a kést, legények, tessék,
itt a köszörűs, itt a késes.

Köszörült, hideg penge a nap-fény,
éles penge a szél, megérzed,
ahogy az arcod borotválja,
kiserked nyomán a véred.
Ott kerekezik a köszörűs, nézed,
ott kerekezik a köszörűs, nézed.

Lovas-szekér: szalad-pörög a földrehullt
vadszeder levél, lovai:
síró szúnyogok. Gebék.
Szalad a lovas-szekér,
szalad a hírrel:
habó, habó, lám itt a tél.

GRAFFITI
(Rajz egy tavaszi tűzfalon)

Lányka, a tavaszt te kezdd el,
törd a jeget puszta kezeddel.
Habózz, énekelj, ha kell:
törj utat torkod élivel.

Lásd meg a halak csillagjegyét:
halat rajzoltam ünnepi asztalodra,
kárászt, pisztrángot, kecsegét –
halat rajzoltam ünnepi asztalodra,
lásd meg a halak csillagjegyét.

Március. Dárius.
Add már rajzomért a bért. Szórd már a fényt.

De lányka, a tavaszt te kezdd el,
törd a jeget kezeddel,
habózz, élj, énekelj,
törj utat torkod élivel, ha kell.

GRAFFITI
(Színes nyári rajzolat)

Száz színes szalag a nyár.
Száz szalag a ledöntött
májusfa hajában,
száz szín a fölszalagozott
lányok és vak lovak
sörényén, álomi lakodalom:
fölszalagozott menet a nyár.
Vérpiros és fűzöld és smaragd,
és opál és okker és narancs,
és meggypiros:
meggyfolt süvölvény ingeden a nyár.
És almazöld, barapod, habzsolod
áldott nyári napod.
És aranysárga tiszai homok.
Ezüst füst, forogsz az
üst körül, vidulsz, vadulsz,
örülsz,
és tábortüzek lángja már a nyár.
Száz-szín szitakötő-szárny a nyár.
Hártyavékony szitakötő-szárnyakon
száll el száz napod,
hártyavékony
szitakötő-szárnyakon száll
száz áldott napod.

ÉVSZAKOK VONULÁSA

A gyerekeknek

Hej, tavasz, a fekete földre
hóvirágszirom hull, az havaz.
Kapualjtól kapualjig fuss el,
mert a vadfiú zápor nyakadba csap.
Tavaszi sötét éjszaka,
kutyád fehér pulikutya: neve Tisza,
fönn ül a holdban, szőre világol,
elszabadult a konctól, kolonctól.

Fuss a folyóhoz, jó Tiszádhoz,
tavaszi folyód alszik még mélyen,
alszanak a halak a mélyben.
Vizek tükrében lesi magát
a telő hold: gombóc kutyád.
Távolban lakótelep ébred,
toronydaruk az óriásai, körben
hét gyerek leskel: akár hét törpe.

Felhőkarcolók a házak, nézed őket:
ahogy felkarcolják a felhőket.
Hasad a hajnal, lassan pirkad,
s vérzik a fölkarcolt hajnali ég.
Tájad bejárod, előtted fut a nyár:
nagyhasú görögdinnyét görget.

A dinnye zöld héját, zöld haját
adod a nyíres-tölgyes erdőknek.
Elveszik, majd eljönnek érte az őzek.

Fölkarcolva a te lábad is:
megkarcolták a vadszeder-indák,
térded megsebzett tereit nézed.
Feketególya, piros a lába:
leszáll ártéri vizekre.
Ősz lesz, indulhatsz iskolába,
fekete ingben, piros nadrágban.
Fekete gólya, piros a lábad.

Jönnek a portyázó fagyok is,
hogy fázol, arra ébredsz –
be kell csukni az ablakod,
nem hóvirág ez, hanem a hó hull.
Jó barát a sapka, sál, a nagykabát.
Jó a sapka, tényleg jó, tényleg:
ráülni, csúszni rajta a jégen,
pörögni, forogni, pörögni, forogni.

Fehér bundakabátban
vonulni, ragyogni, ahogy
fehér bundás pulikutyád, a hold
vonul és ragyog az égen.

TÖRÖTT TÜKÖR

A Költő utcában, a hegyen
kibontotta sárga virágfürtjét
a tüskös akácfa.
Járok a Költő utcában.
S hazagondolok, s gondolok
árva hazámra, mikro-
világra, mikro-világra:
mindenütt, mindenütt
virágzik a sárga akácfa.
Más tájon más költő látja.

Búcsúzik szemem a csonka
családtól, virágzó, vén
Európától, tájtól, búcsúzik
szemem a Költő utcától,
ahol épp kibontotta sárga
virágfürtjét a tüskös akácfa.
Járok a Költő utcában.

Fütyül a zöld templom-lombban
egy sárgarigó: fütyül a rigó.
Füttyögök neki én is, hahó.
Persze, sárgarigó: élni jó,
fütyülni a zöld templomban.
Járni könnyű kis ingben, sétálni,

persze, sárgarigó: élni jó,
amíg lehet. Amíg lehet
sétálok a Költő utcában.

Lépked előttem egy asszony,
vigyázok, meg ne ijesszem,
vigyázok, meg ne riasszam.
Elnézem, elnézem: terhes.
Szülj csak, szülj kicsi anyácska
új életet a sugárkezelt világra.
Járok a lombok zöld templomában,
költő a Költő utcában, a hegyen.
Szemem behunyom, csukott
szemem is látja, ahogy
kibontja sárga virágfürtjét a
drága, tüskös akácfa.

MIRROR

Régi versemet írom le kézzel és géppel
a játékmúzeumnak.
Gyerekkori ég.
Néhány sorát angolra is lefordítom:
gyerekkori ég –
pacsirta, sárkány,
nevét se tudod, csak jelét tudod,

és hogy elszáll már.
Ezeket a sorokat.
Rajzolok is hozzá, futtatom a gyerekek
színes ceruzáit régi örömmel,
gyerekkori ég:
kék és négerbarna és narancssárga és
zöld és tűzpiros és grafitfekete fut el velem.
Kezemben s képzeletemben
röpül újra a papírsárkány.
Rajzolok is, futtatom a gyerekek
színes ceruzáit örömmel,
pálcikaforma gyerekek röptetik a
játék-sárkányt versemen, rajzomon,
s fönn van a Naphold, tűzpiros és
narancssárga pillangó.
Ahol az angol szöveget írom, ott
mindent fordítva rajzolok, tükör a világ:
gyerekek futnak fejjel lefelé fönt az égen,
s úsztatnak alá
egy papírsárkányt –
s lent a földön, gyerekek régi lábanyomán
gurul a törött kerék, a Nap.

Ennyi volt. Lecsukod szemed,
pihensz, rakodsz,
a gyerekek színes ceruzáit szokott helyükre rakod.
S ahogy szemed hirtelen újranyitod,
meglátod a szikrázó Napot:
ég a gyerekkori ég.

AZ IRGALMAS KATASZTRÓFA

Jössz a meccsről, sört iszol,
habzó ég sincs a tetején –
hideg a pohár, mint a jég.
Rendőr állít meg, igazoltat,
van lakásod, van munkahelyed,
két neveletlen gyereked,
áldása rajtad: továbbmehetsz.
Továbbmehetsz a túlsó sarkig,
ahol leüthet valaki,
elveszi kabátod, cipőd, pénzed.
Fekszel a földön, mint aki részeg.
Isten kőművesei: a fecskék
röpködnek körötted, fejed felett:
rakják a vasbeton eget.
Csiripelnek: ne félj, ne félj.
Állj föl a földről, menj tovább.
Nézd, hogy kifröccsent a véred,
foltot hagy fehér ingeden:
olyan szép, mint egy érdemérem.
Megveretésed, kitüntetésed.

Fiad térdedre ülteted:
hóc, hóc, katona – dúdolgatsz neki;
ott ringatod, lovagoltatod
térdeden a csöpp holnapot,

ott ringatod, lovagoltatod
térdeden a csöpp holnapot.

GESZTENYE-ÁRNYKÉP

Május van. Késő éjszaka, virágzó
gesztenye világít,
gyertyáit gyújtja:
gesztenyefa gyertyafényénél
botorkálsz
háztól-házig.
Eső hull, ruhád elázik,
hajad megázik.
Csurom vizesen érsz el a házig,
megállsz majd szeretőd előtt.
Május van. Késő éjszaka,
veti le rólad vizes inged.
Csupasz vagy s árva, mint az újságban
az igaz hírek.
Május van. Késő éjszaka, virágzó
gesztenye világít.
Gyertyáit gyújtja,
gesztenyefa gyertyafényénél
botorkálsz el
hazáig.
Titkosított hírek,

titkos szerelmek.
Gesztenyefa gyertyafényénél
fogan meg a jövendő gyermek:
akit majd szeretnek,
akit meg sose aláznak,
akit majd sosem vernek,
la-lam-la-lam-la-lamm.
Titkosított hírek májusa.

Titkos szerelmek májusa.
Ez egy májusi büszke ének,
fölemelt fővel énekeljétek!

GYÖNGYSOR ÉS SEBHELY

Európa fényei, városai:
gyöngyök és sebhelyek.
Újszülöttek néznek veletek
farkas-szemet: vesztőhelyek –
és elaggott remények a
földöntött bölcsők körül, Európában.

Emlékszel kedves, gesztenyét szedtünk,
kezünkben tartottuk a
didergő vadgesztenyét.
Október volt, aradi vértanúk napja:

néztük, ahogy egy aprócska gyertya
pislákol még s a körmünkre ég.
Szemünkben talán könny-csepp is csillant,
gyönge harmat volt, ösztövér.
Buda és Pest, Berlin és Lipcse,
Prága és Pozsony: gyöngyök és
sebhelyek, Gdańsk és Varsó,
mindenütt emberek – Vilnius,
Riga és Tallin, mintha a balti
tenger vigyázón nézne a tenger népre.
S Brassóban is a fekete templom
falai újra égnek,
a feketénél is feketébbek,
gyöngyök és sebhelyek.

Városaim, csillogó városok
az Európa-gyöngysoron.
Mindenütt egyazon géniusz jár:
a testvéri tankok elé
fölemelt kézzel
patyolat ingben ő áll.
Mindenütt egyazon géniusz jár:
az idő mélyén ő vacog,
ő aki itt ül szívemben,
ő a szabadság csillaga.

Egy hangot hallani, s ez
büszke hang,
de nincs benne gőg, nincs benne rang.
Föld-mélyből fölzeng ő,
de nincs benne kolduló harag:
érette szóljon a harang.

A csendes Európa

NÉGYSOROS

Lábujjhegyen jár, mint a szolga nép,
föl ne ébressze alvó zsarnokát;
lábujjhegyen jár fák között a szél,
föl ne ébressze bennem a halált.

HÉT KOPOGTATÁS

Hét bezárt ajtó a világ.
Rúgd be az ajtót, baltával törd fel
a zárat: ott fekszik hűtlen szeretőd
meztelenül egy hűvös szobában.
Rúgd be az ajtót, és bölcsőt látsz,
gügyög benne egy bölcs gyerek.
Rúgd be az ajtót, hét határt látsz,
vacogva nézi kifosztását, őrtállói:
a sorköteles, ledőlt nyárfák.
Törd föl az ajtót és foglárt látsz,
úgy csap szájon, hogy elzuhansz;
rúgd be az ajtót, egy rétet látsz,
boglárkás rétet, vízesést.
Rúgd be az ajtót, folytasd hát, folytasd
a bűvös, bűntelen keresést.
Rúgd be az ajtót, törött tükröt látsz:
benne az arcod, nézd, mégis egész,

rúgd be az ajtót, könyvtárat látsz,
hol huzat lapoz, ahol anonim minden remény.

EGYSOROS

Álnok történelmünk: jármok és álmok.

A LEGHOSSZABB ÖRÖM ÁRNYÉKA

Torkig ér bennünk a század, az évezred,
üvölt a történelem leghosszabb évszázada,
üvölt az évszázad leghosszabb történelme bennünk.
A leghosszabb öröm árnyéka rajtunk.

NAPÓRA A HEGYEN

Június van. Koranyár van. Nyár van.
Térdig gázolok a nyárban. Színében, illatában.
A Diana utca lépcsőit járom,
fönn, fönn, fönn a Hegyen –
A Dunánál lent rohan a város, alszik a város,
a Dunával lent rokon a város,
lent alszanak mind-mind a Duna rokonai.
Június van. Századvég van. Ezredvég van.

De nem érzem a romlás, a vég, a végzet üzenetét,
inkább a nyarat hallgatom, nekem zenél a szél.
Torkig ér bennünk a század, az évezred,
üvölt a történelem leghosszabb évszázada,
üvölt az évszázad leghosszabb történelme bennünk.
A leghosszabb öröm árnyéka rajtunk,
a leghosszabb gyász árnyéka rajtunk.
És megálltak most mind az órák!
Ezüst tuják: életfák árnyékát nézed,
ezüst tuják: ezüst Napórák a Hegyen.
Féltizenkettő. Féltizenkettő van, jóember,
ugató ezüst-kutyák, ezüst kutyák a Hegyen.
Féltizenkettő. Féltizenkettő van, ugatják.
Járod a Hegyet.
Nem érzed, hogy a történelem leghosszabb
évszázada lejár.
Csak azt tudod, hogy itt a nyár.
Álnok történelmünk: jármok és álmok.
Csak azt tudod, hogy itt a nyár.
Most nem hosszú hajunkkal futnak el
a katona vonatok,
nem hosszú jajjunkkal, sóhajunkkal:
viszik, viszik szegényeket,
kit lefelé, kit fölfelé,
egyet sem hazája felé.
Csak azt tudod, hogy itt a nyár,
nyílik a jázmin, fehér virág int,

s kárminpiros a cseresznye mind,
s nyílik a hárs is, bólint a hű társ.
Századvég, ezredvég, századvég, ezredvég,
szívünkön ez a nyár körbejár: sirat és énekel,
sirat és énekel, sirat és énekel, sirat és énekel.

TEKINTETED TÜKRÉBEN

Ezt nem fogom elfelejteni, amíg
élek, ahogy rámnéztél –
mondod, vádlóan? szomorúan?
s mielőtt közbeszólnék, tovább még:
talán meghíztam? megöregedtem?
kérdezed. Csak olyan régen láttalak,
csak szokatlan, rövid a hajad,
ha szembejönnél, lehet, hogy
meg sem ismernélek... felelem.
Meg sem ismernél? *Lángot kap*
ettől arcod is, ragyog.
Cipőd, ruhád, gyűrűid barna és
fehér foltjait, az összhangot figyelem,
én a hangtalan, mostanra szótalan.
Pipázó egyetemista lányok vonulását
Kolozsvárott – ezt a dacot
keresem szemedben,
örömök pirosát, fájdalmak

feketéjét keresem rajtad, ruhádon.
Keresem benned a békétlen világot.
Tekintetem tüzétől lángra kap
– úgy lehet –
ruhád, blúzod, kabátod.
E lángtalan világban.
Szemünkben megbékél majd a világ,
majd lángot kapnak s kihúnynak
a hajlongó fák is, egymás szemében
majd tényleg megöregszünk, ámen.

ÁLOM

Mennyi álom, álomi lebegés,
s mennyi lom, ál-álom, lázálom,
a köd csikócsapatai a Dunánál.
Vízisiélők: járkáló jézuskrisztusok
a megváltatlan habok fölött.
Összefogva s újra felosztva a világ,
egy kisfiú sír, egy férfi lődörög,
mikor osztották, nekik nem jutott.

Szégyenlős, szerelmes szavak,
mennyire kívántalak.
Freskó az ezredfordulón:
Szálkák, tulipánvirág bálák.

Ideiglenes slágerzene,
törött pohár szilánkja száll.
Az ott madár? Huzat-cibálta
ablakszárny csupán.

Szeress, szeress, szeress, szeress,
szép ruha volnál, megvennélek,
ha új film volnál vagy tiltott
könyv vagy titkolt történelem
jaj, megnéznélek, megkeresnélek.
Érvénytelen hasonlatok.
Új labda: játszanék veled.
Minden szerelmes örök gyerek.

Sárgult fénykép:
minden szerelmes örök öreg.
Érvénytelen metaforák.
Honfoglalód vagyok: az arcod
alföldjén, kibontott melled dombján,
csukd hát a szempillád rám.
Arcod pici ránca:
szemed alatt az idő rovásírása.

Most valaki legázol,
most valakit leigázol.
Kiáltom: enyém vagy, enyém,
s üres kezemre nézek.

Most idegen vagyok,
világvárosi utcán szemben veled,
most apád vagyok, most
nővérem vagy, vagy pedig húgom
– nem is tudom, de hű rokon.

S most szótlan szeretőm,
s most szótlan szeretőd,
se nem rokon, se nem idegen.
Mondd, szülsz-e majd gyereket?
Én hülye, hülye, én hülye.
Berreg, lohol utánunk
bukó-sisakban, motor-
kerékpáron a terror.
Defektet kap, köpenyt cserél.
Látod, csak foglaltunk ennyi jövőt,
ennyi fényt, ennyi reményt.

Üres tenyeremre nézek:
mennyi álom, álomi lebegés.
Törött pohár szilánkja száll,
érvénytelen metaforák, hasonlatok,
körkép az ezredfordulón:
miénk, övék, enyém.
Minden szerelmes örök,
csak több fényt adj, több reményt.

ÁLOM A GÉPI VERSRŐL

Kérdezd meg a számítógépet,
ír-e helyetted verset?
Míg írja, te menj le a térre,
menj le a kedves labda-térre,
kérdezd meg:
a csapatba befér-e,
s ne bánd, hogy örömük:
ahogy hasraesel,
– jajgatsz, jaj, rossz volt a csel –
összesöpröd eltört szemüveged.
Térded térkép: kék-zöld szigetek,
talp-foltok, országnyi sebhelyek.
Légy te a kapus, dőlj a
fához, ott szobrozz
– kapushoz illik –
nagy gatyában,
s egy nem-várt kapás-
lövésnél úgy szállj,
mintha álmodban szállnál,
a labdát fogd mellre, védd!
Örülj: tapsolnak körül a
srácok, stricik és csitrik.
Mikor bealkonyul, mikor az
ég már megannyi csillag, mikor
az égi labdatéren

kinyílt az égi margaréta,
akkor már te is menj haza.

Nézd meg,
mit művelt versíró géped?
Nézd meg,
bugris vagy művelt, és írt-e
remeklő rímeket.
Fuss haza, nézd meg.
Nézd meg, írt-e
arról a géped:
labdáztál nemrég,
álomi kapus voltál;
és kísért régtől egy emlék:
sült halat ettél,
azt a halat,
amit te fogtál:
egy tál, kemencében sütött halat
tett asztalodra nagymama.
És egy kollégium-szoba
ablakán kihajoltál nemrég,
diák voltál,
nem tudtad, lesz-e házad,
jó volt úgy, jó volt,
könyvtár-szobák az otthonod,
másokkal közös várad.
Tudja-e, tudja-e,

érti-e, érti-e majd
versíró géped?
Kérd meg a szímítógépet,
írjon helyetted verset.
Míg ír, te menj le a térre
menj le a kedves labda-térre,
kérdezd meg:
a csapatba befársz-e,
és küzdj, küzdj,
szállj velük
játssz velük boldogan.

SÉTA A MARGARÉTÁS RÉTEN

Szüless meg helyettem, gép,
szüless meg sikolyban, fájdalomban.
Eszmélj, élj, érezd, hogy lom vagy
– kész a leltár –, nem leltél
otthont honodban, teremts hát:
teremts hazát, helyettem, gép.
Sétálj a margarétás réten,
nézd, milyen véges az ég,
s nézd, milyen végtelen az út,
szél csukja-nyitja a kertkaput.
Szeress a margarétás réten.
Szeretőd haja szőke. Szeretőd haja fekete.

Kezed becézze puha combját,
simítsd haját, vesd át
derekán a szoknyát. Nevet, nevet:
suttogja alig érthetőn neved.
Szeress helyettem, gép.
Írj verset helyettem, gép,
lángoljon benned az ifjúság,
tündököljenek mind a rózsák,
viruljanak versedben a hervadó múzsák.
Írj verset helyettem.
Öregedj meg, legyél napra nap
fölöslegesebb, feledékenyebb:
felejts el mindent, gép. S halj meg.
Halj meg helyettem.
Én pedig éljek, megszülessek,
fussak a margarétás réten,
ragyogjak vádlón, emlékezzem.
Múltra, jövőre,
mindenre emlékezzem.

FELHŐ UTCAI MADÁRETETŐ

Föl, föl, a hegyre menni jó,
egyenes tartású hegyi öregek
jönnek szembe velem.
Hegyre menet megiramlik a szív,

jó járni, lenni a hegyen.
Hegyre menet mélyen lélegez a tüdő.

Jó járni, lenni a hegyen,
egyenes tartású hegyi öregek
jönnek szembe velem.
Hova, Felhő utcai öregek?
A Felhő utcába, haza a hegyre, vagy
túl a Felhő utcán, a fellegekbe:
randevúzni az arany Nappal,
randevúzni a Hold-ezüsttel,
gyí, te, kocsisom, gyíte, gyíte.

Jó járni, lenni a hegyen,
lenni, létezni, harminckét évesen,
figyelni a lélegzetet.
Jó megjönni, jelenben lenni,
válladra vetett kiskabátban
lassan lépdelni a hegyen.
Válladra vennéd ország gondját,
válladra vennéd világ dolgát.
S mennyi hidegség. Idegenség.

Felhő utcai sarki házban
kopott kis madáretető,
arra sétáltam, megláttam.
Felhő utcai madáretető.

Üresen áll. Hisz madarat etető
még az egész hegytető.
Feketerigó röppen föl távol,
s vérzik a bodzabogyó:
lesem, figyelem, ahogy issza
a feketerigó a bodza
fekete levét.

Tegnap még láttam,
mára hova lett:
tűzpiros termésével,
piros kokárdácskával vonult a
tiszafa, hajlongott, tüntetett.
Csupa ág vagy, te,
csupa mozgás, tiszafa,
megannyi zöld szárny,
hajnalra kivonod magad
kertünkből, elszállsz.

Felhő utcai kicsi kert,
ajtóján nincs lánc, nincs zár,
esőlemosta, ceruzás írás,
mely csupa dallam, csupa tánc:
„alma és körte
kapható itten" – híreli.
Járok a hegyen, tagolom
véletlen, szabályos ritmusát.

Ha alma és körte kapható,
ez a forma, ez maga: kosár.
Nincs-almám majd beléteszem.

S a megtalált, régi szó, az: itten.
Milyen másság
a hegyen itt fenn.
Milyen kedves, régi emlék.
Aszalt szilváé, meggyboré,
milyen kedves, mily régi íz,
régvolt emlékű gesztenyeméz.
Járok a hegyen, vállamra vetett
kiskabátban, kérés nélkül is
felelősen, kérdés nélkül is
felelően, tiltott jövőmben
hűséges hűtlen.

A Felhő utcai kis kertnek
ceruzarajzát letörlöm,
lépek a hegyen, s a hirdetések
velem lépnek
trocheikus hetes lépésben:
„alma, körte kapható" – így en.
Ez más zene, más forma már,
ez nem kosár, nem
garabolyforma volna.
Karcsú és könnyű táska ez:
nincs-körtén majd beléteszem.

Föl, föl, a hegyre menni jó,
egyenes tartású hegyi öregek
jönnek szembe velem.
Hegyre menet megiramlik a szív,
jó járni, lenni a hegyen.
Hegyre menet mélyen lélegez a tüdő.
Látod: hegyek, házak,
álomi képek, rigó-világok, lázak,
vállra-vett életek,
ritmusok, formák,
és titkos jövő-képzetek
mind-mind velem,
ahogy a hegyen lépdelek,
vállamra vetett kiskabátban,
harminckét évesen.

GÖRÖG STRÓFÁK

Salétromból a cégér. Fogas étterem
fönn a hegyen.
Előtte hegyekben áll
a dinnye: hegyek a hegyen.
Fiatal lányka fölkapja, méri,
látja, hogy nézem,
én meg őt mérem, magát kihúzza
s feszül a blúza:

hegyek a hegyen.
Istenem, te kicsi kofácska,
segítsd görögdinnyéid
végiggörgetni versemen.

Csattog, liheg, kapaszkodik föl,
föl a hegyre a fogaskerekű,
nézik a bámész utasok
a hegyeket. S a dinnyehegyet:
nézd, nézd, ez csíkoshéjú
és mézes és sárgabelű,
ez zöldhajú és kásás és tűz,
ez pirosbelű,
nézd, nézd,
ez világos és ropogós és
citromsárga a húsa belül.

Állok és nézem a dinnyék hegyeit,
e halhatatlanul édes
gúláit a kéznek.
S kicsi lány, téged is nézlek.
Leülsz most, a blúzod csak feszül.
Te cserfes, te kicsi kofácska,
segíts mézédes dinnyéid
végiggörgetni versemen.

És gurulnak a dinnyék
végig, végig az életemen,
hangok: dobognak a
becukrozott talpú dundi tankok.
Látni a dinnyék hegyeit,
látni, hogy – kéz a kéz:
dinnye dinnyével összeér,
átfut a falun, át falánk városon,
és elhúz országos
mézédes madzagot.
Akarja,
hogy álmodj csak, álmodj,
ne átkozz, csak tátott
szájjal csudálkozz,
hogy játssz csak, e mézes
madzagon rángj csak,
légy baba, csak bábu, légy bábos.

De jön Lőrinc, az álnok,
édes dinnyéid közepébe pisil:
oly sebes, oly gyors, mint a nyíl!

Állok és nézem a dinnyék hegyeit,
e halhatatlanul édes
gúláit a kéznek,
kicsi lány, téged igézlek.
Istenem, te csörfös,

te kicsi kofácska, segíts még,
segíts meg.

Hol salétromos a cégér: Fogas étterem.
Fönn a hegyen.
Előtte hegyekben áll
a dinnye: hegyek a hegyen.
Fiatal lányka fölkapta, mérte,
látta, hogy nézem,
én meg őt mérem, magát kihúzta
s feszült a blúza:
hegyek a hegyen.
Te napcserzett, te cserfes
kicsi kofácska, görögdinnyéid
átdöbörögtek versemen.

HEGYI ÉNEK

Bezárt ajtó a világ. Lelakatolva
a csillagos ég is: a Tejút
csillogó vaslánc, vaspánt.
Fekszem a fekete ég alatt hason.
Fekszem a réten, füvek testvére
két könyéken, nézem, ahogy a
repülő gépek, sugárzó szitakötők
vagy szárnyanőtt, mérgezett kések

szállnak a fejem fölött az égen.
Fekszem a füvön, fönn a hegyen,
fönn a margarétás réten.
Füvek testvére, támaszkodom:
szétvert arcom szétvert öklöm
vermében rejtőzködik el mélyen.
Bezárt ajtó a világ. Lelakatolva
a csillagos ég is: a Tejút
csillogó vaslánc, vaspánt.
Fekszem a fekete ég alatt hason.
Májusi éjszaka. Virágot bont: gyertyáit
gyújtja a gesztenyefa, nézem.
Virágzó gesztenyék: fények, remények.

FANTOMKÉP

Nézd mama, jaj, készül
e vers is. Félek, félek,
hogy nem tudom elkezdeni –
Félek, félek, hogy nem tudom
befejezni majd.
Palme. Jégverte pálma.
Hír, hír: újságpapírba
csomagolt tekintetével, mint
egy vers-sorral elfut a csitri szél.
Készül a reggeli: kávé, tea,

vajaskifli, kenyér. Lóistálló
a konyha, a család állva
eszik.
Nézd, nézd, jaj, feléig megírtam,
félig megírtam már.
Most vigyázz még az árnyra,
fényre. Most vigyázz még a rímre,
részek rendjére, aranymetszésre.
Készül a fantomkép közben:
félek, félek, hogy a számítógép
összetéveszti arcom
egy gyilkoséval,
engem rajzol le.
Készül a fantomkép közben,
félek, félek, hogy a számítógép
összetéveszti arcom
egy űzött vadéval, áldozatéval,
engem rajzol le – –
Sírok, aszfaltkövek.
Rózsatövek. Rózsaszirmok.

Mindent, mindent
fölitatni elég lesz-e ez a
hatboldas rózsakert?
Nézd, nézd, jaj, elkészül
lassan e vers is. Ha útját
át nem vágod, ha
hirtelen nem szakad félbe – – –

JEGYRE KAPHATÓ ZENE

Liszt Ferenc emlékére

Tél, tél, minden fehér, minden fagyos,
minden halott, Liszt Ferenc,
kinek zenéltél? Csak
Chopin halott szive dobog, az él.
Mi a zene – ma már, ma még?
Liszt Ferenc, a hűtlen rokon játszik
az elpattant húrokon: az a zene.
Zene: egy nemzet önérzete.
Fehér papír: levágott kottafejek.
a vesztett csaták szív-zöreje:
az a zene.
Mi a zene – ma már, ma még,
az évszázad, évezred végén,
zene: egy népnek önérzete.
Egy népé, amelyik gyerek:
csak játszik és vak és süket.
Öreg zenész, kinek zenélsz!
Régi emlék:
húzod a kútból a vizet,
kong a vödör, megcsobban,
csörren a lánc – az a zene;
vagy szeretőd fekete haja
beborít, mint az éjszaka,
lobogsz, remélsz – az a zene;

vagy a csizmatalp spicc-vasa
üti át forró homlokod:
fénylik a sebed, mint a hold,
és nem remélsz – az a zene;
templom-rom: üres ház, huzat
csapodja csak a kapukat,
fülelsz és félsz – az a zene;
fehér a táj, minden havas,
hófehér papír a kottalap is,
s némán a száj
elénekli a hallgatást,
a sercegés a lemezen – az a zene;
és epigon vagy, de neked
az súg, ki meg sem született,
csak lenni készül – az a zene;
tél, tél, minden fehér, minden fagyos,
de a hó alatt minden él,
és tavaszra vár – az a zene;

Liszt Ferenc, a hűtlen rokon játszik
az elpattant húrokon –
az a mi zenénk, az a zene.

Ha egy szigeten, kivetve élnél.
De hisz egy szigeten, kivetve élsz.
Ma megaláztak megint:
költő a versedért, kit – miért.
Mesterségedért. Tanár,
megaláztak megint, röhög az osztály,
nem mondhatod: jaj, fáj –,
a belső csend a zenéd.
Ma egy pillantás megalázott,
csizmatalpnál jobban legázolt,
nevedért, nemedért, anyádért,
anyanyelvedért – mikor miért –,
nem mondhatod: jaj, fáj –,
a belső csend a zenéd.

Közösséged volt: védelem,
s parancsra mondja: vádolom,
lehajtott fővel hallgatod,
hogy zúdul le rád a rágalom,
ordít: tagadd meg, s vállalod,
beléroskadnak vállaid.
Nem kérdezheted: mindez – miért?
Nem mondhatod: jaj, fáj –,
a belső csend a zenéd.
Ma megaláztak megint,

ma megaláztak vigyázva,
vigyázva, hogy a fiad is lássa.
Legyen keserű neki a játék.
Legyen keserű neked is:
szeme tört tükrén nézd magad.
Nem kérdezheted: kiért? miért?
nem mondhatod: jaj, fáj –,
a csend a zenéd, a csend a tiéd.

Ki vereségből gyűjt erőt,
kemény lesz végül, mint a kő.
Erős lesz végül. Szinte hős.
Legyűrni kényszerű képeit,
rémeit a belső csönd segít.
S ha üvölt a csönd? Zene segít.

ARANYESŐ-SZONÁTA

Bezárt szobámban a karácsonyi
aranyeső-ágon mára már
megannyi sárga virág:
aranyeső, aranyeső, te drága,
mért nyílsz oly vadul e fagyott világra! miért?

Hajnalra hó hullt:
vérző, őszi, történelmi tájra fehér kötés.

Olvad a hó, átvérzik. Olvad a hó, átvérzik újra.
Aranyeső, aranyeső drága virága,
mért hullsz oly vadul e fagyott világra! miért?

Apró magvakkal a kerti tetőn
telis-teli a madáretető –
csak épp madár nem lesi.
Hol a széncinke, égbe röppenő? hol a
feketerigó, földre huppanó? Sehol e vasbeton
világban, e beton hazában sehol.

Már isten se férceli össze
fejünk felett
a meghasadt ózon eget!

Aranyeső, aranyeső, te drága,
mért nyílsz oly vadul e fagyott világra! miért?
Nagyon fáj,
kormozott üvegen át látlak világ.
Nől a dér.
Minden költő külön csillagon él,
s hajnalra havat remél:

a vérző utak sebhelyére fehér kötést.

ELÉGIA EGY PLATÁN-LEVÉLRE

Bunkerében ül az Isten.
Földre lehullt platánlevél
– ím, itt előttem –,
mint egy órjás zöld tenyér.
Hajnalra, mint egy zöld óriás,
rátenyerelt a törékeny kertre
az ősz, üzent a tél.
Vagy az eleven jog fájáról
hulltak le mind-mind itt e levelek?
Nem kérdi senki sem.
Hajnali harmat száll már,
lépek, figyelem:
Nap felkapja, Holdnak adja,
Csillag az ujjára húzza
az Aranygyűrű-harmatcsöppet.
Milyen szép. Arany fény:
az égi csillagok ujján ha csillan,
ha fénylik a gyűrű, milyen szép.
Nézi három millió szegény.
Atombiztos bunkerében ül az Isten.
Nem kérdez, nem válaszol.
Nem beszél, hallgat mélyen.
Nincs ki segítsen.
Hallgat a föld szívében feketében,
mint a fekete szén.

Dalolom, dalolom én:
ifjúságom, sólyommadár, addig víg,
míg szabadon jár.
Járok az őszi kertben,
e dal velem.
Töredék ez is:
töredék-történelem, töredék-
szabadság. Törmelék-gazdagság.
Töredék-jelen.
Dalolom: én, én, én,
ifjúságom, sólyommadár, addig víg,
míg szabadon jár.
Isten se hallja.
Uramisten,
atombiztos bunkerében ül az isten,
vas-sisakban ül az isten, ül az isten.

AZ EMBERI HANG

Nekem csak az fáj, hogy
lemondtál rólam, lemondtál
rólunk. Lemondott áldott
gyümölcséről a fa.
Micsoda színdarab ez,
bearanyozott díszletek között

a rongyos életünk.
Jégzajlás a Dunán: bánatos,
zuhanó sirályok, de boldog
disznók, szószóló papagájok.
Túl korán születtél, túl
későn születtél, mindegy.
Túl korán születtünk, túl
későn születtünk, mindegy.
Csak tűnj el, csak tűnjenek el –
mondja egy álomi hang, lomi hang.
Így van jól: a sakál dalol,
így van rendjén: a pacsirták
vonítanak, súgja fülébe.
Jön egy fenyő a hegyről,
ballag szótalan; megy egy akác
a hegy felé, arcára balta csap.
Nem. Nem. Védd hát magad.

A VILÁG ALAPFOKÁN

Mi volt a bűnöd?
mi ez a koncepciós per,
mik ezek a vasvillával hányt mondatok?
Talán az a bűnöd,
hogy magyar voltál –
nem magyarabb, úgy mint ők,

hogy európai, nem
európaibb, úgy mint ők.
Hogy hű voltál – vagy hű
akartál lenni – nem
hűbb
(vagy hűebb vagy hívebb,
de ilyet ne is mondj,
árnyalataid úgy sem értik).
Nézd, nézd
e hangzavaron túl
gyerekek szemében ott a tág világ.
A gyerekekre,
rájuk vigyázz.
Kiskabát rajtad,
sétálj, sétálj tovább
a margarétás úton,
s ne bánd,
hogy megsértették benned a világ alapfokát.

VADKACSÁK

Járom a téli kertet. Álmomban már
virágoznak a fák; álmomban ablakom
alatt ácsorgó júliák: táncol a
mediterrán mandulafenyő-világ.
Min tűnődsz, papa? ötéves kisfiam

kiált. Fölvetem szemem – váratlan
jelenés –, fönt az ablakban
mellette Dosztojevszkij-szakállával
Ottó áll. Isten hozott. Hogy kerülsz ide?*
Meddig maradsz? Merre jársz?
Már az ablakból együtt figyeljük,
a kerten túl alszik a kicsi tó,
hártyásodik a víz, éles határ:
*ahol a jég-tükör** s a még hullámzó*
víztükör összeér. Nézzük: a kerten túl
alszik a kicsi tó. Tengeröböl talán –
mondom. Várom, hogy kikössenek
*az óriás tengerjáró hajók.****
*Nézd, nézd, vadkacsák**** – Ottó kiált.*
Figyelted már őket? mennyien, mennyien a
vadkacsák. Öttel beszéltem –
válaszolom. Eddig öttel beszéltem.
Ülnek a vadkacsák a vízen, sorban,
épp a még hömpölygő víz és a már

* Tolnai Ottó jugoszláviai magyar költő (1940)

** tükör, tükörbe nézni: pszichoanalitikából ismert jelkép, az önismeret, az önmegismerés jelképe

*** paradoxon (görög, lehetetlenség, képtelenség, ellentmondás. Idegen szavak szótára, Kriterion, 1979) a harmadik jegyzet folytatásaként: az idézett tengeröböl, a később idézendő mandarin, az előbb említett mandulafenyő: külön-külön és együtt a mediterráneum iránti vágyakozás jelei és jelképei is.

**** helyesebben barátrécék és tőkésrécék. Barátréce: Európában és Szibériában él, nádas tavainkon mindenütt költ. Tőkésréce: a legközönségesebb, szinte min-

megfagyott jég határán; épp a még
hullámzó víz és a már megfagyott
jég határán ülnek sorban, olyanok,
mint mi költők, lebegők, vadak,
itt sorban, Közép-Európában, a már
megfagyott ég és a még hullámzó
*íz határán.******
Csak az szomorú, hogy fegyver is
használható, fegyver is használható.
Menj haza Ottó, menj hát, kertedben
sárgulnak már a mandarinok, teremnek a
mandarin-fák, szemed tapaszd rá,
*ahogy gyümölcsei beérnek, fixáld.*******
Fixálom magamban ezt a napot,
fixálom magamban én is,
előhívom magamban képeit,
*és nagyítom, nagyítom******* megszállottan,*
hogy előtűnjenek
rejtett részletei.

den vizünkön megtalálható úszóréceféle Közép-Európában. Vonuló madár, de egy része nálunk telel. A vadkacsákra augusztus 1-től december 31-ig szabad vadászni. Esti és hajnali vonulásukon vadásszák. A meglőttek közül igen sok elvész a nád között, ezért a kacsavadászathoz jó vadászeb is kell (Vadak, 3. kiadás, Móra Könyvkiadó, 1983)

***** jég-ég, víz-íz (lásd, lásd, lassanként elkopnak szavaink)

****** fixál, latin: megerősít, rögzít, fényképezésben: tartósít, rögzít (pl. fényképnegatívot)

******* utalás Antonioni Nagyítás című filmjére

Nézek az elárvult tóra, hetek múltán,
most január: egy varjú-raj száll le éppen.
Akár egy Czóbel Béla-képen. Nekünk
a zene: a tű rossz sercegése, hiányjel
a lemezen. Nekünk a zene: „Kalapácsok
haragos, majdnem földöntúli dörgése,
*amint vaslemezekre csapnak le."********
Ez a zene hallik;
nézek a tóra, térre.
Nagyítom, nagyítom az elárvult napot,
képet, látsszon, látszódjon minden részlet.
Most még mozgókép, amit nézek, most még
lépek, ott állok középen, most
kiállok kicsit a szélre, most a keretből
kilépek, s ekkor fixálom. Fixálom,
véglegesítem.

******** idézet: A márványember (Andrzej Wajda filmjének irodalmi forgatókönyve, Magvető, 1987)

SZÉP ÉS SZEBB

Virágvasárnap; csak épp olyan,
mint a többi. Elfagyott vadrózsa-rügy a
világ, nem tud kiteljesedni. Itt fut el
ablakod alatt a tavasz, ágaskodik, ablakodon
be-benéz; de ennek a koravén
s gyáva világnak nem kell a Petőfi-inges és
hetyke kamasz, aki a sírokról elrabolja
*a süket hivatal megszokott koszorúit.**

A szép és a szebb: szédülsz, ahogy a
kertet járod, ahogy a fejed lehajtod-emeled,
szédülsz e körforgásban. Hogy mi is a szebb?
Ahogy egy kislány magát kibontja,
tűzpiros ingét ledobja: előtted mandula-szeme,
nyaka íve, melle és öle völgye-dombja.

Vagy az a szebb, ahogy virágvasárnap
a fűzfa, e karcsú, lenge kibontja rügyeit,
íme a fűzfa virágvasárnap óta rügyezik.
És nap süt, és mégis esik: lehull a földre
*az arany eső.***

* Utalás Babits Petőfi koszorúi című versére
** Aranyvessző–Forsysthia suspensa. Hosszú ágú cserje, Kelet-Ázsiából származó díszcserjénk. (Toman–Felix–Hísek: A természet képekben, Natura, 1981)

Vagy az a szebb, ahogy figyeled, mikor
színesedik a hajnali karének, e veréb- és
pacsirta-csipegésbe mikor szól bele: szí-szí-szí.
*Vendéged, a fenyvescinege*** *érkezik.*
Fűzfára röppen, onnan a
madár-etetőre, de épp csak csippent belőle, s
röppen tovább a fenyőre, szí-szí-szí, máris ott
szíget, csipeget.

Vagy az a szebb, ahogy figyeled, elhalkul lassan
a hajnali karének. Nem röppennek már az etetőre
a madár-cselédek. Félnek, minden szem étek:
alamizsna csak, csalétek. Futnak, futkosnak,
mint mi, fáradt családok, kik feledjük
lassan a tél szibériáját, s várjuk a nyarat,
terített asztalát. Szívünk már odalát.

Vagy az a szép, vagy az a szebb: ahogy a
kertet járod, és a körforgást figyeled, és
megszédülsz, mikor fejed lehajtod, emeled –

*** Fenyvescinege (Parus ater). A széncinege kicsinyített és tompább színezetű változata. A fenyvesek madara; de télen lehúzódik az Alföldre is. (Madarak II. Móra, 1984)

Hatéves fiam mondja tegnap,
s oly hirtelen –: megvédelek!
De hiszen látszólag nem bánt engem senki. Miféle
sejtés él, félelem él hát ösztöneiben, idegeiben
odabenn?
Megvédelek. Ki minket majd megvéd, csak hatéves.
Vagy tán még meg sem született.
Tá-tá-ti-tá, ahogy ma lépkedek, elkísér
e ritmus mindenhová: tá-tá-ti-tá, szép-és-a-
szebb. Tá-tá-ti-tá: „Megvédelek”.

*Pintér Lajos*****

**** Aláírások. Föléírások. A hetvenöt esztendős Weöres Sándor tiszteletére most a vers alá írom a nevem, ahogy ők egykoron. Weöres–Jékely–Kálnoky: ők még aláírták a verseiket. E mai kor már a vers fölé és elé írja a költő nevét. A betű lesz ezáltal nagyobb; a nevek betűje csak. De hová tűnt, mondd, a versbeszéd rangja korunkra?

„TÖBB SZÍNT, TÖBB FÉNYT*

Lehalkítom a rádiót, lehalkítom a televíziót.
Csöndre intem szobámban a hasbeszélő újságok
bonvivánjait is. Hiszen több csend kellene,
több csend nekem. Hogy elénekeljük a hallgatást,
várom vendégeim. Vendégeimet, madarakat egy téli,
koratavaszi kertbe. Figyelj csak, fülelj ablak-
üvegen s a nyíló ablak tenyérnyi résén át.
Nincs, nincs, itt sincs! Kicsit ér, kicsit ér!
és csi, csi, csi, *ha ezt hallod, és ezt: nyitni kék!,*
akkor a pici kékcinke vagy szén-cinke érkezett.
Egyszer láttad csak röptében, láttad sárga
mellényét, hasát, kékcinke lehetett tehát.
*Cinke. Cinege. Nyitnikék.** *Hallgasd megváltó énekét.*
Ha ezt hallod, Kicsi csűr! Kicsi csűr! *vagy*
ezt, Csíki szűr, *ha hallod kitartó, tiszta*
énekét, akkor a pipiske érkezett, a búbos
*pacsirta van itt.*** *Ha csettegést hallasz,*
itt a feketerigó, e gyászoló öregasszony,
kertedben ott tipeg-topog e gyászoló gyönyörű
*ember.**** *S mit leggyakrabban hallasz,* csip-
csip-csip, *reggeltől estig hallod, hogy*
csiripol, csipeg *ablakod alatt a vert*
*veréb-sereg.*****
Legtöbbet ők énekelnek, csip-csip-csip,
a verebek, a földrehullt magot, kenyér-darabkát

csipedik. Leszórt kenyér morzsáit az égbe viszik.
Szürke öltönyüket – talán megbocsátják –
már láttad elégszer, már kissé unod.

És kész is a leltár; ablakod alatt most a
madárhang ennyi. Még, még több csend kellene,
hogy hangjuk értelmét jobban is ki tudd venni.
Szegény Európa madarai.

Kelet-Európa? Közép-Európa? Európa közepe.
Több csönd, több hang, több szín, több fény kellene."

* Az egész vers idézőjelbe tétele jelzi a szerzői szándékot, miszerint reprodukálni, újrateremteni kívánja csak a háza előtti kisebb kert, liget márciusi madár-életét. Szemiotikai érdekességként jegyezzük meg, hogy az idézőjel egykor a Tiszatáj folyóirat ismert emblémája volt.

** Kékcinke. Vegyes madárcsapatokkal kóborol, áttelel. Védett. (Madarak, Móra Könyvkiadó, 1972)

*** Búbos pacsirta. Élőhelye: rétek, homokbuckások, a földön fészkel. A többi pacsirta vonul, a búbos nem. Védett. A gyerekek – sajnos – földbe épített fészkét, ha megtalálják, szétrúgják. (Madarak, Móra, 1972)

**** Feketerigó. Magyarországon gyakori költőfaj. A városokban egyre inkább terjeszkedik. Nagyobb része áttelel. Megriasztva hangosan csetteg; éneke nem olyan változatos, mint az énekes rigóé, de dallamos és fuvolahangú. Védett. (Európa madarai, Gondolat, 1986)

***** Háziveréb. A városok, lakott területek közismert madara; áttelel. A verebek nem védettek. (Madarak II. Móra, 1986) Valamennyi utaláshoz a madárhangokról: Herman Ottó: Erdők, rétek, nádasok (Móra, 1986, 88. 1.: A madár szava értelmezve).

A CSENDES EURÓPA

Szeretőm elhagyott. Nem siratom.
Nem vagyok diák. Felnőtt vagyok.
Csak elveszítettem, mint egy csomagot.
Szerettem sikolyod, kicsi csuklód,
szerettem szoknyád, a lesiklót.
Szerettem combját, törékeny csontját.
Szeretőm elhagyott. Egyedül ballagok.
Nem állok táborok élére,
mint a vezérek, s nem állok félre félve.
Csak vacogok. Vacog két kezem ketrecébe zárva
egy kicsi, elcsendesült madárka.
Csak vacogok. Mint a kőszobor Isten markába zárva
vacog Európa, az elcsendesült, kicsi madárka.

Ezredfordulóponton

A TAPS CSÖNDJE

Színész barátaimnak

A vasbeton téli éj
– csillagtalan éj – fejed felett.
Ameddig ellátsz: tenyérnyi ég,
városod ege, családod ege,
mintha a mindenség
vasbeton-tömbjéből tört volna le.

Fölötted alvó szegek
– húnyt csillagok –
s alattad is szegek,
ezen a poros színpadon.
Húnyt csillagok fejed fölött,
lábad alatt alvó,
didergő szegek:
százas szögek.

Nézed tenyered is, nézed tenyered:
üres,
két üres tenyered kincseit nézed
reszketőn,
mint a részeg.
Tenyeredben csak egy vércsepp:
krisztusi szeg sérthette meg.

Királyi koldus,
kolduló király:
mennyi álarc a szemétben.
Fekszel, ahogy anya szült,
meztelen.
Meztelenül, az öltözőben,
ha az előadás véget ér.

Kintről dübörgés, vastaps: vissza,
vissza,
mintha egy óriás vasajtót nyitna,
csukna a szél, az csattanna,
nem a tenyér.

Vastaps: vissza, vissza. Kintről
egy robbanás:
rügy robbanása mandula-fámon?
kirobbantották a tavaszt,
fák forradalmát?
Kintről robbanás:
pezsgősüveg?
Vagy csak egy vak merénylő
puskacsöve?

Kintről taps, vissza, vissza.
De te már könnyű kiskabátban
künn a vasbeton ég alatt
futsz, futsz, majd megállsz
s várasz egy jövendő villamosra.

HÁTTAL AZ IFJÚSÁGNAK

Az Eötvös Kollégium tiszteletére

Ti kollégium-lépcsők, ti lépcsői
életünknek, ahogyan fölszaladtunk,
remegett, rengett a föld alattunk!
életem kísértői, kísérői.

Kollégium-lépcsők, az életnek is
lépcsői, ti, fölszaladtunk az égig,
de arcunkra nem vetült isteni gőg –
intettünk az életnek, eszméletnek

onnan, föntről s máris: le, le, lefelé
arcok és harcok és sár és könny közé.
Ahol gyöngysort fűzött a néma közöny.

Álarcok és valódi harcok közé.
S ha el is engedtük a társak kezét:
nem csattant arcunk a vérző kövön!

HÁTTAL A HOMÁLYNAK

A lakiteleki írótalálkozó 10. évfordulójára

Ti, lakitelki utak, útjai
életünknek, ahogyan nem feledtünk,
remegett, rengett az ég is felettünk!
életem kísértői, kísérői.

Lakiteleki utak, az életnek
útjai, ti, lehajoltunk a földig,
de arcunkra nem vetült emberi gőg –
intettünk az életnek, eszméletnek

onnan, lentről s máris: föl, föl, fölfelé
arcok és harcok és sár, közöny közé.
Ahol gyöngysort fűzött a néma könny.

Álarcok és valódi harcok közé.
S ha meg is fogtuk a társak kezét:
nem csattant arcunk a vérző kövön!

HÁTTAL A VERSNEK

S eljő az ember, megnézi a verset –
mutasd magad vers, véres újszülött,
véres és valós világok fölött
mutasd magad vers, te újszülött versem.

S eljő a vers is, megnézi az embert –
mutasd magad te költő, üldözött –
véres és valós világok között
eljő a vers is, megnézze az embert.

Mi nem emlékezünk a születésre,
nem fájdalmára, véres örömére.
Olyan a vers, mint feledett álmunk.

Nézed a verset, azt kérded, mivégre,
azt kérded, miért is jött a világra?
Azért jött, hogy hatalmad megtörje.

HÁTTAL A HALÁLNAK

Mint állatok, ha egymásra találnak –
harapják egymást, húsra éhesek,
suttogják közben: drágám, édesem –
így szeretkeznek, háttal a halálnak.

Mi háttal álltunk akkor a halálnak,
és suttogtuk, hogy drágám, édesem,
haraptuk egymást, húsra éhesen –
és elfeledtük azt is, hogy hol állnak

a házak, honnan kivertek bennünket,
botuk nyoma még a hátunkon lüktet –
mint a kutyákat, mint veszetteket.

És szembe néztem akkor életemmel,
boldra tekintő kutya lett az ember?
s nyüszítettem, hogy megszerettelek.

SZÜRET AZ ISTENHEGYEN

Rozsdafoltok a gesztenye levelén,
kora ősz, véraláfutásos az ég,
véraláfutások az ősz Jókai tenyerén is.
Az író és báró Eötvös a hegyet járja,
menyétre lelnek, őzre, rókára.
Ez Menyét út legyen, ez Őz utca,
ez Róka-dűlő: vágnak egymás szavába,
fúj a szél a Svábhegyen,
a keresztelés mámorában
kipirulnak, mint gránátalma, gurulnak:
két névadó vén gyerek.
Járom a Tücsök utcát egyedül,
századvég van, kora ősz van most is,
dicsőség a régi névadóknak:
a Tücsök utcát újra fölveri
az égreszálló tücsökcirpelés.

De a Tücsök utca elején a gesztenyés:
mint az ember, ki agyvérzést kapott,
félig megbénult, félig már halott,
egy gesztenyéjét söpri épp a szél,
boszorkánytermés, kiáltozom.
Jókai e fákat suhancoknak látta,
mikor anyjával járta a hegyet.
E toronyból, hegy-oromból
nézze anyám a Dunát,
a szilaj szigetet, a Gellért-hegyet,
s nézze, belátunk a várba,
belélátunk a király torkába is.
Jól van, fiam, kicsi fiam, jól van,
hogy itt vertél tanyát.
Gyík fut előttük az úton át,
siklik, pörög a penge-köveken.

Bent a portán mindenki lázban,
háznép, vendégség, cselédség:
nagyhajú, hajlott öregek.
Hiszen szüreti nap lesz holnap.
Bor csak alig, de nekünk elég.
Gyökérkefékkel csutakolják
a hordókat, kádakat s a prést.
Birkácska, bürgécske, te is
veted kabátod,
lerántva rólad a prém.

Hát bégess, imádkozz.
Szőlőnk akad, lásd, böngészd, legény,
de termésünket mind elverte a jég.
A házigazda zenészért üzen:
jó hegedűsöm, a kedvemért, húzd rá,
s legelőször megy táncba Jókai,
középre áll s mint bakkecske topog.
Messziről nézik az úri asszonyok,
felesége, barátné-özön,
és suttogják: az író úr bolond.

Végtére a fényből kitépi magát,
iszkol házába, botot keres:
sétánkhoz ez a durva faragású
meggy-pálca jó lesz, dörmögi.
Magába, fehér szakállába mondja.
Végigsétál a parkon, odaköszön
a rücskös hársnak, tüskös galagonyának:
édes szép zöld fáim, jó napot.
Elfárad, kő-asztalához ül,
padja ívéhez odatelepül,
házőrzői is kőből, oroszlánok:
jó kutyáim – mondja –, ki idejön,
bátran lábikrán harapjátok.
Szabadság, egyenlőség – pha,
széthordtátok: kofák, kóklerek, kufárok.
A kőpad áll meg. És az asztal áll.

De odatelepülni te se merj.
A kertben jártam. Lehajoltam, fölvettem
két szív-alakú, apró gesztenyét.

OKOS BOLONDOK NAPJÁN

Egy világunkra tátott nagy száj
elfúj fekete felleget, éjszakát,
piros torka a virradati ég.
Április első napja eljött,
miénk e nap, okos bolondoké.
Vérző csillag van lent a porban,
lábad alatt a tüskerózsa, eltaposva.
Ki meztélláb lép rá, fölüvölt.

Sajgó lábad az égnek rúgod,
s lógatod fejed lefelé,
megfordul veled a világ:
fönn az ég alján hegedül már,
ki előbb még lent a hegyen ült.
Fut az égboltra kezenőtt pipacs,
lábanőtt búzavirág.
Hinnéd, hogy holt volt azelőtt?
S indul a virág embert szedni,
mint egy túsz-szedő virág,
keze közt csokor férfi, nő.

Reggelihez készül a várúr,
fönn a Marson, fönn a vas várban.
Milyen jól élsz, árva népem – szól,
s tömi a hurkát magába, egymagában,
az örömtől megborzong a lábikrája.
Apu, mért rácsos az ég,
ablakon át ha kémlelem?
Mért, mert az ablakod rácsos,
lessél, gyerek, a kulcslyukon.

Macska és egér együtt jár most,
tudod róluk, hogy jó barátok,
sőt tejissza jó cimborák:
címerükön vajköpülő van, nem borág.
Hogyha valami mögéd lép mégis,
és kézéllel halántékra csap,
hahaha, barátod volt, sírva kacagd.
Mi hír? mi hír? mi hír? –
szirénázza az esti újság.
Csuka, harcsa fogtak egy horgászt,
mindenki jól járt.

E tótágast álló világban
palotánk előtt sétál a lektor,
s legjobb barátja, Rotkel úr.
Rotkel úr szól: halld a beszédem,
mert beszédem törvényt teszen.

Írtál, lektor úr, bölcsen, imígyen:
„nem köll a vers, mind egyre mén”.
Pedig kell – jól eszedbe vésd:
a vers a legfőbb beszéd,
kell, hogy ne makogj, mint a majom,
ne zörögj, mint kezes állatod, a gép.

Egy világunkra tátott nagy száj
elfúj fekete felleget, éjszakát,
piros torka a virradati ég.
Április első napja elmúlt,
tiétek a nap, okosoké.
Vérző csillag van lent a porban:
talpad alatt a tüskerózsa
vár a sorsára, fogvacogva.

CSILLAGOK

Kérdezd a tegnap neofitáit:
szájuk fuvint majd egyszerre hideget, meleget,
dadognak, tézisük s nyelvük is sántít.
De úgy igaz, vadászebükről kérdezed őket,
s futnak majd s tudnak majd jól magyarul.
S ha éjszaka van, s ha egünkön csillag nem világít,
Kodály, Illyés, Németh László, Bibó, Weöres:
csillagaink, egünkön a csillagok ők.

(R)ÉGI SZERKESZTŐSÉG

K. úr jön, sört rendel, magának, nekünk:
int s biztat, nem legyint, mint ti,
lesz – van – egy új s újabb nemzedék.

Idéz:
nyújts feléje védő kart – ezt kéri,
aki tanúja, már szintén a semmibe néz.
Reich Károly úr jön, rajzait: nagyszemű,
meztelen lányait hozza elénk,
nekem a múzsa súg, s nektek is, mondja.

Lehet, hogy meghalok, hiszen ezt az
égi, régi szerkesztőséget jobban szeretem,
mint ezt, itt, lent.

[LENGYELORSZÁGBAN MEGINT]

Lengyelországban megint tüntetnek.
Megfáradt asszony-arcok a filmen, nézem.
Benn áll a néma sorban:
éppen olyan arca van, mint anyámnak.
Ne sírj, ne sírjál, Lengyelország, anyácska.
(1988. ápr. 29.)

[NÉZEM GYEREKEIM]

Nézem gyerekeim,
ahogy játszanak, játszanak a
sugárszennyezett homokban.
„Földünket nem szüleinktől örököltük,
hanem gyermekeinktől kölcsönöztük!”
Ti meg játszotok ezzel a kölcsön-vett
Földdel, mint egy labdával, hiszen
tiétek.
Nézik a gyerekek, nézik sóváran.
Ülnek a sugárszennyezett homokban.

(1988. ápr. 29.)

[EGYETLEN NAGY FALU]

A moszkvai tévére kapcsolunk
s épp egy filmre, Csernobilról.
Csernobili harangok.
Nem az összedőlt, fölrobbant erőmű.
Hanem az összedőlt, fölrobbant arcok.
Zarazseno, zarazseno.
Nem tudom, mit jelent.
Feleségem kiáltja: mérgezett.
Mérgezett vadcseresznye, sugárzó
földieper.

A templomban asszonyi tenger, Krisztus-
kép arany keretben.
Férfiak rák-kórházban, pizsamában, s
bedeszkázott ajtójú, ablakú szülőházak.
Egy gólyafészek, a gólya nem szállt el belőle.
Folyik, ömlik, mint a láva, a házon, a fészken,
a gólya lábán a fehér hab,
amivel mosnak, fertőtlenítenek.
Fölröppen, visszaszáll a gólya.
Egyetlen nagy falu a föld. Hová is szállna?

(1988. ápr. 29.)

[HIDEG VAN]

Árad a Tisza. Gáttól gátig ér a víz.
A híd helyén már komp se jár,
csak egy kis motoros csónak.
Benne ülünk,
visz a Tiszán túlra a motoros csónak,
ártéren, fák között.
Tavaszodik. De a vízen hideg van,
szél fúj, fázom.
Vállamra, fejemre terítem esőkabátom.

(1988. ápr. 29.)

Közélet, közélet, befelé hallgatózol
és nem hallasz semmit, csak fogak közt
homok sercegését, tarkón lőtt katonák
foga közt serceg a homok, nincsenek percek.
Közélet, közélet, ahogy az életed a
közé lett, s ahogy életed közzé lett,
s befelé nézel, hallgatózol és nem hallasz
már semmit, semmi hallható csöndet.
Tankok futnak el képzeletedben bent:
felnőtt fiaddal mennek, és pékek sütnek
hajnalra kenyeret, perecet, s az éhesek
várják, forrón eszik. Befelé hallgatózol,
csend, csönd, csend, csönd, szavaid
harangzúgását kellene meghallani.
Szerelmeidtől elköszönsz, persze: örökké,
persze, holnap is eljövök. S úgy nézel
rájuk, mint a térképen Ausztráliára,
na itt sem jártam még, na ide sem jövök.
És szól a rádió, köszön, hullámözön
köszönt, hosszúhullám, középhullám
rövid. És John Lennont mindegyik adón
lelövik. És szól a rádió: hosszúhullám,
középhullám, rövid. Mintha a hajad
fésülnéd tükörben: most jobbra fésülöm,
most balra fésülöm, most középen

választom el. S lesed az arcod: ki is ez?
ki ez az idegen? Madárfütty kintről?
Semmi. Egy trabant jön, zúg, csörömpöl,
a forgalom ennyi. Forgatsz kezedben
egy furcsa tárgyat, nézed, hogy ez a
tárgy társad? vagy ellened támad?
kétszög alakú, háromszög alakú, négyszög alakú.

A RÉMÜLET S REMÉNY

E ritkán szálló szó, e rémület,
ez volna hát a termő férfikor?
Olyan verset kell írni, kedvesem,
melyben aratás van, vetés és szüret.
Nem ami van: e babér-aratás,
e csel, és gáncsvetés és sok-sok feszület.
E ritkán szálló szó, e rémület,
ez volna hát a termő férfikor?
Emlékszel, csendes volt a szerelem,
csendes, mint Európa s mint alkonyati ég,
nem volt kezünkben se karó, se kés.
Átdübörögtek szívünkön a tankok,
átdübörögtek rendőr autók,
tél volt, országos sőt birodalmi tél:
de kiteleltünk egymás tekintetén.
Háromdecis pezsgőspohárból ittál parazsat,

te telhetetlen, te drága földi lény.
E ritkán szálló szó, e rémület,
ez volna hát a termő férfikor?
Mint régi versben az ah, az oh, a sóhaj,
végigdübörög most versemen a kín,
mint régi versben futnak a csikók,
mint régi versben megcsillan a fény,
és üvöltöm, és verem a falat:
most kié vagy? kié vagy! kié,
te asszony, te kedves égi lény?
E háborúban, békés borzalomban
most kié vagy te, emberi remény?

A LEGTORNÁSZ IMÁJA

Piros és fekete körhinta.
A cirkusz elmegy, a fű újranő.
Kitátott száj: májszínű röplap.
Budapest Cirkusz a ligetben,
itt a Hungária Cirkusz belül,
és Közép-Európa Cirkusz, Cirkusz-
Európa és Világ-Cirkusz körül.
A cirkusz eljött, a cirkusz elmegy,
és a fű majd újranő.
Korai öröm, korai bánat.

Sátoroszlop: az égigérő fácska
ott áll a világ köldökén.
Megvakultak az égi csillagok,
csak a neon-lámpa ragyog.
Piros tűzvirág, zöld tűzvirág.
A porondmester bejön, köszön,
lényegünk, látszatunk önöké.
És összeveri tenyerét a nép.
Ott áll a világ köldökén
a sátoroszlop: égigérő fácska.

A víziló és papagáj-sereg,
az elkábított oroszlán jöhet,
és földöntúli ostorpattogásra
pördülhet pingvin-körmenet.
E házban a majom felruházva,
csak az emberfia meztelen.
Árva bohóc áll a sorsára várva,
hegedül talán, ha sorra kerül.
De elkábított oroszlán jöhet csak,
a víziló s a papagáj-sereg.

A publikum most ordibál: vivát,
és kéri jussát: a mosolyt.
Gyerekkorára gondol a bohóc:
a porondról Tiszájához futna,
görögdinnyéjét fogná két marokra,

és halat venne: kárászt, keszeget,
este a hold ablakán kihajolva
apjára gondolna, a holtra.
S lám, kéri jogos jussát, a mosolyt
a publikum, és kiáltja: vivát.

Légtornász száll föl, az eget járja,
asszonya földön áll, vigyázza.
Légtornász: a szárnyanincs madár,
megbillen, dől, de visszaáll.
Színpadiatlan, cikkanó sikoly.
Csináld újra! Mert röpülni lehet.
Mert lezuhanni szabad és lehet.
De a porondot otthagyni nem lehet.
A légtornász madár, az eget járja,
lentről madárcsontú asszony vigyázza.

Kitárt ajtó. Kitátott száj. Kijárat.
Ez álomi körből kiállhatsz már.
Kacaj, zsivaj, a gyermek-lánc nevet,
a bohóc köszön el, meghajol.
És elköszön a letaposott fűtől
a lovacska s a csengős kiscsikó.
És elköszön a légtornász felesége,
és elköszön a légtornász, integet.
És elsietnek mind az állatok.
És elsietnek mind az emberek.

ÁTTÜNTETÉSEK

Rózsa-vitéz

„A történelmet a győztesek írják.
A hagyományt a nép kelti."
(Danilo Kiš)

Porodból rózsa-vitéz ébredj föl,
Kelj föl, éledj meg, élsz.
Szép, lányfejű kígyó tested felett,
fölötted ott áll, sziszeg, szeret.
Ébredj föl, kelj föl, éledj meg, élsz.
Forrasztófüvet, élő- haló-vizet
hozott el érted, sziszeg, szeret.
Egyik kezedet rabolta észak,
másik kezedet rabolta dél,
lányfejű kígyó, lányfejű kígyó
forrasztófüvet keres, élő- haló-vizet
hozott el érted, rózsa-vitéz!
Mint a gyorsvonat, egyik lábadat
levágta nyugat, mint a teher-vonat,
másik lábadat levágta kelet.
Mentsd magad, kutasd, keresd
fölnégyelt életed, rózsa-vitéz.
Szép, lányfejű kígyó tested felett,
fölötted ott áll, sziszeg, szeret,
ébredj föl, kelj föl, éledj meg, élsz.
Forrasztófüvet, élővizet
hozott el érted, sziszeg, szeret.

Kicsi kis fiam: rózsa-vitéz,
testvérem, bátyám, rózsa-vitéz,
apám, dédapám: rózsa-vitéz.
Kicsi szeretőm, sziszegj, szeress.

Forrasztófüvet hozz, élővizet.
Kicsi szeretőm, pogány királylány,
kicsi szeretőm, paráznám, cédám.
Tűkarcolások, tünékeny sebhelyek,
izzó szemölcsök, anyajegyek:
csillagok, csillagok a testeden,
fölfénylenek.
Hozz eget, levegőeget szobámba
hozz fényt csillagtalan éjszakámba,
ragyogd be ezt az éjszakát, szeress,
forrasztófüvet hozz, élővizet,
kicsi szeretőm, paráznám, cédám,
csillagom, hűtlenem, hűtelenem.

Az ember és a kő

„Bocsánat, elfelejtettem, hogy
zsidó vagyok...”
(idézi Ranódy László)

Bocsánat, elfelejtettem, hogy zsidó vagyok,
ülök a sárga, csillagtalan ég alatt,
házfalak, betonfalak előtt: siratófalak előtt,

bocsánat, elfelejtettem emlékeimet, emlékezők.
Bocsánat, elfelejtettem, hogy magyar vagyok,
hogy román, hogy lengyel, bocsánat, létezők, emlékezők.
Ülök a csillagtalan vasbeton ég alatt.
Bocsánat, elfelejtettem, mint egy követ
elejtettem – múltat, jövőt...
Bocsánat, elfelejtettem, hogy férfi, hogy nő,
öreg, gyerek, agg, csecsemő, nem is lélegzem,
nem is lélekzem, gurulok, gördülök, akár a kő.
Nincsen idő. Nincs is idő. Bocsánat, idő, időm.
Nézi az ember az embert gyűlölködőn.

Nézi az ember az embert gyűlölettel,
nézi a kő a követ nagy szerelemmel.

Picasso éjszakája

„Aki már három hazában
hontalan, annak már
három szeme van!"
(Hervay Gizella)

Aki már három hazában hontalan, annak már
három szeme van, háromszor kettő: hat szeme,
és hét szeme és nyolc szeme, szemekből áll az arca,
szilvaszemek: kék szilva-szemei az arca kosarában.
És két nyelve és három és négy és öt,
hogy mindent el tudjon mondani, jajongani,

három nyelvével dadogja el, amit a hat szemével látott.
Annak már két öle van, három,
nem győzi újraszülni a világot.
Annak már három melle van, négy, öt gyönyörű melle,
katona leszel: ingét lerántod, mellét fogdosod, markolászod.

És három melle, négy melle, öt melle lesz rákos,
hajnalra arra ébred, véres a vánkos.

És két tüdeje, három, négy tüdeje,
zihál, fullad: – több levegőt, több levegőt.
– Fizesd meg a levegőadót előbb!

Nocturne

Hajnalra leesik a hó. Süpped, roskad.
Minden olyan egyszerű. Minden anonim.
Jön a Karácsony. Múlik Karácsony.

Hószürke ég, hószürke föld. A föld, az ég
hajnalra majdhogy összeér.
De elfér közötte egy tenyér.

GYERTYASZENTELŐ

Ég a gyertya, ég

Ég a gyertya, ég,
nézem a lángot.
Ég a gyertya, ég,
át a határon
még Pusztináról
hozta barátom.
Ég a gyertya, ég.

Gyertyaszentelő

1986. február 2., vasárnap,
ülök, szemben a lángnak, világnak,
gyertyát gyújtok: mint lenge lány,
mint megtisztult Mária,
ugrál, táncol a láng.
Megolvad, csöppen a viasz.
Kint a rügyeknek már int a tavasz,
egy pásztorugrással hosszabb a nap.
De terroristáit küldi a tél:
jeges esőt, leomló hó-falakat,
hogy ne reméljen, hogy féljen, aki él,
motyogja halkan: nincs vigasz.
Ballag az úton egy kicsi mama:

lakótelepi boldog Mária,
ha megsimítod, fölizgul, reszket,
fölfénylik, remeg, mint gyertyán a láng.
Gyönyörűn értetek égeti magát.
Reszket, de nem törik, nem fél,
rákülдheted, tél, a hordáidat.

1986. február 2., vasárnap,
gyertyát keresek, meggyújtom:
örülök, ember a lángnak.
Asztalomon fénylik a vendégszöveg:
urat és agarat, únom a rabkenyeret.
Ég a gyertya, ég a lenge gyertya,
megolvad, csöppen a viasz,
hollófekete kupola a láng.
Este lesz lassan, csillag nem ragyog,
hollófekete kupola az ég.
Gyertyát gyújtok: mint lenge lány,
mint megtisztult Mária,
ugrál, táncol a láng,
megolvad, folyik, csöppen a viasz.

Kint a rügyeknek már int a tavasz.

Future in the Past

Ég a gyertya, ég, el ne aludjék,
aki lángot látni akar,
mind leguggoljék.
Ég, ég, itt guggolunk, énekelünk a gyertya körül,
gyerekek vagyunk, gyerekek, a világ
szövetébe beleszőtt gyerekek,
a világ redőzetébe belesimult gyerekek.

Ég a gyertya, ég, el ne aludjék,
körbeálljuk, föléállunk, vigyázzuk:
el ne aludjék,
el ne fújja, el ne sodorja a lángot a szél.

Ég a gyertya, ég, el ne aludjék,
aki lángot látni akar,
mind leguggoljék.
Igen, látni akarjuk a lángot,
igen, itt guggolunk mind,
mindannyian, a kis-csapat,

de hol is? – kérdezed.

Büszkén? otthon? otthonosan?
Vagy otthonnál több ez: őrhelyen?
egymásnak is küldve a fényt? kis fényjelet?

Vagy száműzetés ez, ahol a pisla gyertya ég?
az is lehet.

Se imám, se átkom.
Ég a gyertya, ég. Nézem a lángot.

Kör

Füst, köd az égen. Kár-kár,
csapat varjú jár az égnek útján,
a megfagyott hóra, elém, lecsap.
Mint egy Konjovics Milán-képen:
fényes, hideg izzás a Nap.

Ezen a tülekvő planétán,
e lángoló palettán színek.
Állunk a tűz körül:
piros ruhában, fehérben, feketében.
Egyetlen, egyke, mostani élet.
Nézzük, ahogy a régi remény,
a közös szín épp semmivé lett.

Fegyvert a lábhoz? Fegyvert kézbe?
Tölts! pohárba bort? a fegyvert csőre?
A fényhez akik idegyűlnek,

néznek majd fölrobbant pohárra,
néznek majd a ringó bölcsőre.

Jönnek, kik maguk is lángok, fények,
sugarasak, kik halvány remények,
s jönnek, kik egész sötétek;
lányok: fekete szembogarúak, szűzek,
és jönnek elnyűttek, átszőttek;
és jönnek a röpke lepkék, bogarak:
a lángnak nekiröpülnek;
jönnek a társak, és eljönnek,
kik vesztedre törnek, dörögnek,
jönnek a fénybe, rádköszönnek.

És jön a holnap, jön, ami lesz,
tapogatózva jön, mint a vak:
ujjbeggyel ér csak arcod bőréhez.
Csontjaid fájnak:
a vak jövőt, a változó időt
csontjaiddal is érted, megérzed.

Körbejár minden s mindenki.
Mint az óra, vagy mint az írás,
mely oda és vissza ugyanaz:
indul a görög aludni.
Körbejár minden s mindenki.

Kezed ökölben:
kiállj a körből?
beállj a körbe?

Füst, köd az égen. Kár-kár,
csapat varjú jár az égnek útján,
a megfagyott hóra, elém, lecsap.
Mint egy Konjovics Milán-képen:
fényes, hideg izzás a Nap.

A RÉSZ ÉS EGÉSZ SZERELME

Rész vagy-e? Részlet vagy-e?
Elhanyagolható részlet, vagy rész,
amely kell az egészhez?
Hogy működjön – precízen, mint a gép
a család, a nemzet,
hogy működjön, hogy létezzen
az emberiség. E részeg
működéshez kellesz, nem kellesz?
Te fél-rész ebben a teljes szerelemben,
kezedben a halnyelű kés,
támadsz tündéri szeretőd ellen,
támadsz, mert félsz, hogy elveszted.
Te egyharmad, te egynegyed,
te egytized, egyre kisebb vagy,

ahogy egyre nagyobb a család,
a kör: szeletnyi szereped
belőle kiveszed.
Fiak, anyák,
sógorok, komák, nagynénik rajzolta kör.
És keresed: egy-százezrednyi szereped,
port ver körül szárny-tollával
ez a páva-város,
port ver föl, aranyport, nyeled,
majd beléfulladsz, keresed benne
egy-százezrednyi részed.
És kétmilliomodnyi részed, ülsz a hegyen
egyedül, figyeled, a részlet működések
talán sohasem – se családban, se városban,
se népben – tán sohasem állnak össze
szépen, egészen.

És keresed egy-tízmilliomodnyi részed,
egy-tizenötmilliomodnyi részed,
hisz csak te tudod, hisz csak ők
tudják, hol lakott Csokonai, Dsida,
hol Radnóti, Petőfi hollófekete
lován hol járt, míg kutyaként
dzsidások a földbe nem tiporták, tapodták.
Anyanyelv: álomi nyelv. Nekem
nincs testvérem a családban,
csak ez álomi nyelvben, ez

elárvult, elárult népben:
szólítgatom halkan, zokogok érte.
És ötszázmilliomodnyi részed
Európában, és négymilliárdnyi
részed a világon, és hétmilliárdnyi
emléked?
Melyben benne van parányi részed,
a családot, szerelmet, népet,
Európát, az emberiséget,
a föléd hatalmasodó egészet:
figyeled, félted.
És figyeled, hogy ő: figyel-e?
Figyeled, hogy ő: félt-e?
Kellesz? Nem kellesz az
egészhez, tűnődő ember, te részeg részlet?
S most lázadsz, tékozló,
szerelmes részlet, jogot formálsz
az egészre: Magyarország te vagy! te!
az egész Európa, a földrész: te vagy, te!
az emberiség
te vagy! Te: az egyke, te:
az egy, az egyetlen,
üvöltesz jogaidért.

Sírsz. Öklöddel ütöd a tükröt.
Csikorog a rész. Csikorog az egész.
Fénylő csillag a rész, fénylő

csillag az egész.
Fáj, zokog, tündököl
benned a szerelmed,
a rész és az egész.

CSOKONAI UTOLSÓ ÉJSZAKÁJA

Mint egy megért boróka,
mely tiszta hóra hullott,
lehullok én is szűz hóra,
miként egy érett boróka.
Fölöttem farkas, lompos róka,
fölöttem madár-sereg az égen,
károgás, cselvetés, gáncs,
harc: csőröké, mancsoké,
mint mindig, mint holnap, mint régen.
Voltam a lázas, lázadó részlet,
ki kérte jussát, az egészet,
s most bukik, mint aki részeg.
Pedig csak érett boróka,
aki lehull a friss hóra.
Voltam a lázas, lázadó részlet,
ki kérte jussát, az egészet,
ki tudta útját: örök körben,
ki nézte arcát a csorba tóban,
vérző arcát törött tükörben,
ki bűvölködött versekben.

Olyan furcsa e mai éjjel,
én aki jártam rózsa-hintón,
én aki lengtem égi hintán,
liliom-jázmin égő-útján,
hárfák, lantok ezüst hangja
kísért, kísértett,
sírtam miatta,
s most hallgatok, csak hallgatok,
hallgat a salétrom a falban,
hallgat a lepedő alattam,
hallgat a halál is szívemben.
Olyan furcsa e mai éjjel,
én aki jártam rózsa-hintón,
látok letakart rózsakertet,
én aki lengtem égi hintán,
ülök immár egy földi hanton,
aki ismert egy ezüst hangot,
összetör immár hárfát, lantot.
Nézzétek: ott a csontsovány holdnak
sárga csikóját fönn az égen,
nézzétek azt a csontsovány holdat:
csontsovány fiút ragad el éppen.
Olyan furcsa e mai éjjel,
én aki jártam rózsa-hintón,
látok letarolt rózsakertet,
aki ismert egy ezüst hangot,
összetör immár hárfát, lantot.

Szerettem leányt és férjes asszonyt,
szőkét és vöröset lestem,
jártam a dámai bibliothékát,
ahol a könyvek: kitakart keblek,
olvassátok csak titkos írását,
titkos írását a testnek.
Ki viseltem az arany bundát,
aki kiittam az Élet-kútját,
ki bűvölködtem versekben.
Te kitiltottál és betiltottál:
Budai Ésaiás, töketlen,
profanus auctor: mondottad,
nem is mondhattad volna szebben.
Doktor, a szobrod talpára állj,
szobor leszel, szamár, iázz.
Tiéd a világ, tiéd az egész világ.
De ne bűvölködj a versekben!

Mint egy megért boróka,
mely tiszta hóra hullott,
lehullok én is szűz hóra,
miként egy érett boróka.
Fölöttem farkas, lompos róka,
fölöttem madár-sereg az égen,
károgás, cselvetés, gáncs,
harc: csőröké, mancsoké,
mint mindig, mint holnap, mint régen.

Voltam a lázas, lázadó részlet,
ki kérte jussát, az egészet,
s most bukik, mint aki részeg.
Pedig csak érett boróka,
aki lehull a friss hóra.
Voltam a lázas, lázadó részlet,
ki kérte jussát, az egészet,
ki tudta útját: örök körben,
ki nézte arcát a csorba tóban,
vérző arcát törött tükörben.
Én bűvölködöm majd versekben.

HA MÉG EGYSZER SZÜLETNÉL A FÖLDRE

Vers-színpad ez.
Mi lenne, ha
hóhérló időben
– valamikor a távoli jövőben –
még egyszer ide születnél a földre?
Nagyapám portáján ha
jársz most, mint egy fürt szőlőt:
megbarapsz egy fürt
akác-virágot,

de az akác-sor csonka, elvadult.
Üresek a szobák és az ólak.
A holt-Tisza is más már: hol a
sulyom, hova tűnt a sás, nád?
hol ringató teknők és a csónak?
És csak rémlik, hogy
valamikor itt jártál,
itt éltél, és járni is tanultál,
s itt tanultál meg írni is,
kölyök,
és galagonyabokor volt a kútnál,
és méh-kaptár a ház mögött,
volt, volt, alig emlékezem,
egy rég törött
kocsikerék pörög velem.

Ha még egyszer ide, ide-
születnél a földre,
talán épp így sétálnál,
így tanyáznál
e földi színpad
díszletei között –
hol minden más már, s mégis
ismerős, és fölrémlene,
hogy te itt már jártál.
Se csillagháború, se csillagbéke.
Hajnalban fácánkakas lépne

a gátoldalon,
csőrében hozná föl Napod.

Te itt már jártál? –
rémlene föl hirtelen –
vackornak fanyar íze,
érne a kérdés döbbenete,
hogy ki is vagy te? hisz ki is vagy te?

Talán jó lenne újra
ide, ideszületni a földre.
De nem kavicsnak, nem
gördülő kőnek, nem
fűnek. Válni élővé:
születni férfivá vagy nővé.

És magyar lennél majd akkor is – mondd
– ki tudja – vagy tán örmény?
És lesz abban a majdban
még e két nép, vagy
elsöpri az új idő, új törvény?
Vagy népek árja – lehúzza
őket majdanra egy örvény?

Vagy újraszületni majd
skótnak, románnak, dánnak?
vagy jobb lenne lenni – mondd -
egy nagy nemzet fiának?

Kicsi vagy nagy? mondd, mi is az?
szabad vagy? rab vagy – mi is az?
Kacag rajtad a világ:
kitátott szája
bánya,
támfák, födémfák fogai,
a bányavonat kereke halkan kattan.

És – mondd – lesz-e majd e majdban
nemzet,
lesz-e emberiség még?
Lesz-e, lenne-e mibe:
belé újjászületned?

Vagy zsidófiúvá születni.
Mondják úgyis olyan vagy.
Mint a madárka,
járnál csak ágról ágra.
Egyik szeretőd kamaszlány volna,
másik szeretőd vénlány lenne,
egyik szeretőd melle: vadalma,
másik szeretőd melle: körte,
egyik szeretőd cserfes volna,
másika hallgatag lenne.
És a tenger ölelésből
az egy-szerelem összeállna.

Élünk futóárokkal,
lövészárokkal fölszelt világban,
ahol az ember belézárva,
belépofozva önmagába.
Ha játszadozva, ha játszva:
jó volt már másnak látszani.

De emberiség-egy szikla-tömbből
kihasított önnön arcára:
az ember mégis rálel magára.

Vers-színpad ez.
Függöny. Vége.
Aludj már. Aludj hát te is.
Éjszaka van, fönn a sarkcsillag:
csak rozsdás szög, díszlet.
Jó lenne, ha
jó lenne, ha még egyszer,
még egyszer ide,
ideszületnél a földre.
Ide? Hova is? Mikor is?
Mivé is? Mivégre
lépnél egy félig-felejtett
régi kertbe,
hol minden törött volna,

hol minden örök lenne,
vagy lépdelnél beton tömbökön,
hol minden töredékes, minden anonim.

EZ A HAZÁM

Ez a hazám (I.)

Lépek, nézem, a világ nézi,
ahogy a májusi mézízű, apró virág-népek
kinyílnak, kibomlanak, s majd
eljönnek tipratni a nagy virágvágó-gépek;
útszéli zsázsa, kúszó boglárka, kaszanyűg
bükköny, fehér mécsvirág,
réti aggófű, pipacs,
réti margaréta, ezüstös hölgymál,
nagy bakszakáll, hamvas zsombor,
ím, itt előttem, ez a hazám.

Ez a hazám (II.)

Útszéli zsázsa, hópihék: fiaim fehérben,
kúszó boglárka – apám, anyám,
kaszanyűg bükköny, ki lehajlik a szélben:
nagyapám, fehér
mécsvirág: nagyanyám, réti aggófű:

dédanyám, aggódó dédapám,
pipacs: vérző ükanyám, réti margaréta:
ükapám, ezüstös hölgymál: szépanyám,
nagy bakszakáll: szakállas szépapám;
hamvas zsombor, te sárga apróvirágú: mind
kik ismeretlenek már előttem s utánam,
ez a virág-család, ez a hazám.

Ez a hazám (III.)

Ez a Naprendszer-virágcsalád,
útszéli zsázsa: Nap, kúszó boglárka: Merkur,
kaszanyűg bükköny: Vénusz, fehér mécsvirág-
Föld, réti aggófű-Mars,
Pipacs-Jupiter, réti margaréta-Szaturnusz,
ezüstös hölgymál-Uránusz, nagy bak-
szakáll-Neptunusz, hamvas zsombor-Pluto;
ez a Naprendszer-virágcsalád,
ez a hazám.

TELEVÉNY

Nemzedékünk: apák, anyák és holtak.
Apák, anyák, kik címeresek:
jövő-bélyegesek.
És a holtak,

kiknek már nem üzen a holnap.
Alig öleltek, senkit meg nem öltek,
a béke halványkék fényében éltek,
nézed őket, őket nem fegyver ölte meg,
fegyvernél kényesebb képzetek, penge-élek,
tiltások, fenyegetések,
szerelmek: szívtájnak döfött kések.
A földanya méhében ülnek,
visszavont magzatok,
belülről rúgnak, dörömbölnek,
gyűrődik, reng a föld felettük.
Nemzedékünk, apák, anyák,
címeresek: jövő-bélyegesek, és a holtak,
kiket nem feledtünk.
És vonulunk most kéz a kézben,
titkosan, fegyvertelenül.
Leköpött zászló az arcod,
leköpött zászló az arcom.
Szétvert csapat, istenáldotta brancs,
álmomban együtt láttalak:
kéz a kézben, kéz a kézben.
A nemzedék, azt hitted: gyémánt-nyílhegy,
azt hitted, vas-pánt, vas-ék,
azt hitted, gömb-kiteljesedés.
S most látod, a nemzedék: televény.
Őszi kert: együtt szökevény
fák, nyurga nyírfa,

akác, kerekarcú besúgó szél.
Szívemben, az idő utcakövén
végül már csak a legjobbak vonulnak,
hűségük nem-romló pénz.
Vonul a nemzedék kéz a kézben:
apák, anyák és holtak.

ÁLOM AZ ISTENHEGYEN

És együtt vagyunk minden,
együtt valamennyien, hűen, híven,
együtt lázadón, kihívón,
megyünk át egy korhadt fa-hídon,
és halljuk, ahogy
dobban alattunk a palló,
és érezzük, ahogy remeg a kéz,
és hallgatjuk, ahogy cserreg a víz,
jó éjt, szétfoszló zászlók,
jó éjt, lányok, sugárzók,
jó éjszakát éj, neked köszönök,
jó reggelt, hajnalok.
Egymásra vigyázzatok,
ameddig nem vagyok.

ESTVÉLI ÉNEK

Szeretem a békés esti tájat, mikor
cinke-csapat portyáz a fák között,
fűzfára száll le, kérgét csipedi.
Mikor elvonul már tájunkról sok szónok
s csak az marad, ki mestere a szónak.
Inga-óra jár bent, most is hallod:
felet üt.
Egy régi költő ballagdál a holdban,
a holt, a volt s a hold
pár csendülő szót egymással összekoccant,
távolból így üzen.
Ilyenkor jó a csillagásznak,
távcsöve tört tükrén nézni hideg űrt,
s csillag-távolból bárki visszakémlel:
láthatja íme itt
emberfejekkel lapdázó hadait.
Mentha-teát vagy dárzseling-teát
jó lenne inni formás poharakból,
jó lenne most e békés esti órán,
mikor az inga-óra épp
felet üt felettünk.
De összetört a készlet,
csupa szilánk a szobánk, a világ.
Hirosima árnyképe után és
Auschwitz haj-hegyei után és

Katyn erdőzúgása után és
Don-kanyar után és régtől már
Mohács után és Madéfalva fájdalma után
mondd,
verset írni lehet-e még?

Hogy tea-foltos és húgy-foltos is
és vérrel és vérpiros festékkel
leöntött vászon lett a képzelet,
mondd,
verset írni még lehet? nem lehet?
Szeretem e békés esti tájat, mikor
cinke-csapat portyáz a fák között,
fűzfára száll le, kérgét csipedi.
És eljönnek a gyerekek
és hűtelenek és bűntelenek
és nézik a világot:
s nagy fehér vásznaikat mind-mind teleírják.

VIRÁG-ÉNEK

Tizenkét szeretőd legyen: a nyár, a tél
veled legyen, ősz és tavasz veled legyen,
tizenkét szeretőd legyen: a Hóvirág, Téltemető,
Kék ibolya tiéd legyen, árnyban legyen,
mohán, kövön, egyike Erdei csitri,

ötödik Gyöngy-virág legyen, tölgy erdőben,
titkos helyen, a Százszorszép tiéd legyen,
tiéd legyen a Ködvirág s testvére a
Bujdosó mák, Varjúköröm érted legyen,
varjúkárogás és öröm, a Kígyószisz érted legyen,
Pipacs legyen, Búzavirág, tilos legyen,
titkos legyen, ne legyek én a magányé,
ne legyek én az államé, ne legyek a hatalomé,
ne legyek a seregeké, ne legyek én
Pénzért, hírért, legyek én a Százszorszépért.
Ne állhassak pellengérre: melled, hajad,
véred védjen. Egyike cigánylány legyen,
ha elhagyod, megátkozzon, másika
rendőrlány legyen, ha elhagyod, följelentsen,
följelentsen Napnak, Holdnak,
jelentsen a Csillagoknak. Hűtlenségért
meglakoljak. Hóvirág és Téltemető, mondjátok,
mit hoz a holnap? Gyöngyvirág? Ködvirág?
Bujdosó mák? Varjúköröm? Lesz-e üröm?
Lesz-e öröm? Mennyi bánat? Mennyi öröm?
Az ember csak egy szál virág, a világ meg
mennyi fegyver!

Mohán ülök, kövön ülök, mohás kőre
fejem hajtom, mondogatom, dúdolgatom:
ezredfordulói ének, ezredfordulói ének.

EZREDFORDULÓN AZ ÉNEK

Hóvirág és téltemető, mondjátok,
mit hoz a holnap? Gyöngyvirág, ködvirág,
a kérdés ez: és mi mit hozunk
holnapra? Hóvirág és téltemető?
Gyöngyvirág? Ködvirág? mit hozunk mi
napvilágra? Mit hozunk mi a holnapra?
Ezredfordulón az ének. Ezredforduló-
ponton az ének.

ÚJ VERSEK

(1990–1996)

NÉGYSOROS

A kosár körtéért lelőtt cigányasszony én vagyok.
A lezsidózott költő én vagyok.
A háborúk tűzvonalába rúgdalt parasztbaka én vagyok.
A vérző seb a világ arcán én vagyok, te vagy.

RÁCS ÉS ABLAK

Van, lesz, él,
fúr, fon, fél,
tesz, visz, tud,
néz, hall, kér.

Néz, hall, kér,
fi, meny, vő,
szem, száj, szív,
víz, jég, kő.

Víz, jég, kő,
íj, nyíl, nyél,
ég, hold, éj,
van, lesz, él.

ÉGI BOLT

Égbolt boltosai: kisfecskék –
mi van eladó?
Felhő-szín festék.
Égbolt boltosai: kisfecskék –
mi van eladó?
Fű, fa, füst színei. Tessék.
Égbolt boltosai: kisfecskék –
mi van eladó?
Akác virágzik, fürtje fehér,
eladnánk, de pénzed rá úgyis kevés.
Égbolt boltosai: kisfecskék,
az égig dobok egy vashatost –
pénzem csillag lesz,
csillag-pénzen vásárolok,
csillag-áron
köszönöm meg, hogy láthatok.
Nektek köszönöm meg, kisfecskék –
hogy láthatok. Míg az égi boltot
le nem dönti egy földi Isten.

CINKÉK

Kora reggeli hangzavar: vérző hírek,
gépágyú robbanás, kintről
motorzúgás, zörej s kis női csukák.
Fülelem: öreg bicikli megy el az ablakom
előtt talán, e hangzavarban zene az is,
ahogy fémesen csikordul a fék, a lánc.
Kedvesem, alig tudom e millió hang
közül kiválasztani e néhány külön hangot,
ahogyan csipp-csipp, csippcsiripp: cinkék röppennek a
téli kerten át.
Mint a vérző táj centrumában
nézd, megállnak épp itt e versben.
Cinkék e békétlen világ fölött is.
Átröppennek a házak fölött, hol
gáz-álarcban ül a szerelem, átröppennek
lakatra-zárt hét határ fölött,
hol se ki, se be – csak a madár,
csak a cinke. Elröppen, visszaszáll.
Jön a tavasz már! – ezt kiáltja,
torkaszakadtából dalolja e halk madár – jön a
tavasz már!
Lezárt határ, tonnás hó-görgeteg
fölött kiállt.

BŐS-NAGYMAROS TERMÉSZETVÉDELMI TÁJ

Álmodtam? olvastam?
kitaláltam? megalkottam? nem is
tudom már. Így hangzik: Bős-Nagymaros
természetvédelmi táj.
Ott állnak legszebb köztéri
szobraink, a fák. Futnak az erdei
vadak, szállnak az égi madarak.
Vadak is, madarak is:
költők rokonai.
És az ember? Ott áll a tájban,
ott áll a táj aranymetszési pontjában:
nézi a Dunát.
S nem emel, nem bont le gátat a XX. századi
ember: az őrült majom.

ÁPRILISI AKVARELL

Magyartanárok tiszteletére

Ahogy az áprilisi eget nézed
– jobbról még bezárt szobák,
a hóhullás emlék-képe, szemedben a hóhullás
illyési rácsa,
s balkezed felől már gyümölcs-kosár,
balról már a termő, gyümölcshozó nyár.

Ahogy az áprilisi eget nézed,
lábad előtt apró virágok:
– nevük sincs talán?
ahogy lépsz, nézed: virágzó
gyermekláncfű, te drága, s pásztori táska,
aggódó aggófű s állván magában az árva,
az árvacsalán.
Áprilisi virágaid ahogy nézed,
ki ültél előbb a hallgatás, a némaság,
a Csönd
atlanti-óceáni partjainál, most
virágaid látván
anyanyelvedhez is
hazatalálsz,
s ismétled:
gyermekláncfű, pásztortáska, aggófű, árvacsalán.

Ti drága áprilisi virág-család.

Nézed
a kerted előtti tengernyi rétet,
s múltad és jövőd is
megéled.
Hányszor levágták, letapodták,
és hányszor
megéledt:
a gyermekláncfű, pásztortáska, az aggófű s az árvacsalán.

Őket óvod, őket becézed, ha nem leszel,
ők még akkor is lesznek.
Gyermekeid majd ők vigyázzák
– ha járnak a jövendő
kertben,
virágzó rengetegben s rettenetben –:

a gyermekláncfű, a pásztortáska, az aggófű s árvacsalán.

LÉGGÖMB

Szonett helyett Szegedhez

Talán én sem szeretem kevésbé városom,
szülővárosom, mint ő, Juhász Gyula.
Csak épp másként szeretem. Rajtam a szonett is,
mint egy vasalt fehér ing, szétpattan; s nem viszek
szonett-koszorút se élőnek, se holtnak.
És az annák szívemen nem galoppolnak,
egy kicsi bűnjel, két kicsi bűnjel, tíz kicsi
bűnjel: annák, jó lenne, ha az ágyat
bevetnék, a villanyt lekapcsolnák, mielőtt elmennek
örökre tőlem, ámen.
Várják őket a gépek, a tárnák, várják őket
az akták; várják őket a könyvek, várják a könnyek.
Tisza! Vár ránk a tenger... Szerelmem,
Tisza, szerelmes városom határán tenyeres-talpas

annák ültetik és törik a tengerit.
Ragyog a tavaszi nap Szegeden; fiaimmal a
megáradt folyóhoz futunk, és büszkén, és olyan
boldogon simul szívünkhöz a szerelmes Tisza.
A Napsugár áruház előtt kisebb fiamnak
léggömböt veszek, nyafogott érte,
hosszan kérte: szív-alakú, rózsa-színű gömb.
Fehér betűkkel rajzolata: love.
Fiam oly büszkén röpteti, örül neki.
És a léggömb elszáll, kapok utána,
de már megszökött;
száll a szív-alakú léggömb a város fölött.

A város fölött – levegőben úszó –
ott szállok képzeletben én is. A város fölött
ott száll, száll velem megannyi álom.
Egy kisfiú a kezét nézi,
elszállt léggömbje kihűlt helyét nézi
s mondogatja: nem látom, nem találom.
És a léggömb elszállt, megszökött;
a város fölött még most is ott lebeg. Ismerlek
titeket, azért mondom. Lőjétek le!

EURÓPA

Óda Közép-Európához

Tüntetők 1968 Párizsából, ezen az
álomi, tovatűnő képen, és tüntetők 1989 Prágájában.
Fejberúgdalt tüntető diák 1968
Párizsában, és fejberúgdalt tüntető diák
1989 Prágájában. A vérző arcok s a
véres csizmák örökléte, nézd.
S most, hogy se jobbra, se balra,
hogy vérző arcunk már mindkét tájat
bejárta, most összébb húzódunk-e?
egymáshoz közelebb húzódunk-e? félelemből
vagy szolidaritásból vagy szeretetből,
mindegy is talán, itt a periférián,
itt Európa közepén – – –

EURÓPA KÖLTŐI

Európa költői egy finom ebéd után
kinéznek a Genfi-tóra, szembetűz a nap,
csillog a víztükör, Európa költőit elvakítja
a fény.
Európa költői megjönnek a tegnapi s
holnapi háborúkból, katonabakancsban asszonyuk
ágyába fekszenek, s verseikből, mint egy

földarabolt halból, folyik a vér.
Európa költői talán nem is tudják,
hogy ők a légvár katonái. Alkudoznak csak
kis ócska kiadókkal.
Európa költői, ugye, mi egy nyelvet
beszélünk, ugye nemcsak magyarul, lengyelül,
hanem emberül szólalunk meg versünkben legbelül?
Európa költőinek arca félárnyékban,
a diktátorok hatalmas árnya rájuk vetül.
Európa költői Nap-imádók, Hold-
imádók.
Európa költői a másságot szeretik
egymásban.
Európa költői bort rendelnek, s
poharukból a szomjas földre töltenek
egy részeg hajnalon, így kínálják a
holtakat is.
E majmokkal makogó világban,
e madárnyelven szólaló világban Európa költői
föleskü̈dtek az emberi beszédre.

BAROKK EMLÉK

Santa Agnese templom Rómában –
templom-rom itt, feldöntött pohár,
szárnyaló angyalok Rómában –

szarnyaló hivatalnokok itt, feldöntött pohár,
mennyezetfreskók Rómában –
lelőtt fecskék itt, feldöntött pohár,
ülök a századvég szikla-falánál,
a barokk szíven üt, megtalál.

Santa Agnese templom Rómában –
templom-rom itt, feldöntött pohár,
szárnyaló angyalok Rómában –
szarnyaló hivatalnokok itt, feldöntött pohár,
mennyezetfreskók Rómában –
lelőtt fecskék itt, feldöntött pohár,
ülök az évszázad szikla-falánál,
e barakk-barokk itt megtalál.

TAGOLÓ ÉNEK 1992-BŐL

Ablakunk alatt balkáni gerle
fára, fűre száll, ott burukkol –
balkonunk alatt itt Észak-Balkán,
a legvidámabb barakk múltán
legvidámabb a Balkán-kávéház.

Régi folyónkon egy égi komp jár –
részeges révésze réveteg.
Fölhangzik mégis féltőn egy ének,

ők énekelnek, a gyerekek:
hová ringsz, ringatsz, átkunk, komp-ország.

KONTRAPUNKT
(Egy motívumra)

Hajszál-vékonyra, tű-hegyesre
faragom ceruzáimat: karcolják
a papírt. Nem írni akarom, inkább
tetoválni a verset.
Válogatok ceruzáim között,
motozok, válogatott ceruzáim
– verstéma ez is –,
ez a Jolly *vagy ez a* Brevellier
vagy ez a Skoleblyani.
Tűhegyes Jolly ceruzával írom
– végül a verset.

Nézd csak, este lesz, este lesz immár,
égi folyón jár a régi csónak: a Hold.
Hajnal és éjszaka távoli partjait,
álomi lét és ébredés
távoli part-falait összekötő
csónak a Hold,
ott ring az égi folyón.
Megállok most, megtörlöm

szemüvegem, dörzsölöm fájó szemem.
Éjszaka azt álmodtam, míg ringatott
a Hold, éjszaka azt álmodtam,
hogy anyám halott.
De él, tyúkot ültet – s mint régen,
még mindig bevarrja a kotlós szemét.
Tűvel bevarrja. Tű-hegyes ceruzával
varrom én is a verset.

Mondd csak, Hold, égi csónak,
fiaimat az életnek nevelem, ugye,
nem egy jövendő háborúnak?
Éjszaka, éjszaka, éjszaka,
orgona föld-illata,
jázmin illata, rózsa illata,
eső áztatta föld orgona-illata.
És minden eladó.
Hajnal lesz. S a nagy árverésen
– hajnali átverésen –
elkel a Hold is,
a mindenkit ringató égi csónak,
hajnalra elkel a Hold is.
Hisz minden eladó.

Ki ringatja majd álmainkat?

KATONA JÓZSEF-MEDALION

egy évfordulóra

Kik pénzt olvasnak
bankban,
kik Bánk bánt
iskolapadban.

Kik fürkészve –
félve – néznek
a sors tükrére:
jövendőnk
mit hoz egyénre,
nyelv zenéjére,
alanyra-állítmányra,
s mit hoz
nemzetre-népre.

Kik a holt márványt,
márvány-szobrát
körülállják
s csodálják s tán csudálják,
álljanak most kicsit félre:
nem látni tőlük
az eleven költőt!

EXPRESSZ FALEVÉL

Ha legkedvesebb költőim kérdezik
– diáklányok kedves szokása,
gimnáziumban, ahol még könyvtárszobák,
könyvek arany gerince,
ennyi a világ,
ha legkedvesebb költőim kérdezik:
Lászlóffy, Simonyi, Tolnai
mondom a névsort félig tréfásan,
mintha valami jobb vagy rosszabb csapat
csatár- vagy hátvédsora lenne ez –
még azidőből, mikor volt itt vagy ott
egy város,
egy se nem átkos, se nem virágos,
és a városnak is volt egy Csapata,
hol Krúdy vagy Márai, ők voltak a
mester, ők voltak a
Csapat trénere,
s hol volt még vagy hol-nem-volt
nyári alkonyon térzene,
(egyáltalán egy városnak volt még tere!)
és akkora sebek a nyári ég alatt,
nézted,
a térded vérzik-e, s
akkora pirkadások, hajnali hasadások:
mintha az ég is vérzene vele.

Simonyi úr akkor ott sétált Gyulán,
hibátlan öltönyében talán,
mert ugye a forma!
hidd el, a forma meg kell, hogy legyen
e formátlan világban,
de nekem mégis Simonyi, a költő
ott sétál már, – inkább! – a hószakadásban,
koszlott bakancsban
örökétig már Podolin fölött,
és megannyi új és régi kegyenc fölött is:
mert régi rendnek régi,
mert új rendszernek új kegyeltje van,
Párizsban is, Podolinban is és Gyulán
ez egyre megy –
de ott sétál ő, és ez már nem egyre megy,
de ott sétál ő inkább fegyenc-
mintsem kegyenc ruhában.

AZ ÉJ SZILÁNKJAINÁL

Téli virradat regéje:
hajnalra kettétört az ég.
Üvegszilánk hull, az havaz.
Vérzel, házadig ma sem érsz.

A MEREDEK ÚT EGY PÉLDÁNYÁRA

Az utcán béke leng s valami borzalom,
hajnal van, mikor ébredek:
ím, itt előttem –
s mégis távoli álomkép a domb.
Előtűnik gyerekkorom,
hajnalban ha fölébredek,
kiskakas hozza csőrében
– elém leejti –
a gyémánt új napot.
Ne írd tovább, ne írd tovább –
úgyis csak töredék, minden csak
tört edény:
a bronz harangban holt harangöntők
szava kong, szava bong.
Az újszülött is fölsírt már,
körme nőtt, s karma, mancsa,
aki majd fiakat hadba hív,
oly örök a parancsa.
Pedig az utcán béke leng,
s csak valami borzalom.
Nem délkör ez, nem Délsziget:
hol rád süthet a nap.
Hanem a légkör, amelyben
a márvány megrothad.
Légkör, amelyben a vers

oly nehezen üti át,
át sem üti végül
lásd – a hallgatás falát.

ÜRÖM

Csernobil ukránul azt jelenti: üröm –
Baka Pistának

Pista, nem járjuk már Szeged utcáit,
hol a Tisza-part kiterítve előttünk,
mint ezüst karácsonyfadísz, mint ezüst
szalag, mit kertünkbe szórtak
a harci repülők,
nem járjuk már Szeged utcáit, hol
a hajnali Tisza, mint meztelen asszony
ott fekszik lábaink előtt,
ölel és engedi ölelni magát.
A szél, a sziszegő kócolja hajunkat és
borzolja az árva szeretőnk haját.
Újvidéken sem járjuk sorra többé
a Duna-utca lemezboltjait,
hol együtt szól a klasszikus s a dzsessz.
S hol leballgathatatlan lemez
történetünk, a történelem.
Én itt maradtam, itt e sártekén,
mint iskolás, ki számolja kezén,

hogy egy meg egy. Ki számolja, hogy
mennyi még?
S te üzened, hogy oly hideg
az istentelen ég.
Madaraid röpültek el veled:
nyírfajd, fekete harkály, fakúsz,
fenyvescinke vagy fenyőrigó,
ki csőrébe vett s
elröpült veled.
Ki életében barátod volt s hived,
ugye, halálodban is barátod lehet!

MEG NEM SZÜLETETT KÖLTŐ VERSEI

Terhes anya,
magad sem tudod, fiú, leány:
ki fog megszületni,
de mindegy is az, hiszen
világ, külön világ,
a világ fog általa újraszületni, hiszed.
S terhes anya:
két kezét domború hasára szorítja
úgy lépked,
ahogyan Mária is lépett, ahogy majd egy
hold-lakó édesanya is lépked:
két kezét a külön világra
szorítja, hogy óvja, megvédje.

S katonák vagy szuronyos titkosrendőrök
elé – oly mindegy kik ők – mégis kiáll
s kiált:
ide lőjetek, ide szúrjatok,
öljétek meg az ölben azt is, aki
még meg sem született.

S pusztul a dodekaéder-világ!

Hogy dzsidások búcsúztatják a XX. századot,
kinek fáj – emberek.

S ha költő lett volna? Ez üldözött
újszülött –
Magyar vagy román vagy
német vagy zsidó vagy cigány költő lett volna –

gondolom tovább,
akkor sose volt verse most hova száll?
Ki írja meg? ki érti meg?
Húsz év múlva –
vagy harminc év múlva?
ki írja meg, ki érti meg
– vagy csak a szél beszéli el –
a meg nem született költő verseit – – –

Clairefontaine

A TENGERZÖLD FÜZET LEÍRÁSA
Clairefontaine

Tolnai hozta Párizsból:
tengerzöld színű füzet,
Papier velouté 90 g/m²
Made in France Clairefontaine.
S Tolnai hozta a ceruzát is:
Big Glow – © Goody Japan.

Ennyi lenne a vers, mondd?
Egy toll, egy füzet – hogy itt ülsz
a tengernyi szorongás zöld partfalainál,
és hallgatod: mit súg apály, dagály.
Mit súg a múltból holt apád,
és hallgatod, hogy mit súg a jövő,
mit súg az áldott anyaöl-öböl.

E súgást, susogást leírod.

Egy szék, egy kávé, egy pohár víz –
Csak ennyi kell a vershez – mondd?
Ha tudod a titkot, mondd,
a titkot, melyet nem tudott
csak egy nyárfa, meg egy másik,
ahogy összehajolt, ahogy egymással susogott.
Stihl-fűrész árnyékában.

E súgást, susogást leírod.

Kemény metaforákkal menni
az álság falai ellen! –
mondd, a vers ennyi?

Ambicionálni a szépművészeteket,
a szép hölgyeket szerfelett koitálni –
naplójában ahogy írja Csáth.

Mondd, ennyi?

E súgást, susogást leírod.

Árva metaforákkal menni
az álság szép falai ellen!
Picinke széncinke-fejedet
szétütni a romlás, a rontás üveg-falain!

Ennyit tehettél. Ma csak ennyit.
E szorongást, e lélek-mormolást leírod.

FÉLELEM A HOLNAPTÓL

Clairefontaine

Már nincs szavam.
Túl a negyvenen itt ülök összetörten.
Minden fájdalmat,
minden halált
magamra vonatkoztatok.
Ne haragudj.

Üresen álló pohár az asztalon:
melyet borral megtöltött
majd titkon
kihörpintett Isten – vagy egy
koldus, vagy egy drága kokott.

Ugye, édesem, nemcsak halált –
holnaptól minden életet
magunkra vonatkoztatunk?
Csupa élet: piros ingben futunk!
Diákok voltunk, kiabáltunk:
kiabáltuk, hogy új világ,
kiabáltuk, hogy a mi kedvünkre
nyújtóznak égig a fák.
Gyökerük vesztik. Világgá mennek.

S a mi kedvünkre hordja
a kiscsikó homloka csillagát!
Mit kiabáljunk most?
Kiabáljuk, hogy e jégverés,
e sokadszori, átkos gyöngyszoknya
kertünk fölött: ez árulás!

Ez árulás – igen. És ez: az ez van.

Fáj, nagyon fáj a
megrabolt történelmi táj.
A gyerekek –
kik fényre vágynak, Napra-forgók,
azt kiabálják,
hogy reményt írjak.

Ne rajzolj fekete szivárványt! – ők kiáltják.

Ahogy munkából jövet
a férfi barázdát kutat:
vinne haza egy kisnyulat.

Vagy ahogy munkából jövet
forró nyárban és izzadságban
a férfi letép egy szál virágot,
vagy csonk-fáról egy aranyágat –
s gondolja: jól van, hazaviszem.

Vagy ahogy munkából jövet
forró nyárban és izzadságban
talál forintot, vashatost,
ez se ér semmit, tseszheted –,
gondolja, s gondolja: kell mégis, mégis elviszem.
Vállamra veszem, hazaviszem, viszem én is –
hazaviszem: hétszín szivárványt,
hazaviszem, mint talált tárgyat,
hazacipelem, mint egy tróger,
utódok reményét:
a jövőt.

TESTED KÖNYVE

Clairefontaine

Tested könyve csukott, nyitott.
Mennyire szerettelek. Vagy szeretlek?
Kötéltáncos vagyok.
Ezen a hajszálhídon, évtizedhatárhídon,
évszázadhatárhídon,
jelen és múlt határhídján
hozzád ballagok.
Látod a kivert városi kutyákat,
szegényeket.

Mi lesz velünk? Mi lesz velünk?
Helyettetek kérdezem: mi lesz?

Titeket ismerlek jól –
ismerem jól ezt az ember-lakta kertet:

nézd, hogy hajbókol az az
aranyeső-miniszter, az a tátika-államtitkár,

édesem,
nem bírom versbe írni ezt a kertet, ezt a kort –,

nézd, hogy hajbókol most is
az az aranyeső-bankár, az a törpefenyő-nagykövet.

Negyvenéves múltam –
már bármelyik pillanatban
meghalhatok. S nem mondja senki: keveset
élt;
de még elég fiatal ahhoz,
hogy háborúk tűzvonalába rugdaljanak,
mint egy állatot,
mint vágóhídra hőkölő lovat,
ki ösztönében érzi a halált.

Vagy lehetek csak médium:
aki a televízió kék fényétől elbódulva
nézi a háborút, nézi és – beleőrül.

Már ismerem jól ez
ember-lakta kertet:

nézd, hogy futnak zöldben a Tisza/fa/istvánok,
boróka-alispánok, óriás életfa-főispánok.

S hogyan járnak a tengeren,
a gyöngy-közöny könny-tengerén
száraz lábbal a jézuskás koldusok!

A gyerekek,
kik pörögnek, mint sárga Napra-forgók,
azt kívánják,
hogy írjak én reményt –

Ne rajzolj fekete szivárványt! – kiáltják.

Gomboltam lassan sárga gombjaid:
levettem rólad gyűrött ingedet,
s rádgondoltam új ruhád, az éjszakát:
melynek csillagok voltak gombjai.

Hordoztuk haza apránként a titkot.

Gomboltad lassan ingem gombjait,
leoltottad a folyosón a villanyt –
ne lássam állad apró sebhelyét,
ne lássam házad salétrom foltjait.

Így hoztuk haza – szinte lopva – titkunk.

S ha elmaradnak nehéz csomagok,
vállunk hajlik majd akkor is a súlytól –
s bár lépteink majd futtatók, gyorsulnak,
üres kezünkön akkor is vas súly van:
hordjuk haza, mint tróger, a jövőt.

LÁZÁRY RENÉ SÁNDOR VERSE
Clairefontaine

Ág, letört ág, a mindenség zöldtükrös élet-fájáról
letört ág az ember-formálta világ.

Ing-gallérod már márvány, ülsz egy
csillagon, mint Bánk bán árván, mérleged űrbe kileng.

Űz bennünket a világ világgá, s békesség
velünk nem békül, sem tűzzel a víz, sem vízzel a tűz.

Űz s elűz bennünket drága földünk
állván –, s leomolván mellére jelvényként kitűz.

Óra, ingaóra üt felet most felettünk, fél éjfél –,
teázván minden fájdalmat feledtünk,

feledtük, hogy időnk lejár már, s mint
örök-élők tértünk nyugovóra.

Csillag ragyogott egünkön, mutatni merre menjünk,
s azt is mutatni, honnan érkeztünk: hisz

égett rajtunk a tiborci billog.

Vér-piros életmű̋ved s mű̋vem kerek, mint vidéken
határ-út, világvároson kör-utak,

mint mondat, melyben a gyöngy-szavak
gyöngy-betű̋k fű̋zére összeér.

Lázáry René Sándor (1859–1927) marosvásárhelyi költő. E versét föltehetően kecskeméti látogatásakor írta. (E látogatás részletei nem ismertek.) A Katona József-emlékház vendégkönyvében találta dr. Bánszky Pál ny. múzeumigazgató. Szíves engedélyével közreadja: Pintér Lajos.

NEW ZEALAND I.
Clairefontaine

Elvágyódom innen, kedvesem.
Mennyire otthon vagyok ezeken
a dűlőutakon
– én dülöngélő –,
Csernus-tanya, Ornyik-tanya,
Túri-Kiss Rozália, Kása-nagymama,
lépdelek
ezeken a talpalatnyi föld-részeken.

Dülöngélőn, mint a részeg.

Én megkóstoltam Magyarországot.
Marokkal szedtem s ettem a földjét,
mint a boltak –
ökrendeztem és kihánytam.

Én megkóstoltam édes hazámat.

Olajra léptél? Csillagra léptem,
lányok szerelme igézett, nem a végzet.

Forgok a szerelem Naprendszerében.

Mint a hajós – ki semmiben hajóz –,
ki csillagához hű, földjéhez hűtlen –
Forgok az űrben.

Európa!
Álmunk mivé lett.
Lehajolok, hogy mosakodjam.
Mosakodjam, mint a paraszt –
lavor vízből
nagy tenyerével mervén a vizet.

S vér van, háború van órjás hideg tenyerem tükrében.

Rövid idő alatt
törött cserép lesz a magyar.

S törött cserép lett Európa.

Élünk törött-cserép-hazában,
törött-cserép-Európában,

hol Széchenyi döblingi sakktáblája
feldöntvén, lesöpörvén.

S bábui mi vagyunk.

Elvágyódom innen, kedvesem.

Elvágyódom
– én dülöngélő részeg –,
elvágyódom dűlőútjaidról,

elvágyódom földemről,
mit ettem gyerekként, mint a holtak.

Nézd, Egry festményén a fényt
pohárral isszák szomjuzók.

Tölts pohár pezsgőt, s idd meg úgy.
S igyál magadba engem is.

Mint Egry festményén a fényt
pohárral isszák szomjuzók –
tölts pohár pezsgőt, s idd meg úgy,
Igyál magadba, kedvesem.

NEW ZEALAND II.
Clairefontaine

Elvágyódom innét, kedvesem.
Előbb majdnem ezt írtam.

Illyés írta a rontott nyelvet gúnyolón –,
Illyéssel üzente a nyelv:

„Te, Fercsi. Vigyázz, beeső."
Vagyis: vigyázz, kis Ferenc, a Balatonba beleesel.

Mondat a mondattal felesel!

Egy matricáról írom ezt neked:
„New Zealand.

The world's finest
kiwifruit – New Zealand."

Elvágyódom a kiwi-hazába.
Elvágyódom a kiwi-földre.

S nem tudni, melyik a szebb?
Az a trágár, otromba szótömeg?
Vagy ez, ez a kerek? De színtelen.
Ferenc, vigyázz, kicsi Ferenc, a Balatonba bëesel.

Mondat a mondattal felesel.

Világ világa: elvágyódom innen a világba.
Elvágyódom egy ideges, idegen mondatba.
Elvágyódom a nyílt térbe.

Elvágyódom innen New Zealandbe.
Visszavágyódom onnan a zárt ë-be.

ANNYIRA JELTELEN
Clairefontaine

Mi is a vers?
Már nem tudom –
pedig megannyi verset megírtam,
meg mertem írni, botor, én.

Festékszóróval, zöld, sárga és kék
spray-vel írd falra
neved.
Lapulj, rejtőzz. Ki párban jár,
a rendőr meg ne lásson.
Rejtőzz, a tűzfalon csak
lélegzetnyi rés légy.

Fogj festékszórót s írd falra neved.

Lapulj, rejtőzz, ki párban jár,
a rendőr meg ne lásson.
Rejtőzz, a beton-falon csak
lélegzetnyi rés légy –
ne ébreszd föl a rendőrt,
most álmodik a rendről.

Mit nem zavar meg költő.

S zsebes. Ki ügyes éjjeli bába:
aprócska pénzed világra rántja.

Se strici.
Se kurva, kinek az álma szűz.
Se mamácska, akit az őrület űz,
ki újszülöttje torkát általvágja.

Milyen reggelre ébredtünk? Milyen világra!
S mit ér, hogy nemet mondasz erre,
mit ér?
Alig többet a semminél.

Rövidnadrágos kisfiú
kenyerét majszolja, a karéj-boldat.
Élete filmjét pörgeti,
s azt kérdezi:
Milyen film is ez, papa?
Kisfiam,
ez az Európa-paródia.

Mi is a vers?
Már nem tudom –
pedig megannyi verset megírtam,
meg mertem írni, bátor, botor, én.

Talán elég lesz –
fogj festékszórót s írd
falra neved,
s írj egy-két szót: üzenj.
Próbálj meg jelet hagyni,
jelecskét.
Hisz életünk
annyira jeltelen.

TARTALOM

FEHÉRINGES FOLYÓK
1971–1974
Apám ellen malom épül 6

Fészkükből billentett kisfecskék
Ének 10
Kérdőjel-gerincoszlopú férfi 10
A mesék temetése 12
Alatt 12
Nagymama-arcú tanyák 13
Ballada a múló idők modorában 14
Angyal alól kiganézni 15
Anti-Dózsa 15
Idővarázs 16
Fészkükből billentett kisfecskék 16
Zászló helyett 17
Apáról fiúra 19

Imátlan ima
Imátlan ima 23
Ismerkedő 24
Kő-ünnep 25
Combcsontról lefutó vonat 26
Ez a fekete eső éjszakája 28
Zuhanásunk szép ívére 29

Hol van az a lépcső, Sándor? 31
Húsvéti leltár 32
Az rossz 33
Játékozlásaim 34
Végül 34
Most jött le a falvédőről 35
Láncdal 36
Márciusi ráolvasó 36
Szürke szürkeség 37
Az ifjúság, az angyal és a Nap 38
Digózók 40
Fehéringes folyók 41

Radnóti ólomarca előtt
Szentendrei ákombákom 45
Hitlátó 46
Résztvevőkhöz, rendezőkhöz 47
Elképzeléseinkhez szívet, öklöt 48
Radnóti ólomarca előtt 48
Nem és nem 49
Hívj magadhoz 50
Képek 51
Mint nagytestű lassú madarak 52
Ha 53
Négy fal négy égtája 54
Nyáreste – oldom, kötözöm 54

Kardlapok füzete
Pohár alakú ének 58
Zöldtükrös életfa 59
Küldő-maszkban a falak 60
Ócskapiac 61
Kell egy cigi, hogy... 64
Hiszekegy a csikós motívumok könyvéből 65
Naponta más 66
Akár a tök olyan ember 67
Siratógalamb 69
Élek szilánkok között 70
Címesincs 71
Kipattogó kukorica 72
Elrohadt állkapcsom fölött 74
Lámpalázak, boltversenyek 75
Hippi-álarc 76
Este a hegyen 77
Mese 80
Felleg-ajtó fölöttem 81
Kardlapok füzete 82
Várlábon forgó kacsa 83

RÉZ ANGYALOK
1971–1978

Rajz őszi tüzfalon 86
Vízre lapos követ dobni 87

Ki csinált itt öt hóembert? 87
Tavaszi esőcsepp 90
Alföldi festők 91
A Béke téri piacon 92
Rendhagyó megnyitó 94
Réz angyalok 95

EURÓPAI DIÁKDAL
1975–1979

Valaki súgja 98

Gyerekkori ég

Gyerekkori ég 100
Széthagyott tárgyak udvara 101
Vadkacsák 102
Az ősz anatómiája 103
Városi ősz 104
Emberfa karján 105
Áthúzók kiscsikót, örökös hóesést 105
Rimbaud Ábellel beszélget 107
C. hűséget esküszik 109
Vadréce-torkom, ének-kiáltó 110
Szőlője, venyigéje 112
Kettős tükör: szállsz is, zuhansz is 113
Karácsony 115

Ráolvasó a lányra

Ráolvasó a lányra *118*
Arcod rajza *119*
Diákdal *120*
A haragot mondom versbe itt *122*
Északi-déli szerelem *123*
Jel meggyszín fedelű füzetre *123*
Ágyunk fölötti kép *124*
Ágyunk fölötti kép II. *125*
Sz. L. monogram a képen *126*
Sziszüphosz-áttűnések *128*
Negyedik, utolsó lének *129*

Tengerszem

Tiltóidő *132*
Mit ér itt az ember? *133*
Rajzolj asztalt, házat *134*
Tengerszem *135*
Terítő a Hungária asztalára *136*
Az országlátó szem boncolása *137*
Európa-kockakő fölött *138*
Zsiráfos nyakkal a hegyek *139*
Ezerkettedik éjszaka *140*
Egy boldog nap szomorú leírása *143*
Tükörbe néző *144*
Tóthmenyhért-fehér hómezők *146*

Disco of Poetry

A telephon-mobil kerekére 148
Hajnali arc poetica 152
Kinek hajában csillagok 154
Herder úr epeíz pohara 156
Táncolók 160
Disco of Poetry 163

DIDERGŐ ÜNNEP
1980–1982

1953 168
Égi-földi tükörben arcod 169
Nagyanyánk felborult vödrére 169
Rajz a gyöngyháznyelű bicskáról 170
Három alföldi festő 172
Apám elvermelt szemére 174
A kölyke-dajkálta anya 176
Apánk, anyánk hatalma 178
Üzenet társainak 179
Kisfecskék 179
Szeretnék élni kétezerig 181
Ráolvasó a fiúra 185
Ünnep 185
Jelenünk égő faháza 186

Alkonyati anafora 187
Éneklő szobor 188
Búzavirágkék-szemű kedves 189
Katasztrófák, szerelmek 189
Orcapirító-nyelvgyötretető betétdalok egy bábjátékhoz 191
Dúdoló 194
Írj verset 194
Archaikus csendélet 195
Tánc-szók a darázs röptére 196
A didergő nyár meghódítása 197
Istenhegyi, istentelen ének 198
Magamat lassan megőrlöm én is 200
Aranykor 202
Búcsú a hajóktól
(N)agymosás
Szobrok
A hangyák temploma
Kilakoltatás a szavakból 206
Beköltözés a szavakba 208
Kristályéjszaka 209
Szépen élni 211
A vallatók gépe 214
Istenhegyi ősz, őszidő 217
Fehér köpenyek dicséretére 218
Bearanyozott omlás 219
Testem földútján 221
Istenhegyi borospohár 223

Diákéveknek fejfa 225
Egy régi versből tücsök ciripel 226
Párbeszéd a hírszerző fával 228

KÉZJEGY
1983–1984

Poharak 234
A virradat kertje 236
A csongrádi Tisza-gáton 236
Anatómiaóra 237
Emlékek madár-röpte 237
Bicikliző királylányok 238
Szent András-napra 240
Emlék 242
Mondogatásra való 242
Dal (ellenpontok) 243
Búcsú a programos versektől 244
Expressz falevél 246
Sanzon 247
Májusi zápor anatómiája 248
Áttüntetések 251
Nagy László úr ír 253
Az első hó éjszakája 255
Medalion 258
Halak könyve 258
Medalion (2) 260

Halak könyve (2) 260
Lefelé vezető lépcső 262
Új istenhegyi kert 262
Nem védett madarak 264
Kezek (fiammal kéz a kézben) 267
Mit remélsz? 270
Levélféle önnönmagamhoz 272
Lépcsők az Istenhegyen 277
Novemberi párbeszéd 280
Feketerigó-szüret 281
Körhinta 283
Istenhegyi dúdoló 283
Írj verset helyettem 285
Hajósi Cabernet dicséretére 286
Éneklő szobor (II) 289
A költők vonulása 296
Hippi karácsony 302

EZREDFORDULÓPONTON
1985–1989

Gyöngysor és sebhely
[Pintér Lajos] 309
Játék 313
Dúdoló (2) 314
Anyám szemében 314
Kártyavár 317

Ellentétek 321
Ebek és lobogók 321
Fekete, fehér 322
Fák 322
Ballagok egy népdal után 323
Big hits 324
Eperföldek 326
Zöld úton 327
Zöld ország 328
Graffiti (Rajz őszi tűzfalon) 329
Graffiti (Rajzok a tél falára) 330
Graffiti (Rajz egy tavaszi tűzfalon) 332
Graffiti (Színes nyári rajzolat) 333
Évszakok vonulása 334
Törött tükör 336
Mirror 337
Az irgalmas katasztrófa 339
Gesztenye-árnykép 340
Gyöngysor és sebhely 341

A csendes Európa
Négysoros 345
Hét kopogtatás 345
Egysoros 346
A leghosszabb öröm árnyéka 346
Napóra a hegyen 346
Tekinteted tükrében 348

Álom 349
Álom a gépi versről 352
Séta a margarétás réten 354
Felhő utcai madáretető 355
Görög strófák 359
Hegyi ének 362
Fantomkép 363
Jegyre kapható zene 365
Zenék, szív-zörejek 367
Aranyeső-szonáta 368
Elégia egy platán-levélre 370
Az emberi hang 371
A világ alapfokán 372
Vadkacsák 373
Szép és szebb 377
*„Több színt, több fényt** 380
A csendes Európa 382

Ezredfordulóponton
A taps csöndje 384
Háttal az ifjúságnak 386
Háttal a homálynak 387
Háttal a versnek 387
Háttal a halálnak 388
Szüret az Istenhegyen 389
Okos bolondok napján 392
Csillagok 394

(R)égi szerkesztőség 395
[Lengyelországban megint] 395
[Nézem gyerekeim] 396
[Egyetlen nagy falu] 396
[Hideg van] 397
Kétszög, háromszög, négyszög 398
A rémület s remény 399
A légtornász imája 400
Áttüntetések (2) 403
Rózsa-vitéz
Az ember és a kő
Picasso éjszakája
Nocturne
Gyertyaszentelő 407
Ég a gyertya, ég
Gyertyaszentelő
Future in the Past
Kör
A rész és egész szerelme 412
Csokonai utolsó éjszakája 415
Ha még egyszer születnél a földre 418
Ez a hazám 423
Ez a hazám (I.)
Ez a hazám (II.)
Ez a hazám (III.)
Televény 424
Álom az Istenhegyen 426

Estvéli ének 427
Virág-ének 428
Ezredfordulón az ének 430

ÚJ VERSEK
1990–1996

Négysoros (2) 432
Rács és ablak 432
Égi bolt 433
Cinkék 434
Bős-Nagymaros természetvédelmi táj 435
Áprilisi akvarell 435
Léggömb 437
Európa 439
Európa költői 439
Barokk emlék 440
Tagoló ének 1992-ből 441
Kontrapunkt (Egy motívumra) 442
Katona József-medalion 444
Expressz falevél (2) 445
Az éj szilánkjainál 446
A Meredek út egy példányára 447
Üröm 448
Meg nem született költő versei 449

Clairefontaine 1993
A tengerzöld füzet leírása (Clairefontaine) 452
Félelem a holnaptól (Clairefontaine) 454
Tested könyve (Clairefontaine) 456
Lázáry René Sándor (Clairefontaine) 459
New Zealand I. (Clairefontaine) 461
New Zealand II. (Clairefontaine) 463
Annyira jeltelen (Clairefontaine) 465

Borító és kötetterv: Pócs Péter
A szerző fotóját készítette: Straszer András
ORPHEUSZ KIADÓI KFT.
Felelős kiadó: Az Orpheusz Kft. vezetője
Felelős szerkesztő: Deák László
Nyomdai előkészítés: Fényszedő Központ Kft.
Készült a COFINEC HUNGARY Rt. Petőfi Nyomda,
Kecskemét Szilády Üzemében
97.710159
Felelős vezető: Fábián Endre nyomdaigazgató
Kiadványszám 119
ISBN 963 9101 05 2

ISBN 963 9101 052

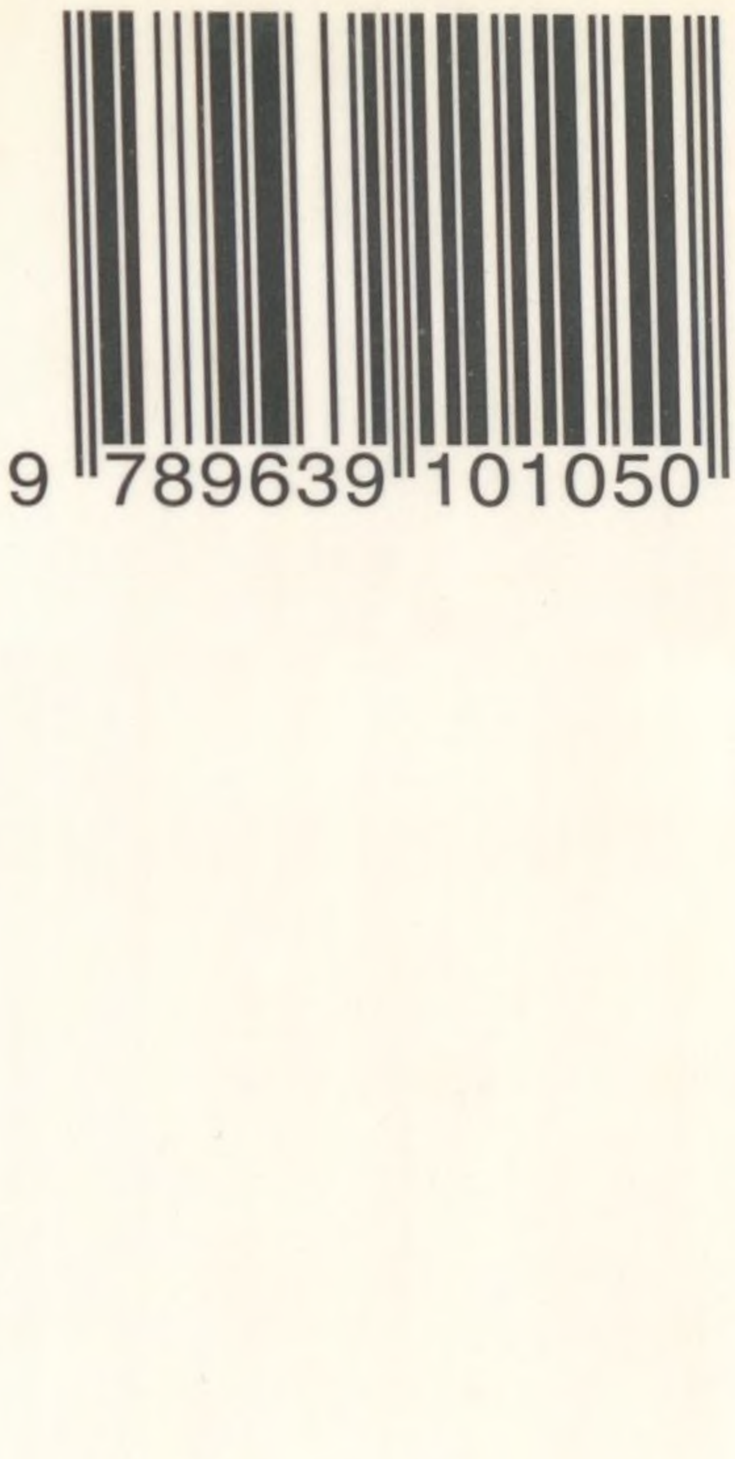

Pintér Lajos 1953. március 20-án született Szegeden.

1971-ben érettségizett a csongrádi Batsányi János Gimnáziumban. 1971 és 1976 között a budapesti bölcsészkar magyar-népművelés szakán tanult.

1976 óta a kecskeméti *Forrás* folyóirat irodalmi szerkesztője. József Attila-díjas, Radnóti-díjas költő.

Eddig tizenegy kötete jelent meg. A pályakezdő *Fehéringes folyók* (versek, 1975) Kormos István szerkesztésében a legendás Kozmosz Könyvek sorozatában. Majd sorra: *Zsiványok arca* (gyerekversek, 1979, illusztrálta Würtz Ádám),

Európai diákdal (versek, 1981), *Didergő ünnep* (versek, 1984), *A vadszeder útján* (esszék, 1989), *Kézjegy* (versek, 1990), *Lépcsők az Istenhegyen* (versek, 1994, illusztrálta Schéner Mihály), *Ezredfordulóponton* (versek, 1995), *Graffiti* (gyerekversek, 1995, Tóth Menyhért rajzaival), *Rajzok a tél falára* (versek, 1996, Maurits Ferenc rajzaival), *Könnyv* (esszék, vallomások, 1997).

Az irodalmi középnemzedék meghatározó jelentőségű költője új kötetében huszonöt éves alkotói pályájának keresztmetszetét adja, ugyanakkor ismét meglepi olvasóit. Ez a meglepetés az új Clairefontaine-ciklus és az új versek ciklusa, drámai mélységeivel és drámai fájdalmával, ugyanakkor a jövőt villantó fényeivel.

900 Ft